

VAN GOGH

MUSEUM

J A A R V E R S L A G 2 0 0 7

Inhoud

5 Voorwoord Raad van Toezicht

11 Inleiding directie

19 Museumcollectie

31 Onderzoek

37 Publicaties

41 Tentoonstellingen

55 Educatie en communicatie

Bijlagen

67 Financiële verslaglegging

82 Museum Mesdag

83 Van Gogh Museum Enterprises BV

84 Partners en sponsors

86 Bezoekcijfers

86 Aanwinsten

87 Tijdelijke bruiklenen aan tentoonstellingen

91 Tentoonstellingen

92 Museumpublicaties

93 Programma vrijdagavonden

97 Programma zondaglezingen

100 Activiteiten medewerkers

- Publicaties

- Lezingen

- Nevenactiviteiten

106 Medewerkers

113 Annual Report 2007 (English)

Voorwoord Raad van Toezicht

Het Van Gogh Museum en Museum Mesdag hebben een meervoudige missie: zij streven er niet alleen naar hun collecties optimaal te beheeren en te ontwikkelen, maar de werken ook tentoon te stellen en voor een zo ruim mogelijk publiek toegankelijk maken. De grondslag van al die activiteiten is het wetenschappelijk onderzoek. Wegens een nijpend tekort aan mensen en middelen is het voor hedendaagse musea allesbehalve vanzelfsprekend om wetenschappelijk werk te verrichten. Wij zijn dan ook trots dat het jaar 2007 voor het Van Gogh Museum bijzonder rijk was aan onderzoeksinitiatieven en wetenschappelijke publicaties, met zelfs de lancering van een nieuwe wetenschappelijke serie: *Van Gogh Studies*.

De tentoonstellingen, de vaste collectie en de vele activiteiten in het Van Gogh Museum trokken dit jaar weer een massa geïnteresseerden aan: met ruim 1,55 miljoen bezoekers kwam het Van Gogh Museum in 2007 in de groep van de 25 meest bezochte musea ter wereld terecht. En ook het Museum Mesdag was zeer succesvol en zette een nieuw record neer met meer dan 15.000 bezoekers. In Amsterdam profiteerden wij ongetwijfeld mee van de continue groei van het toerisme. Het aantrekken van het Nederlandse publiek blijft niettemin een van de hoofddoelstellingen van het museum.

Zeer belangrijke activiteiten in dit verband zijn de Van Gogh Museumbus en de vrijdagavonden. De Van Gogh Museumbus brengt schoolkinderen van overal in Nederland naar het museum zodat zij kennis kunnen maken met een van de beroemdste Nederlandse kunstenaars. De vrijdagavondopenstellingen hebben een vaste plaats verworven in de activiteitenagenda van Amsterdam en lokken grote groepen belangstellenden uit de stad en omgeving naar het museum. Beide activiteiten zijn slechts mogelijk dankzij de gulle steun van de Rabobank, sinds 2003 onze *promoting partner*.

Eind 2007 liep de aangename en vruchtbare samenwerking met de Rabobank af, maar tot onze grote vreugde wil de bank de relatie met het Van Gogh Museum voortzetten, zij het in een andere vorm. Van januari 2008 tot einde 2010 zal de bank de Museumbus en de Vrijdagavonden blijven steunen. Wij zijn de Rabobank zeer dankbaar voor haar royale financiële hulp in de afgelopen vijf jaar en wij zien met enthousiasme onze toekomstige samenwerking tegemoet.

Zonder de steun van hun partners en sponsors zouden het Van Gogh Museum en Museum Mesdag nooit in staat zijn hun doelen te realiseren. Wij vermelden in de eerste plaats de Vincent van Gogh Stichting, die eigenaar is van het grootste deel van de collectie van het Van Gogh Museum; zij heeft de activiteiten van het museum op vele manieren gesteund en wij zijn haar daar zeer dankbaar voor. Daarnaast krijgen de twee musea financiële hulp van het ministerie van ocw. Tevens danken wij ten zeerste de BankGiro Loterij en Shell Nederland, onze *Partner in Science*. Zonder hun onontbeerlijke bijdragen zouden sommige van onze ambities betreffende respectievelijk aankopen en onderzoek nooit zijn verwezenlijkt. Tot slot willen wij onze erkentelijkheid betuigen aan de verschillende andere fondsen en ondernemingen die in 2007 steun hebben verleend aan de beide musea (voor meer details zie p. 84, 85).

Het Van Gogh Museum bevindt zich in de gunstige situatie dat het veel van zijn inkomen zelf kan genereren door ticketverkoop, commerciële activiteiten en fondsenwerving. In de komende jaren zal dit laatste ongetwijfeld steeds belangrijker worden. Het CBF-Keur van het Centraal Bureau Fondsenwerving is tegenwoordig een noodzakelijke vereiste voor elke fondsenwervende instelling in Nederland. Het geeft aan dat een instelling beantwoordt aan de gestelde criteria voor bestuur en besteding van middelen. Vorig jaar werd het CBF-Keur aan het Van Gogh Museum toegekend.

In 2007 besloot een van de leden van de Raad van Toezicht, Andrée van Es, ontslag te nemen vanwege haar aanstelling als directeur-generaal Koninkrijksrelaties en Bestuur op het ministerie van Binnenlandse Zaken. Gedurende de driejarige periode van haar lidmaatschap van de Raad verrijkte zij onze discussies niet alleen met haar grote deskundigheid maar ook met haar enthousiasme. Zij had bovendien als afgevaardigde van de Raad bij de Ondernemingsraad altijd een luisterend oor voor de vragen en zorgen van de museumstaf. Wij danken Andrée voor alles wat zij heeft bijgedragen en wensen haar het allerbeste in haar nieuwe functie.

2007 was het eerste volledige werkjaar van de nieuwe museumdirecteuren Axel Rüger en Rik van Koetsveld. Samen met de bekwame en toegewijde staf van het Van Gogh Museum en het Museum Mesdag zorgden zij ervoor dat beide musea in 2007 wederom uiterst succesvol waren. Tot slot willen wij het voltallige personeel van het Van Gogh Museum, Van Gogh Museum Enterprises en Museum Mesdag van harte danken voor al hun inspanningen, hun energie en deskundigheid. Dankzij hen blijven de musea unieke centra van kunst ter lering en vermaak.

Ewald Kist (voorzitter)

James Cuno

Paul Schnabel

Hans van der Ven

Missie van het Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum bewaart, bestudeert en ontwikkelt 's werelds meest vooraanstaande kunstcollectie van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten teneinde een zo breed mogelijk publiek te bereiken, te inspireren en kennis te verschaffen, nu en in de toekomst.

Het Van Gogh Museum vervult zijn missie door:

- het verwerven, beheren en behouden van verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1850 tot 1914;
- een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op deze verzamelingen;
- een programma van tentoonstellingen in het museum en elders dat de reikwijdte en aantrekkingskracht van de vaste presentatie en het museum vergroot en versterkt;
- een educatief programma dat tegemoet komt aan de behoeften van een breed publiek.

Inleiding directie

Het Van Gogh Museum is een toonaangevend internationaal bekend kunstmuseum.

Onze missie weerspiegelt de ambitie om een dynamisch, levendig en toegankelijk instituut te zijn. Uitgangspunt vormt de bijzondere collectie van Vincent van Gogh en van tijdgenoten.

Met onze activiteiten bereiken wij een groot publiek, voor een belangrijk deel buitenlandse toeristen, maar ook in toenemende mate bezoekers uit Amsterdam en de rest van Nederland.

‘Een voorbeeld van wetenschappelijkheid’ noemde de Amerikaanse schrijver John Updike de catalogus bij de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, die van 28 september 2007 tot en met 6 januari 2008 plaatsvond in The Morgan Library & Museum in New York. Onderwerp van de tentoonstelling was de correspondentie tussen Van Gogh en zijn vriend en collega-kunstenaar Emile Bernard. Toen enkele jaren geleden bij The Morgan Library & Museum het idee voor deze tentoonstelling ontstond, zochten de initiatiefnemers contact met het Van Gogh Museum en zijn groep onderzoekers, die van hun kant al geruime tijd bezig waren met de voorbereiding van de publicatie van een nieuwe uitgave van Van Goghs volledige briefwisseling. De vruchtbare samenwerking die hieruit voortkwam, resulteerde in een uitgebreide tentoonstellingscatalogus over de correspondentie met Bernard met nieuwe transcripties en vertalingen van de brieven, facsimile’s en talrijke illustraties. Aldus biedt de Morgan-catalogus een voorproefje van de wetenschappelijke en uitvoerig geïllustreerde editie van de volledige briefwisseling, die in 2009 zal worden gepubliceerd door het Van Gogh Museum, in samenwerking met het Huygens Instituut in Den Haag. Het collectieve project met The Morgan Library & Museum is de perfecte illustratie van twee belangrijke facetten van de activiteiten van het Van Gogh Museum: gedegen onderzoek en samenwerking met internationale partners.

Inzake wetenschappelijk onderzoek was 2007 een buitengewoon actief jaar. Naast de vermelde, zeer gewaardeerde, catalogus bezorgde het museum ook de eerste aflevering van zijn nieuwe wetenschappelijke

boekenserie: *Van Gogh Studies*. De lancering van een wetenschappelijke jaaruitgave is in de uitgeverijwereld van vandaag iets uitzonderlijks. Met *Van Gogh Studies* benadrukt het museum zijn toewijding aan het wetenschappelijk onderzoek, dat immers de kern vormt van al onze activiteiten om de kunst van Van Gogh en zijn tijdgenoten voor een zo ruim mogelijk publiek toegankelijk te maken.

Een ander belangrijk doel van onze onderzoeksactiviteiten is meer inzicht te verwerven in de permanente collectie van het museum. In dat verband was de publicatie in 2007 van het vierde en laatste deel van de bestandscatalogus van Van Goghs tekeningen een mijlpaal. We laten daarom graag een kleine selectie van deze tekeningen in dit jaarverslag zien. De uitgave van onze bestandscatalogi is een lopend project: in 2009 zal het tweede deel van de bestandscatalogus *Schilderijen* verschijnen.

De inspanningen voor de permanente collectie behelzen ook een actief aankoopbeleid van het museum, met het accent enerzijds op elementen van Van Goghs oeuvre die in de collectie ondervertegenwoordigd zijn en anderzijds op het werk van zijn tijdgenoten en directe navolgers. De twee belangrijkste aankopen van 2007 waren de grote aquarel *Conversation intime (Een vertrouwelijk gesprek)* van Louis Anquetin (1861-1932) uit 1891 (zie p. 22), en een vroege tekening van Van Gogh van een vrouw op haar doodsbed (zie p. 26). De hoogste prioriteit voor het museum is vanzelfsprekend de zorg voor de collectie. Recent is gebleken dat de depotruimten niet meer geheel voldoen aan de actuele richtlijnen voor het veilig bewaren van onze schilderijen. De verbetering van de gebouwen is een dringende noodzaak geworden en zal de komende jaren worden aangepakt.

Naast de materiële zorg voor en het presenteren van onze permanente collectie is ook het organiseren van tijdelijke tentoonstellingen

een hoofdtaak van het museum. Wij willen een gevarieerd en innovatief programma aanbieden dat enerzijds specifieke facetten van Van Goghs werk onderzoekt en anderzijds een licht werpt op Europese kunstenaars en artistieke stromingen uit de late 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw. Hierbij speelt de samenwerking met onze internationale partners een cruciale rol. Het jaar begon met de tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme*, waaraan de Neue Galerie in New York meewerkte door onder andere een groot aantal expressionistische meesterwerken uit te lenen. Daarop volgde *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*, in samenwerking met de Pinakothek der Moderne in München. Deze tentoonstelling bood het Nederlandse publiek voor het eerst een uitgebreid overzicht van de werken die de beroemde Duitse schilder maakte tijdens zijn jaren van ballingschap in Nederland. Omdat in de Nederlandse kunstcollecties weinig werken van Beckmann te vinden zijn, was deze tentoonstelling een echte openbaring en kreeg zij veel positieve aandacht in de media. Het laatste grote evenement van het jaar was *Barcelona 1900*, een veelzijdig multidisciplinair overzicht van de kunsten in deze Catalaanse stad tijdens haar bloeiperiode aan het einde van de 19de eeuw. De tentoonstelling vond veel weerklank in Barcelona en werd door de burgemeester van die stad geopend. Ze sloot aan bij een reeks tentoonstellingen waarin het Van Gogh Museum focuste op de kunst van de periode rond 1900 in de belangrijkste Europese steden – de vorige presentaties hadden respectievelijk Wenen, Glasgow en Praag als thema.

Naast die grootschalige projecten organiseerde het museum in zijn prentenkabinet een aantal kleinere thematische presentaties van werken op papier. Ook werd hier de reeks tentoonstellingen voortgezet waarin het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum tijdens de renova-

tie van hun gebouwen werken uit de eigen collectie aan het publiek konden tonen.

Deze tentoonstellingen vormen slechts één onderdeel van onze samenwerking met de andere cultuurinstellingen aan het Museumplein. Wij verkennen voortdurend nieuwe vormen van *partnership*, zowel op artistiek als op organisatorisch vlak. Tot onze grote vreugde is het in 2007 gelukt om, in het kader van een van onze grote tentoonstellingen, de programma's van het Van Gogh Museum en Het Concertgebouw op elkaar af te stemmen. Naar aanleiding van *Barcelona 1900* vond in de Kleine Zaal van Het Concertgebouw op zondagavonden een reeks van drie concerten plaats met werk van Spaanse en Catalaanse componisten.

In 2007 maakten de besturen van de stad Amsterdam en het stadsdeel Oud-Zuid hun plannen bekend om het Museumplein en zijn voorzieningen een algemene facelift te geven. Dit plein met zijn vier cultuurinstellingen van wereldklasse – Het Concertgebouw, het Rijksmuseum, het Stedelijk Museum en het Van Gogh Museum – zal een uniek centrum van cultuur worden, dat dankzij een verbeterde toegankelijkheid en een vernieuwde infrastructuur ongetwijfeld verder kan uitgroeien tot een attractieve ontmoetingsplaats voor een plaatselijk, nationaal en internationaal publiek.

Door de inspanningen van zowel het Van Gogh Museum als van de stad Amsterdam werd 2007 eens te meer een bijzonder succesvol jaar voor het museum. In het vorige jaarverslag schreven wij dat het museum er wellicht niet in zou slagen de hoge bezoekersaantallen van 2006 te evenaren, die het aan de tentoonstelling *Rembrandt-Caravaggio* te danken had. Dit vermoeden werd bewaarheid, maar de bezoekcijfers voor 2007 overtroffen niettemin ver onze verwachtingen. Met meer dan 1,55 miljoen bezoekers bereikte het museum het derde hoogste (bezoekers)aantal in zijn geschiedenis.

De wereldwijde aantrekkingskracht van Van Gogh is fenomenaal. Sinds enkele jaren stelt het Van Gogh Museum zich ten doel om samen met het Kröller-Müller Museum in Otterlo tentoonstellingen te organiseren in landen waar weinig of geen werken van Van Gogh te bewonderen zijn in de publieke collecties. Recentelijk stuurden wij een expositie met de titel *Van Gogh: Voyage into the myth* naar het Seoul Museum of Art (SeMA) in Korea. De tentoonstelling, die opende op 24 november 2007 en liep tot en met 16 maart 2008, trok meer dan 750.000 bezoekers.

Met betrekking tot de bezoekersaantallen willen wij speciaal onze collega's van het Museum Mesdag in Den Haag lof toezwaaien. Het jaar kwam wat traag op gang, maar aan het einde van 2007 stond de teller op 15.106 bezoekers – een nieuw record, dat te danken is aan de buitengewoon interessante tentoonstelling *Dwars door de stad*.

Seoul, Korea

De eerste fase van ons nieuwe interne bewegwijzeringsstelsel is voltooid; deze stap resulteerde in digitale bewegwijzeringsborden op het bordes en bij de kassa's.

Veel van de omvangrijke projecten die het Van Gogh Museum wil realiseren zouden niet mogelijk zijn zonder de gulle steun van onze sponsors en partners. In de eerste plaats danken wij de Vincent van Gogh Stichting, die onze activiteiten en programma's onafgebroken ondersteunt met bijdragen voor nieuwe aankopen en met talrijke bruiklenen uit haar verzameling.

In de afgelopen vijf jaar werkte het Van Gogh Museum nauw samen met de Rabobank als zijn *promoting partner*. Deze relatie liep in 2007 officieel ten einde, maar wij zijn bijzonder verheugd te kunnen melden dat de Rabobank heeft besloten haar steun als sponsor van het museum voort te zetten. De volgende drie jaren zal zij enkele specifieke activiteiten mede mogelijk maken: de zeer succesvolle Van Gogh Museum-bus die dagelijks schoolkinderen naar het Van Gogh Museum brengt en onze wekelijkse Van Gogh Museum Vrijdagavond die een vaste plaats heeft verworven in de activiteitenagenda van Amsterdam. Ook de samenwerking met Shell Nederland als onze *Partner in Science* gaat onverminderd door, met in het vooruitzicht onder meer de presentatie in 2011 van de resultaten van een grootschalig onderzoeksproject rond Van Goghs atelierpraktijk. Tot slot prijzen wij ons gelukkig dat wij dankzij de continu zeer royale steun van de BankGiro Loterij nog steeds belangrijke werken kunnen verwerven, zeker gezien de tegenwoordige hausse op de kunstmarkt. Aan al deze partners, en aan nog veel andere sponsors, zoals Samsung Electronics Benelux BV, die in de loop van 2007 verschillende elementen van ons programma hebben ondersteund, willen wij ten eerste onze dank betuigen.

De directie heeft in 2007 een relatiediner geïnitieerd ter ondersteuning en verdere uitbreiding van haar netwerk. Aan het diner, dat in januari plaatsvond, zijn 140 gasten aangeschoven en de reacties waren onverdeeld positief. Vanwege het grote succes is besloten het zogenoemde Directiediner vanaf nu jaarlijks te laten plaatsvinden.

De programma's en activiteiten van het Van Gogh Museum trekken een groot aantal bezoekers aan en krijgen veel positieve reacties in de pers. Wij willen dit peil handhaven en een toonaangevend en vernieuwend museum zijn. Een voorwaarde daarvoor is een professionele en efficiënte organisatiestructuur. Het afgelopen jaar hebben wij onze initiatieven om de organisatie verder te versterken voortgezet. Het gebrek aan kantoorruimte en als gevolg daarvan de verspreiding van de museumstaf over verscheidene gebouwen blijft echter een punt van aandacht. Als tijdelijke remedie hebben wij aan de overkant van het museum een pand gehuurd, waardoor het aantal administratieve locaties nu tot zes is gestegen. Zo'n oplossing is allesbehalve ideaal en wij blijven zoeken naar een kantoorgebouw in de omgeving van het museum waar al onze stafmedewerkers kunnen worden gehuisvest.

In januari 2007 is op projectbasis een coördinator interne communicatie aangesteld om de interne communicatie te structureren. Er verschijnen nu regelmatig interne nieuwsbrieven en edities van het personeelsblad, *vgmagazine*. Ook is het traject voor een totale vernieuwing van het intranet gestart, dat in 2008 wordt afgerond. In samenwerking met de afdeling ICT is een tijdelijk nieuw intranet gebouwd met afdelingsites, een up-to-date 'smoelenboek' met taakomschrijvingen, en een nieuwspagina.

Ook al werd het uitzonderlijk hoge bezoekersaantal van 2006 niet herhaald, toch was 2007 door de uitstekende prestaties op vele andere gebieden evenzeer een bijzonder gunstig jaar voor het Van Gogh Museum. Wij danken van harte al onze medewerkers in het Van Gogh Museum en het Museum Mesdag voor hun enthousiasme en toewijding, waardoor zij deze resultaten mede mogelijk hebben gemaakt. Dit biedt een uitstekende basis voor de taken die ons in 2008 te wachten staan: het verder verbeteren van onze organisatiestructuur en, belangrijker nog, het concreet vormgeven van onze doelstellingen en ambities voor het Van Gogh Museum en het Museum Mesdag voor de komende vijf jaar.

Axel Rüger
Directeur

Rik van Koetsveld
Zakelijk directeur

Missie: 'het verwerven, beheren en behouden van verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1830 tot 1914.'

Museumcollectie

De kern van de vaste collectie van het Van Gogh Museum wordt gevormd door de werken van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten (periode 1830-1914), vele in permanent bruikleen van de Vincent van Gogh Stichting. Het museum beschouwt het beheren, conserveren en presenteren van deze werken als een kerntaak, maar streeft er ook naar een breed overzicht te tonen van de westerse kunst uit de 19de en begin 20ste eeuw. Daartoe is er een actief aankoopbeleid van vooraanstaande werken waarmee bestaande lacunes worden gevuld, en tegelijkertijd nieuwe gebieden worden verkend.

Schilderijen In 2007 werden geen nieuwe schilderijen verworven. Wel werd de restauratie voltooid van Paul Gauguins *Spinnend Bretons meisje*, dat in 2006 werd aangekocht (zie p. 24). Dit werk, oorspronkelijk een muurschildering, behoefde een zeer zorgvuldige en daardoor langdurige restauratie, en kon daarom niet in het vorige jaarverslag worden afgebeeld. *Spinnend Bretons meisje* zal in 2008 de kleine groep schilderijen van de meesters van Pont-Aven gaan versterken.

Tekeningen Een van de nieuwe ambities in het collectieplan 2006-2009 is om waterverftekeningen te verzamelen. Deze techniek mocht zich in de 19de eeuw in een grote populariteit verheugen en hoorde tot het repertoire van menig gereputeerd kunstenaar. In het afgelopen jaar konden vijf fraaie bladen aan de collectie worden toegevoegd. Van de wat oudere generatie kunstenaars werden werken van Gustave Doré (1832-1883) en Henri Harpignies (1819-1916) verworven. Doré's grote aquarel *Het bos van Plombières* toont het magistrale tekentalent van deze kunstenaar, die ten onrechte vooral als illustrator bekend is, maar wiens tekeningen en schilderijen zich in een toenemende waardering mogen verheugen. Harpignies' innemende *Gezicht op het Louvre en de Pont de Solférino* (1884) is tevens een uitbreiding van de Parijse stadsgezichten die een aanzienlijke groep vormen in de collectie werken op papier van het museum. Tot de avant-garde kunstenaars met wie Van Gogh in Parijs

Gustave Doré, *Het bos van Plombières*, 1875

Henri Harpignies, *Gezicht op het Louvre en de Pont de Solférino*, 1884

Louis Anquetin, *Conversation intime*, 1891

Hermann-Paul, *De kaartspeler*, 1889

Paul Gauguin, *Spinnend Bretons meisje*, 1889

Georges de Feure, *Elegante parisienne in een herfstachtig landschap*, 1884

Vincent van Gogh, *Vrouw op haar doodsbed*, 1880-1881

bevriend was, hoorde de acht jaar jongere Louis Anquetin (1861-1932). Van Gogh had waardering voor zijn werk, en de collectie in het Van Gogh Museum omvatte al twee tekeningen van Anquetin (*Don Quichotte en Sancho Panza (2)*), een schilderij van een boer (*Oude boer*) en een indrukwekkende pastel van een schip op zee (*Nachtvaart*). Met de aankoop van de aquarel *Conversation intime* werd een hoofdwerk uit het oeuvre van de kunstenaar aan deze kleine groep toegevoegd. Zijn schilderijen en tekeningen zijn soms al te zeer schatplichtig aan andere kunstenaars, maar deze grote voorstelling van twee vrouwen is zeer origineel: intiem, zelfs wat mysterieus, en tegelijkertijd uitdagend.

De twee andere aangekochte waterverftekeningen sluiten tevens aan bij de ambitie in het collectieplan om de vrij omvangrijke verzameling grafiek uit de periode 1890-1905 uit te breiden met volwaardige tekeningen uit dezelfde jaren. Het betreft *Elegante parisienne in een herfstachtig landschap* van Georges de Feure (1868-1943) en *De kaartspeler* van Hermann-Paul (1864-1940).

Met de eerdere verwerving van twee vroege tekeningen van Van Gogh werden al lacunes in de collectie van diens tekeningen gedicht: in 2004 verwierf de Vincent van Gogh Stichting het *Portret van Jozef Blok*, en in 2005 kocht het museum samen met het Kröller-Müller Museum *De dochter van Jacob Meyer (naar Bague naar Holbein)*. Dat laatste blad is een van de weinige overgebleven vroege kopieën naar werk van beroemde meesters waarmee Van Gogh zich als jong kunstenaar oefende in het vak. In 2007 kon opnieuw zo'n kopie aan de verzameling worden toegevoegd: *Vrouw op haar doodsbed*, naar een schilderij dat

Henri de Toulouse-Lautrec, *Album Yvette Guilbert*, 1894

Prent uit het album, p. 8

indertijd werd toegeschreven aan de door Van Gogh zeer bewonderde Rembrandt (maar thans aan de omgeving van Jan Lievens). *Vrouw op haar døodsbed* toont in zijn onhandigheid de zoektocht van Van Gogh om het tekenen onder de knie te krijgen, tegelijkertijd heeft het al veel van de markante hoekigheid van het werk uit zijn Nederlandse jaren. De tekening is moeilijk precies te dateren, maar is vermoedelijk ontstaan in Brussel tussen laat november 1880 en eind december 1881. In die stad bevond zich in het Museum voor Schone Kunsten ook het schilderij. De vraag blijft open of Van Gogh direct naar dit werk kopieerde, iets dat hij eigenlijk nooit deed, of naar een reproductieprent van de voorstelling, zoals zijn gewoonte was.

Prenten De collectie prenten werd uitgebreid met een klein aantal werken, waarvan het door de Vincent van Gogh Stichting verworven *Album Yvette Guilbert* het meest vermeldenswaard is. Dit album uit 1894 met litho's van Henri de Toulouse-Lautrec (1864-1901) en tekst van de criticus Gustave Geffroy was een hommage aan de zangeres Yvette Guilbert, die in de jaren 1880-90 in Parijs furore maakte met haar bijzondere presentatie en vaak zeer openhartige teksten. Het album verscheen in een oplage van 100, alle gesigneerd door Yvette Guilbert.

Bruiklenen Versterking van de collectie vindt niet alleen plaats door aankopen, maar ook dankzij bruiklenen, op een meer tijdelijke basis. Het Van Gogh Museum wisselt elk jaar een bruikleen uit met de National Gallery in Londen. Dit jaar werd besloten om het bruikleen dat in 2006 werd ont-

vangen, Alfred Sisley's *Het bassin in Marly-le-Roi* uit 1875, met een jaar te verlengen.

**Tijdelijke bruiklenen
aan tentoonstellingen**

Het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum hebben gezamenlijk 65 werken van Vincent van Gogh aan het Seoul Museum of Art (SeMA) in Korea uitgeleend. Daar was vanaf 24 november 2007 tot en met 16 maart 2008 de expositie *Van Gogh: Voyage into the myth* te zien. Het Van Gogh Museum stelde 23 werken ter beschikking, waaronder topstukken als *Irissen* en *Het Gele Huis (De straat)*. Vincent van Gogh is in Korea geliefd. Met deze presentatie wilden de beide musea Koreanen in de gelegenheid stellen nader kennis te maken met deze wereldberoemde kunstenaar. Dat is gelukt, de tentoonstelling trok meer dan 750.000 bezoekers. Daarnaast hoopten de musea belangstelling te wekken bij Koreaanse toeristen die naar Europa reizen om beide Nederlandse musea te bezoeken.

**Restauratie
Schilderijen**

Het in 2006 aangekochte *Spinnend Bretons meisje* van Paul Gauguin onderging een uitvoerige restauratie. Het werk is oorspronkelijk een wandschildering en werd, met de pleisterlaag, aan het begin van de 20ste eeuw op een speciale constructie overgebracht. De verflaag vertoonde grote en kleine lacunes en sleetse plekken. Het complexe restauratieproces werd succesvol afgerond.

Anthon van Rappards *Oude Drentse vrouw* onderging een behandeling waarbij de oude vernislaag en retouches verwijderd werden en een nieuwe vernislaag en retouchering zijn aangebracht.

Het Van Gogh Museum werd in de gelegenheid gesteld om drie schilderijen uit de collectie van het Museum Mesdag te laten restaureren in de restauratiestudio van het J. Paul Getty Museum in Los Angeles, dat alle kosten voor zijn rekening nam. Het betrof Charles-François Daubigny's *Rotsen bij Villerville-sur-Mer* (behandeld door René Boitelle,

Charles-François Daubigny, *Rotsen bij Villerville-sur-Mer*, 1864-1872

restaurator Van Gogh Museum), *Rue de Valmondois* (behandeld door Mark Leonard), en Gustave Courbets *Portret van Hippolyte* (behandeld door Yvonne Szafran). De schilderijen zijn na uitvoerig onderzoek ont-
daan van hun vernis en oude retouches, en vervolgens opnieuw gevern-
ist en geretoucheerd. De restauratie vergde vier maanden; René
Boitelle was gedurende die periode gastrestaurator in het Getty Museum.

Tekeningen In totaal werden 121 tekeningen en prenten behandeld door de externe
papierrestaurator Nico Lingbeek. Hij heeft oude reparaties ongedaan
gemaakt, niet-zuurvrije materialen en oppervlaktevuil verwijderd en
scheuren gerepareerd. De tekeningen en een aantal kwetsbare prenten
zijn bovendien voorzien van een marge van Japans papier en waar nodig
van een nieuw zuurvrij passepartout of zuurvrije map. Tot de behan-
delde bladen hoorde de nieuw verworven tekening van Van Gogh,
Vrouw op haar doodsbéd, en werken van Johannes Bosboom, Odilon
Redon en Emile Bernard.

Depot Eind 2007 werd vastgesteld dat een van de depots niet meer voldeed aan
de strenge eisen die het Van Gogh Museum hanteert voor het veilig
bewaren van schilderijen. De daar opgeslagen werken werden, in af-
wachting van een meer permanente oplossing, daarom overgebracht
naar een buitendepot.

na restauratie

Missie: 'een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op de verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1830 tot 1914.'

Onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek naar aspecten van de collectie vormt een intergraal onderdeel van het beleid van het Van Gogh Museum. Het museum stimuleert een actief onderzoeksprogramma, gebaseerd op de verzamelingen, met het doel kennis van het leven en werk van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten aan publiek en wetenschap beschikbaar te stellen middels tentoonstellingen, publicaties en educatieve programma's.

Onderzoeksprogramma Het museum heeft een wereldwijde reputatie als kenniscentrum op genoemd gebied. Het ontplooit uiteenlopende onderzoeksactiviteiten en beschikt over een gespecialiseerde bibliotheek op het gebied van de beeldende kunst uit de periode 1800-1920, en een goed geoutilleerde afdeling documentatie die informatie over de verzamelgebieden vergaart, beheert en aan het publiek ter beschikking stelt.

Het intensieve onderzoeksprogramma van het museum kenmerkt zich door een traditionele kunsthistorische methodiek en meer vooruitstrevende technieken op materiaal-technisch gebied. Op verschillende deelgebieden en in verschillende onderzoeksprojecten wordt daartoe samengewerkt met (inter)nationaal erkende onderzoeksinstituten en partners als Shell Nederland, het Instituut Collectie Nederland (Amsterdam), de Universiteit van Amsterdam, The University of Edinburgh, het Courtauld Institute (Londen), het Getty Research Institute (Los Angeles) en de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis (Utrecht).

Onderzoeksprojecten De wetenschappelijke activiteiten van het Van Gogh Museum concentreren zich rond drie grootschalige onderzoeksprojecten waarin het leven en werk van Van Gogh en zijn tijdgenoten centraal staan: de publicatie van de complete correspondentie van Vincent van Gogh, de reeks bestandscatalogi van werken van Van Gogh in de collectie van het Van Gogh Museum (Vincent van Gogh Stichting), en het onderzoek naar de atelierpraktijk van Van Gogh en zijn kring. Daarnaast biedt het onderzoeksprogramma ruimte aan verschillende minder omvangrijke

onderzoeken, zoals voor interne en externe tentoonstellingen en presentaties en aan onderzoeken op het gebied van vooruitstrevende materiaal-technische technieken en digitale analyse van kunstwerken. Tevens worden jaarlijks verschillende symposia en studiedagen georganiseerd, terwijl de wetenschappelijke kennis in de maandelijkse zondaglezing in het museum aan een breder publiek wordt gepresenteerd.

Brievenproject

Sinds eind 1994 werkt het Van Gogh Museum samen met het Huygens Instituut (Den Haag) aan de publicatie van de complete correspondentie van Van Gogh. Dit zogenoemde Brievenproject is het meest ambitieuze onderzoeksproject uit de geschiedenis van het museum en is door zijn wetenschappelijke reikwijdte en diepte uniek. Nadat in 2006 het onderzoek werd afgerond, is in 2007 een begin gemaakt met de productie van een wetenschappelijke, digitale editie van de brieven van Van Gogh. Gelijktijdig bereidt het museum samen met het Mercatorfonds (Brussel) de publicatie voor van een vijfdelige volledig geïllustreerde boekeditie. Beide edities zullen in het najaar van 2009 worden gepresenteerd. Een tentoonstelling zal dit heuglijke feit markeren.

In 2007 werd bekend dat de door het museum aangevraagde subsidie voor digitalisering en ontsluiting van de brieven van Vincent van Gogh is gehonoreerd door *Metamorfoze*, het nationaal programma voor het behoud van papieren erfgoed. Hierdoor wordt het mogelijk om deze bijzondere, maar ook uiterst kwetsbare collectie voor een breed publiek te ontsluiten.

Bestandscatalogi

Het Van Gogh Museum beheert met ruim 200 schilderijen en meer dan 500 tekeningen de grootste collectie van werken van Van Gogh ter

wereld. Het intensieve onderzoek naar deze vermaarde collectie zal resulteren in een reeks van drie bestandscatalogi over de schilderijen en vier delen over de tekeningen.

In 2007 is in twee kloeke delen het laatste deel over de tekeningen verschenen, uit Van Goghs periode in Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise (1888-1890). Ook is het onderzoek naar Van Goghs schilderijen uit de periode in Antwerpen en Parijs (1885-1888) afgerond; in 2009 zal de op dit onderzoek gebaseerde bestandscatalogus *Schilderijen 2* verschijnen.

Atelierpraktijk Het Brievenproject en het Bestandscatalogusproject hebben de afgelopen jaren de kennis over het leven en werk van Van Gogh onmiskenbaar vergroot en verdiept. Een min of meer ‘logisch’ vervolg op deze onderzoeksprogramma’s is het project ‘Vincent van Goghs atelierpraktijk in context’ dat in 2005 werd gestart. In nauwe samenwerking met het Instituut Collectie Nederland, Shell Nederland en het Courtauld Institute (Londen) wordt middels bemonstering van de doeken diepgravend onderzoek gedaan naar de werkwijze van Van Gogh en zijn tijdgenoten. Tevens wordt nagegaan waar de kunstenaar zijn kennis en ideeën over de schilderpraktijk opdeed. Dit veelomvattende onderzoek wordt in een wetenschappelijke catalogus beschreven en middels een uitgebreide tentoonstelling in het najaar van 2011 aan het publiek gepresenteerd. In 2007 zijn als onderdeel van dit project twee *In focus*-presentaties georganiseerd, *Verborgene kleuren* en *Anton Mauve en Vincent van Gogh: de meester en zijn leerling*.

Externe projecten Medewerkers van de sectoren Onderzoek en Collecties werken regelmatig samen met (inter)nationale partners bij de realisatie van onderzoeks- en tentoonstellingsprojecten. Ook worden zij gevraagd voor

lezingen en presentaties. In 2007 is de tentoonstellingscatalogus verzorgd voor de tentoonstelling *Van Gogh: Voyage into the myth*, een overzichtsexpositie van het werk van Van Gogh in het Seoul Museum of Art (SeMA) in Korea.

Symposia en studiedagen

Op 14 mei 2007 vond in het museum de eerste internationale workshop *Brushstroke analysis* plaats. Wetenschappers uit de Verenigde Staten en Europa presenteerden hier, onder voorzitterschap van prof. dr. Rick Johnson (Cornell University), de eerste resultaten van hun zoektocht naar een optimale methode om digitale beelden van het werk van Van Gogh met behulp van de nieuwste technieken te analyseren.

Onderzoeksmedewerkers van het Van Gogh Museum namen deel aan internationale symposia in onder meer Stockholm (*Museums and research*), New York (*Brushstroke analysis*) en Parijs (*Colloque XIXe siècle* ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van het Musée d'Orsay).

Ter gelegenheid van de publicatie van de bestandscatalogus *Tekeningen 4* over de periode dat Van Gogh in Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise werkzaam was, organiseerde de sector Onderzoek op 21 september 2007 een door wetenschappers goed bezochte studiemiddag in het Van Gogh Museum over het onderzoek naar laat 19de-eeuwse tekenkunst en werken op papier.

In het voorjaar van 2007 verzorgde prof. dr. Richard Thomson, Watson Gordon Professor of Fine Art van de University of Edinburgh en vooraanstaand wetenschapper op het gebied van laat 19de-eeuwse Europese schilderkunst, het eerste seminar in het kader van de *Van Gogh Museum Visiting Professor of 19th-Century Art*. Tevens lichtte hij zijn onderzoek naar het zoeken van een 'stijl' in de Franse schilderkunst in de periode 1885-1900 toe tijdens een drukbezochte zondag-

lezing. Deze lezing zal in de serie *Van Gogh Studies* worden gepubliceerd. De *Visiting Professor* is een initiatief van de Universiteit van Amsterdam en het Van Gogh Museum met het doel een nieuwe generatie studenten te laten kennismaken met het veelzijdige vakgebied van de 19de-eeuwse kunstgeschiedenis. Ook museummedewerkers bezochten het seminar.

Zondaglezingen In de herfst van 2006 is een serie lezingen op iedere eerste zondag van de maand gestart voor iedereen die meer wil weten over Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten. Presentaties van onderzoekers, conservatoren en restauratoren van binnen en buiten het museum over recent onderzoek naar de collectie worden afgewisseld met toelichtingen op actuele tentoonstellingen in het museum. De lezingen zijn gratis toegankelijk voor bezoekers van het museum. De zondaglezingen waren ook in 2007 een groot succes: het museum mocht per lezing gemiddeld rond de 100 toehoorders verwelkomen.

Bibliotheek en documentatie De bibliotheek registreerde 606 aanwinsten. In het kader van het project 'Vincent van Goghs atelierpraktijk in context' ontving de bibliotheek van het Rijkmuseum talrijke 19de-eeuwse en vroeg 20ste-eeuwse boeken over schilder- en tekentechniek van het Rijksmuseum in Amsterdam.

In december 2007 verscheen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het OKBN (Overleg Kunst(historische) Bibliotheken Nederland) de publicatie *Kunstabibliotheken in Nederland. Tien korte schetsen*, waarin een artikel van de bibliothecaris is opgenomen over het ontstaan, de betekenis en de ambities van de museumbibliotheek.

Tevens leverde de bibliotheek informatie ter voorbereiding van tentoonstellingen, waaronder *Van Gogh: Voyage into the myth* in het Seoul Museum of Art.

Medewerkers van bibliotheek en documentatie ondersteunden verschillende interne en externe onderzoeksprojecten en hielpen mee aan de totstandkoming van publicaties, waaronder de bestandscatalogus *Vincent van Gogh, Tekeningen 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890*.

Bij Antiquariaat Marco Gietmann in Stuttgart werd een archief aangekocht. Dit archief bevat correspondentie van de kunsthandel Galerie Matthiessen in Berlijn betreffende een geruchtmakende kwestie van Van Gogh-vervalsingen, de zogenoemde Wacker-affaire, in de periode 1928-1932. De correspondentie beslaat onder andere brieven van Otto Wacker, J.B. de la Faille en Kunsthandel Huinck & Scherjon. Daarnaast bevat dit archief nog enkele krantenartikelen uit deze periode over de rechtszaak tegen Otto Wacker.

Missie: 'een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op de verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1830 tot 1914.'

Publicaties

Het Van Gogh Museum wil met een actief en aantrekkelijk boekenprogramma de vele liefhebbers van Vincent van Gogh en zijn 19de-eeuwse tijdgenoten kennis en inspiratie bieden, en Van Goghs leven en werk ontsluiten. Daartoe publiceert het museum een gevarieerd aanbod van boeken over Van Gogh en de 19de-eeuwse kunst, maar ook wetenschappelijke uitgaven en tentoonstellingscatalogi, die in meerdere talen, en in samenwerking met gerenommeerde uitgevers, internationaal worden verspreid.

Wetenschappelijke publicaties 2007 stond in het teken van de wetenschap. De publicatie van de tweedelige catalogus *Vincent van Gogh, Tekeningen 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890* betekende de kroon op het onderzoek naar Van Goghs tekeningen die in de collectie van het Van Gogh Museum worden bewaard. 186 tekeningen, uit de laatste Franse jaren van Van Gogh, werden door Marije Vellekoop en Roelie Zwikker minutieus onderzocht, geanalyseerd en van een achtergrond voorzien. Met dit vierde deel is de bestandscatalogus *Tekeningen* afgerond.

Vincent van Gogh: Painted with Words bevat de 22 levendige brieven die Van Gogh aan zijn jonge vriend en collega-schilder Emile Bernard stuurde. De brieven zijn door Leo Jansen, Hans Luijten en Nienke Bakker bestudeerd en geïnterpreteerd. Voor het eerst werden ze in een nieuwe, volledig geïllustreerde, Engelse vertaling uitgegeven. Het boek kreeg lovende besprekingen in onder andere *The New York Review of Books* en stond in de kunstboeken-top-10 van 2007 van *The New York Times*. *Painted with Words*, gepubliceerd in samenwerking met The Morgan Library & Museum in New York, vormt de opmaat voor de publicatie van de volledige correspondentie van Vincent van Gogh in 2009.

De lancering van de nieuwe wetenschappelijke serie *Van Gogh Studies* ging evenmin ongemerkt voorbij. In het eerste deel *Current Issues in 19th-Century Art* trok het artikel van Caroline Boyle-Turner wereldwijd de aandacht. Van *The Art Newspaper* tot *Der Spiegel* werd melding gemaakt van de spectaculaire vondst van vele objecten in een

waterbron achter het voormalige huis van Paul Gauguin op Tahiti. Deze objecten, waaronder medicinale en parfumflesjes, resten van een palet en verf, maar ook enkele tanden, hebben mogelijk aan hem toebehoord.

Van Gogh Studies is de opvolger van het *Van Gogh Museum Journal* en de reeks *Vincent*-cahiers, en beoogt een wetenschappelijk platform te zijn voor recent onderzoek van laat 19de-eeuwse kunst met een focus op Van Gogh en zijn tijdgenoten. Een internationale wetenschappelijke redactieraad begeleidt deze serie, waarin monografieën en bundels het licht zullen zien.

NRC Handelsblad (22 februari 2008): 'Had Van Gogh een comeback kunnen maken op deze planeet dan zouden (..) vooral deze imposante standaardwerken, waarin ook al zijn vingeroefeningen zijn opgenomen, hem verbijsterd hebben'.

**Museumboeken
over Vincent van Gogh**

De gerenommeerde auteur Belinda Thomson schreef voor het Van Gogh Museum *Van Gogh schilder, de pendant van Van Gogh tekenaar* dat in 2005 verscheen. Het boek schetst een veelzijdig beeld van Van Goghs leven en werk, en is geïllustreerd met zijn beroemdste schilderijen. Verschillende internationale uitgeverijhuizen hebben het boek, dat is uitgegeven door Mercatorfonds in Brussel, in hun kunstboekenprogramma opgenomen, zoals Thames & Hudson (Engels), Hatje Cantz Verlag (Duits), Citadelles et Mazenod (Frans), Waanders Uitgevers (Nederlands), 5 Continenti (Spaans), en Blume (Italiaans).

Aan de succesvolle reeks *Van Gogh in focus* werd een nieuw deel toegevoegd: *Van Gogh en de liefde*, waarin Hans Luijten Van Goghs onfortuinlijke liefdesleven beschrijft, dat wordt gekenmerkt door één grote passie: de liefde voor de kunst.

Tentoonstellingscatalogi

Bij de tentoonstelling *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* schreef gastconservator Beatrice von Bormann de publicatie, die vergezeld ging van een geïllustreerde stadswandeling langs 25 markante plaatsen waar Beckmann woonde, werkte en inspiratie opdeed.

De catalogus *Barcelona 1900* publiceerde het Van Gogh Museum in co-edities in het Nederlands, Engels, Frans, Spaans en Catalaans. De vertaling werd financieel gesteund door Institut Ramon Llull en uitgegeven door Lunwerg Editores. *Barcelona 1900*, onder redactie van Teresa-M. Sala, vertelt het verhaal van deze bruisende stad die rond 1900 een enorme artistieke en culturele bloei doormaakte, maar tegelijkertijd gebukt ging onder intense sociale en politieke spanningen.

Missie: 'een programma van tentoonstellingen in het museum en elders dat de reikwijdte en aantrekkingskracht van de vaste presentatie en het museum vergroot en versterkt.'

Tentoonstellingen

Het Van Gogh Museum zorgt voor een uitgebreid en verrassend programma van tijdelijke tentoonstellingen dat, overeenkomstig de missie van het museum, de bezoekers een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod toont van kunst uit de 19de en begin 20ste eeuw. Bijzondere aandacht wordt altijd geschonken aan de educatieve aspecten en de aan het onderwerp aangepaste vormgeving van de tentoonstellingen.

Tentoonstellingsvleugel

Vincent van Gogh en het

Expressionisme

24 november 2006

t/m 4 maart 2007

Tot 5 maart 2007 was de expositie *Vincent van Gogh en het Expressionisme* in de vleugel te bewonderen. Deze tentoonstelling plaatste Van Gogh in een nieuwe context. Voor het eerst werd op grote schaal zijn belangrijke invloed op de Duitse en Oostenrijkse expressionisten uit de doeken gedaan. Kunstenaars als Ernst Ludwig Kirchner en Wassily Kandinsky waren vooral getroffen door Van Goghs techniek, een heftige toets gecombineerd met schrille kleurcontrasten. Richard Gerstl en Oskar Kokoschka waren meer beïnvloed door Van Goghs emotionele aanpak in bijvoorbeeld zijn psychologische portretten.

De tentoongestelde schilderijen, circa dertig van Van Gogh en zestig van de expressionisten, kwamen voornamelijk uit de collecties van het Van Gogh Museum en de New Yorkse Neue Galerie, waar de tentoonstelling vervolgens te zien was. De commentaren van de pers waren lovend: 'A dazzling new show' (*Newsweek*), 'Een verbluffende tentoonstelling over obsessief kunstenaarschap' (*Vrij Nederland*). Ook het publiek reageerde enthousiast. Tijdens de tentoonstelling bezochten 348.295 bezoekers het museum, onder wie een buitengewoon groot aantal Nederlandse bezoekers.

Tegelijkertijd was de presentatie *Expressief! Kinderen geïnspireerd door Vincent van Gogh* te zien, een gezamenlijk initiatief van het museum en *promoting partner* Rabobank. Leerlingen van basisscholen exposeerden hun zelfgemaakte schilderijen in het museum. Door middel van een affichewedstrijd waren drie basisschoolklassen geselecteerd om op het werk van Van Gogh geïnspireerde schilderijen te maken. De

thematische inrichting van de tentoonstelling – zelfportret, stadsgezicht en landschap – resulteerde in een volwassen presentatie van deze bijzondere schilderijen van jonge kunstenaars.

Max Beckmann in Amsterdam,

1937-1947

6 april t/m 19 augustus 2007

Max Beckmann (1884-1950) was een van de belangrijkste en meest spraakmakende Duitse kunstenaars van de 20ste eeuw. Omdat zijn schilderijen door de nazi's als *entartete Kunst* (ontaarde kunst) werden bestempeld, vertrok hij in 1937 naar Amsterdam, waar hij tot 1947 woonde en werkte. De tentoonstelling *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* werd georganiseerd in samenwerking met de Pinakothek der Moderne in München. De expositie bood voor het eerst een uitgebreid overzicht van Beckmanns werk uit zijn Amsterdamse periode, waaronder de vier indrukwekkende triptieken *Carnaval*, *Acrobaten*, *Toneelspelers* en *Perseus*. Theater, variété en circusartiesten bleven in zijn gehele oeuvre geliefde thema's, waarmee hij op een geheel eigen wijze aansloot bij het (Franse) modernisme. Deze 'maskerades' toonden zijn overtuiging dat het leven een soort toneel is, waarachter een andere werkelijkheid schuilgaat. Andere schilderijen gaven blijk van zijn interesse in het Nederlandse landschap en het leven in Amsterdam.

Gastenboek: 'A real eye-opening experience.

Beckmann's work is so deep, the hidden contrast and meaning is amazing.'

Beckmanns kleurrijke monumentale doeken kwamen voort uit het expressionisme, de stroming die het onderwerp was van de voorafgaande tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme*, en Beckmanns onderwerpskeuze en symboliek hadden ook raakvlakken met die van Vincent van Gogh, waardoor de expositie een extra dimensie kreeg.

Aan de hand van zijn dagboek, brieven, foto's, een impressie van zijn atelier en een film, tot stand gekomen in samenwerking met de AVRO, kreeg de bezoeker een indruk van het leven dat Beckmann leidde in Amsterdam. Een noviteit was de speciale *podwalk*: een via internet te downloaden audiowandeling langs twaalf locaties in Amsterdam waar Beckmann leefde, werkte en inspiratie opdeed.

Tegelijkertijd met de tentoonstelling in het Van Gogh Museum toonde het Bijbels Museum in Amsterdam Beckmanns belangrijke serie litho's *De Apocalyps*, en in het Goethe Instituut werden films uit zijn tijd getoond.

De Nederlandse kunstliefhebbers waren verrukt dat eindelijk een fraai en uitgebreid overzicht van werken van Max Beckmann in Neder-

land was te zien, en de pers beoordeelde de expositie als een van de belangrijkste van dat jaar. De tentoonstelling werd door ruim 300.000 bezoekers bezocht.

Barcelona 1900
21 september 2007
t/m 20 januari 2008

De tentoonstelling *Barcelona 1900* schetste een beeld van de Catalaanse hoofdstad in de jaren 1880-1909, toen de stad een indrukwekkende architectonische gedaantewisseling onderging en artistiek en sociaal een bloeiperiode doormaakte. Een krachtige impuls voor de kunst was de succesvolle wereldtentoonstelling in 1888, waar het geïsoleerde Barcelona in aanraking kwam met de moderne wereld. Onder invloed hiervan trokken jonge kunstenaars naar Parijs, waar zij kennismaakten met het modernisme. Met de daar opgedane inspiratie en kennis ontstond in Barcelona een eigen variant van de Art Nouveau, de Catalaanse Modernista-stijl.

De expositie voerde de bezoeker als het ware mee op een wandeling door Barcelona, van de Ramblas via het Palau de la Música Catalana en het Hospital de Sant Pau naar Gaudí's Park Güell en de Sagrada Família. De bezoeker leerde op deze 'wandelroute' via schilderijen, tekeningen en sculpturen, maar ook meubels, sieraden, maquettes, theaterdecors en tegeltableaus, de tumultueuze en opzienbarende ontwikkeling van de stad kennen. Toonaangevende kunstenaars als Pablo Picasso, Santiago Rusiñol en Ramon Casas, en architecten als Antoni Gaudí, Lluís Domènech i Montaner en Puig i Cadafalch waren vertegenwoordigd met vaak zelden getoonde kunstwerken en objecten. Verrassend was bijvoorbeeld een serie van twaalf portretten op papier van Pablo Picasso, die de toen nog jonge kunstenaar van zichzelf en zijn kunstenaarsvrienden schilderde. De reeks werd speciaal voor deze gelegenheid weer samengevoegd met internationale bruiklenen van het Metropolitan Museum of Art in New York en het Picasso Museum in Barcelona. Verder waren er van Picasso stadsgezichten te zien en schilderijen die de bohémien sfeer van de kunstenaarskroeg Els Quatre Gats treffend verbeelden.

Dankzij de opkomende industrie en de moderne stadsuitbreiding met brede boulevards kon de gegoede bourgeoisie zich ruime stads-

villa's veroorloven. Als tegenhanger van het drukke en hectische moderne bestaan kreeg men behoefte aan een esthetisering van het dagelijkse leven. Daarvan getuigden onder meer de opvallende translucide sieraden van de gebroeders Masriera, de eigenzinnige boekillustraties van Alexandre de Riquer en de dromerige portretbustes van Lambert Escaler.

Gastenboek: 'Prachtig verhaal, mooi verteld en in beeld gebracht. Dat inspireert om Barcelona zelf te bezoeken, maar dan nog het liefst anno 1900.'

Ook de keerzijde van Barcelona's economische bloei werd belicht. De armoedige levensomstandigheden van de fabrieksarbeiders waren een voedingsbodem voor de opkomst van socialistische en anarchistische bewegingen. Dit leidde onder meer tot een bomaanslag in het operagebouw in 1893, het symbool van de bourgeoisie, en tot de Setmana Tràgica (de Tragische Week) in 1909, een massale volksopstand tegen de regering en de kerk. In de tentoonstelling werd dat grimmige, maar ook pittoreske leven op straat eveneens geïllustreerd met films uit die tijd; sommige waren pas recent in de archieven teruggevonden.

Barcelona 1900 trok een breed publiek, van pure kunstliefhebbers tot bezoekers voor wie de expositie een informatieve en boeiende voorbereiding op een stedentrip naar Barcelona was. Dat de tentoonstelling ook voor kinderen interessant was, werd nog eens benadrukt door de grote belangstelling voor de familiedagen en workshops voor kinderen.

De pers was zeer positief. De Londense *Times* bijvoorbeeld noemde *Barcelona 1900* als een van de tien beste exposities die er op dat moment wereldwijd te zien waren. Verheugend was ook de grote aandacht voor de expositie in de Spaanse en Catalaanse media. De Catalanen waren bijzonder trots op deze unieke presentatie van hun culturele erfgoed in ons museum.

Rietveldgebouw Het Van Gogh Museum bezit op de tweede verdieping van het Rietveldgebouw een prentenkabinet, waar kleinere collectiepresentaties en tentoonstellingen te zien zijn in een intieme ambiance, en een zogenaamde wisselvitrine.

Prentenkabinet Het prentenkabinet bood verschillende presentaties met fascinerende thema's. *De vrienden van Van Gogh* liet fraaie werken zien uit de eigen collectie van onder anderen Emile Bernard en Paul Gauguin, en belichtte de hechte kunstenaarsgroep rondom Van Gogh.

Van Goghs tekeningen: nieuwe inzichten markeerde het feit dat het vierde en laatste deel van de bestandscatalogus van Van Goghs tekeningen uit de collectie van het museum werd uitgegeven. De expositie was een unieke kans om deze zelden getoonde, want uiterst kwetsbare bladen te zien. De nieuwe aanwinst *Vrouw op haar doodsbod* was ook in de selectie opgenomen.

Jan Kruis tekent 'Woutertje Pieterse' toonde de originele schilderijen en tekeningen die striptekenaar Jan Kruis vervaardigde voor de geïllustreerde versie van Multatuli's beroemde boek.

Nadat al eerder in het prentenkabinet de kunstenaarskring rond Van Gogh globaal was belicht, werd in de presentatie *Van Gogh en Bernard: een kunstenaarsvriendschap* de focus op de intensieve uitwisseling van ideeën en kunstwerken tussen deze twee artiesten gelegd. Het zelfportret dat Bernard opdroeg aan Vincent was te zien, evenals enkele schilderijen van Van Gogh waarvan hij schetsen naar Bernard stuurde. Hoogtepunt van deze tentoonstelling waren Van Goghs schilderijen *Wandelend paar* uit 1888 (particulier bezit) en het thematisch gerelateerde *De brug van Langlois* (collectie Van Gogh Museum).

In focus In de wisselvitrine werden in 2007 twee *In focus*-presentaties getoond, gebaseerd op de resultaten van de sector Onderzoek: *Verborgene kleuren* en *Anton Mauve en Vincent van Gogh: de meester en zijn leerling*, georganiseerd ter gelegenheid van het *partnership* met Shell Nederland BV. De presentaties boden de bezoeker een kijkje achter de schermen van het technisch-wetenschappelijk onderzoek en zijn een onderdeel van het grote project 'Vincent van Goghs atelierpraktijk in context' dat uiteindelijk in een grote expositie zal uitmonden.

Gastexposities In samenwerking met het Rijksmuseum en het Stedelijk Museum, die beide in verbouwing zijn, werden twee gastexposities verzorgd. Uit de collectie van het Stedelijk Museum is een presentatie met expressionistische meesterwerken op papier samengesteld, die thematisch aansloot bij de tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme*. Uit de collectie van het Rijksmuseum en het Museum voor Volkenkunde te Leiden was een fraaie collectie Japanse geïllustreerde boeken te bewonderen, een kunstvorm die Japanse kunstenaars als Utamaro en Hokusai als een artistieke uitdaging zagen en bij uitstek geschikt vonden om hun kunst te verspreiden.

In dialoog In 2005 is het Van Gogh Museum in samenwerking met de Rabobank de reeks presentaties *In dialoog* gestart. Daarin wordt telkens een schilderij van Van Gogh vergeleken met een werk van een andere kunstenaar. Het publiek kiest via de websites van beide instellingen uit drie mogelijke combinaties; het paar dat de meeste stemmen krijgt, wordt vervolgens een half jaar in het museum getoond.

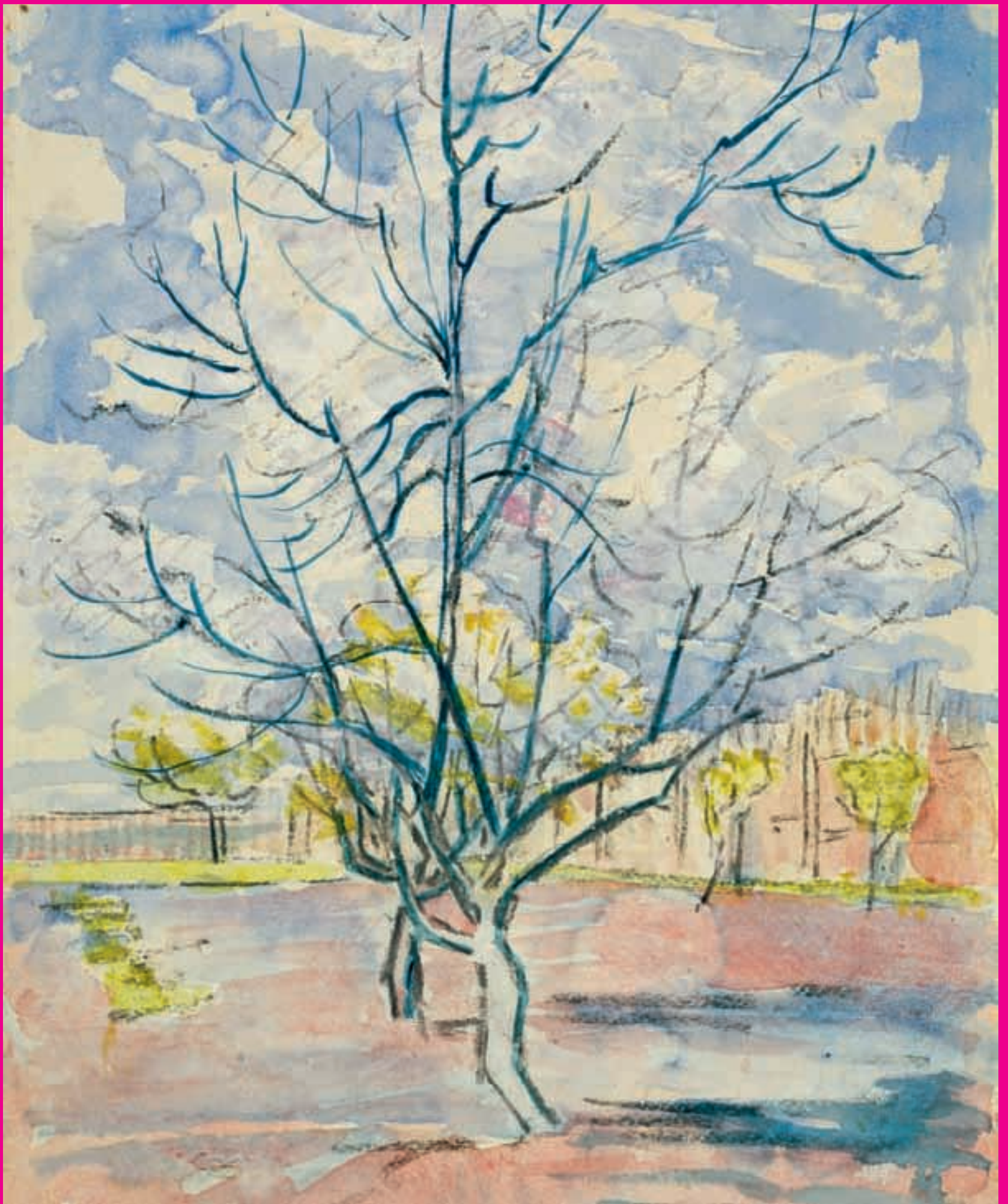
In 2007 werd Van Goghs *Kreupelhout* vergeleken met *Herfstdag* van Leo Gestel, en werd Van Goghs *Oever van de Seine* geplaatst naast Georges Seurats *De Seine bij Courbevoie*.

AiCA-USA Award voor tentoonstelling Van Gogh tekenaar De tentoonstelling *Van Gogh tekenaar*, die in 2005/2006 georganiseerd was door het Van Gogh Museum en het Metropolitan Museum of Art, is uitgeroepen tot beste historische tentoonstelling van 2005/2006 in de Verenigde Staten. De expositie gaf een overzicht van ruim 100 topstukken uit het getekende oeuvre van Vincent van Gogh. Het museum was zeer verheugd deze prijs met het Metropolitan Museum of Art in ontvangst te mogen nemen.

<p>Tentoonstellingen in Museum Mesdag</p>	<p>In 2007 organiseerde Museum Mesdag vijf tentoonstellingen. De tentoonstelling over stadsgezichten in de 19de eeuw was enorm succesvol en trok ruim 9.000 bezoekers. Ook de MidZomerMesNacht was een groot succes met 670 bezoekers.</p>
<p>Binnen de grenzen van het affiche. Kunst of commercie in Nederlandse affiches van voor 1940 16 december 2006 t/m 12 februari 2007</p>	<p>Zijn kunst en commercie verenigbaar? Deze vraag speelde al aan het eind van de 19de eeuw toen Nederlandse kunstenaars zich voor het eerst op het terrein van de reclame waagden. Bekende kunstenaars als Jan Toorop, Jan Sluijters, Richard Roland Holst en Leo Gestel ontwierpen veel affiches, maar toch veelal als nevenactiviteit. Voor een latere generatie kunstenaars, zoals Jan Wijga en Nicolaas Petrus de Koo, lag juist het accent op het maken van affiches. En terwijl sommige kunstenaars bewust kozen voor cultuurminnende of sociale boodschappen, richtten anderen zich voluit op consumptielovende reclame. Museum Mesdag liet met deze tentoonstelling de soms sterke en soms subtiele verschillen tussen kunst en reclame zien.</p>
<p>Zoeken naar harmonie. Symbolisme en theosofie in het oeuvre van Henri Verstijnen (1882-1940) 25 februari t/m 21 mei 2007</p>	<p>Het werk van Henri Verstijnen is typerend voor de ontwikkelingen in de kunst rond 1900, toen het innerlijk leven een belangrijke rol ging spelen en de afgebeelde onderwerpen vaak een diepere symbolische betekenis kregen. In zijn weergave van vogels en bloemen, religieus getinte voorstellingen en ‘gedachtenvormen’ was zijn interesse in theosofie en Oosterse spirituele denkbeelden goed te zien. Verstijnen was daarnaast lange tijd werkzaam als ontwerper van keramiek en maakte illustraties voor <i>De Groene Amsterdammer</i>. Museum Mesdag toonde voor het eerst een overzicht van zijn veelzijdige oeuvre.</p>
<p>Isaac Israëls in het Zuidwal. Schetsen uit een Haags ziekenhuis, 1919 23 februari t/m 27 mei 2007</p>	<p>In 1919 verbleef Isaac Israëls na een operatie aan zijn voet een paar weken in het Zuidwalziekenhuis in Den Haag. In zijn schetsboekje maakte hij tekeningen en aquarellen van bloemstillevens, zijn medepatiënten, zijn voet en de verpleegsters. In deze tentoonstelling stonden dit schetsboekje en ander aan Den Haag gerelateerd werk van Israëls centraal. Ook werd aandacht besteed aan Israëls portret van een verpleegster uit het Zuidwal. Dit unieke werk uit een particuliere collectie was voor het eerst in het openbaar te bewonderen.</p>
<p>Goed bekeken. Afscheidspresentatie van jhr. Drs. W.F. Rappard, conservator afdeling 19de eeuw Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie 12 juli t/m 26 augustus 2007</p>	<p>Na 33 jaar nam Willem Rappard afscheid van het RKD te Den Haag. De tentoonstelling die Museum Mesdag ter gelegenheid daarvan organiseerde, liet werken zien van een kunstenaar naar wie Rappard zijn leven lang onderzoek heeft gedaan: Raden Sarief Bastaman Saleh (1811-1880). Ook werden enkele werken van Louis Apol (1850-1936) getoond. Rappard blijft actief in de kunstwereld en gaat zich onder meer als gast-onderzoeker inzetten voor Museum Mesdag.</p>

MidZomerMesNacht 2 15 juli
Het door Museum Mesdag georganiseerde evenement MidZomerMes-Nacht 2 op vrijdag 13 juli was een groot succes. Onder het motto ‘Beleef de MéditerranMee’ presenteerden musea, galeries, theaters, bedrijven en horeca in het Haagse Mesdagkwartier een mediterraan programma van 17 uur tot middernacht. In Museum Mesdag lag het accent op Frankrijk en Spanje. Er werden rondleidingen gegeven met extra aandacht voor de Franse meesters uit de School van Barbizon. De prachtige museumtuin stond in het teken van Spanje met een optreden van een Spaans tango-orkest, dansdemonstraties en Spaanse hapjes en drankjes. Veel bezoekers gaven gehoor aan de uitnodiging van het tango-orkest om tijdens hun optreden de tango te dansen.

Dwars door de stad.
Stadsgezichten uit de 19de eeuw,
Floris Arntzenius als portretteur
van Den Haag
5 oktober 2007
t/m 20 januari 2008
Deze tentoonstelling gaf een indruk van de stadsgezichten in de 19de eeuw. Naast het topografische stadsgezicht ontstonden in het begin van de 19de eeuw romantische, meer fantasierijke verbeeldingen van Hollandse steden in elk jaargetijde. Aan het eind van de eeuw verbeeldden George Hendrik Breitner en Isaac Israëls de stad met haar drukke winkelstraten en uitgaansleven meer als decor voor de mensen op straat. Het laatste en meest omvangrijke deel van de expositie was gewijd aan Floris Arntzenius als portretteur van Den Haag. Foto's van Haagse straten uit het Gemeentearchief uit dezelfde periode dienden als illustratie bij zijn stadsgezichten.

Missie: 'een educatief programma dat tegemoet komt aan de behoeften van een breed publiek'.

Educatie en communicatie

Ter ondersteuning van zowel de vaste collectie als de tijdelijke tentoonstellingen ontplooi de sector Communicatie in 2007 tal van activiteiten met als primair doel een inhoudelijke toevoeging te bieden aan het museumbezoek en optimale service te leveren aan de bezoekers. Door middel van (inter)nationale persbenadering, publiciteit en uitgekende marketingacties wist het museum zowel bestaande als nieuwe doelgroepen te bereiken.

In 2007 heeft het museum 1.559.783 bezoekers ontvangen. Veel belangstelling ging uit naar de tentoonstellingen *Vincent van Gogh en het Expressionisme* en *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*. Ook de expositie *Barcelona 1900*, te zien tot begin 2008, werd druk bezocht. Het Van Gogh Museum is verheugd vast te kunnen stellen dat het met de vaste collectie en zijn tentoonstellingen een overwegend jong publiek trekt. Ruim de helft van de bezoekers is 30 jaar of jonger.

Innovatieve educatieve projecten

Als eerste museum in Nederland lanceerde het Van Gogh Museum een 'downloadable' stadswandeling (Nederlands en Engels) op zijn website, bij de tentoonstelling *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*. Bezoekers van de tentoonstelling of de website konden de wandeling via hun iPod of mp3-speler afspelen. Deze voerde hen langs plekken in Amsterdam met betekenis voor de kunstenaar. Een andere primeur in de geschiedenis van het museum waren de multimedialprogramma's bij twee drielijken in de tentoonstelling. Door de twee kunstwerken multimediaal te ontsluiten, was het mogelijk om de verborgen betekenissen in Beckmanns werken te ontdekken. Deze innovatieve service werd bijzonder gewaardeerd door de bezoekers en is ook door de Volkskrant opgemerkt: *'Door op de details te drukken verschijnt informatie over de afzonderlijke elementen in het drieliuk. Dat is nodig want overal zit een gedachte of symboliek achter. Het maakt het kijken bevredigend en de tentoonstelling helder (...).'* (Volkskrant, 20 april, 2007)

**Onderwijsprogramma,
familiedagen en
kinderworkshops**

In 2007 zijn bij diverse tentoonstellingen educatieve activiteiten ontwikkeld voor scholen, families met kinderen en individuele kinderen. Zo was voor de bovenbouw van het voortgezet onderwijs voor *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* een onderwijsprogramma beschikbaar, inclusief een docentenhandleiding op de website van het museum.

De speciale familiedagen rondom *Barcelona 1900*, met verrassende optredens van Theatergroep Max. op zaal, trokken in de herfst- en kerstvakantie honderden kinderen. Ook de gratis speurtocht voor kinderen van 6 tot en met 12 jaar (en hun ouders) vond gretig aftrek.

Het hele jaar stonden de kinderworkshops op woensdag, zaterdag en zondag in het teken van de betreffende tentoonstelling. Vooral de workshops mozaïeken en sieraden maken rondom *Barcelona 1900* waren bijzonder populair.

Publieksservice

Eind 2007 is de eerste fase afgerond van de invoering van een nieuw bewegwijzeringsstelsel in het museum. Op het bordes en bij de kassa's zijn nieuwe beeldschermen geïnstalleerd en alle in en rond het museum aanwezige schermen zullen in 2008 worden voorzien van een geavanceerd Content Management Systeem. Dit maakt het mogelijk om altijd actuele informatie aan bezoekers te geven en afhankelijk van de activiteiten of drukte de routing te variëren voor een optimale publieksvriendelijkheid. De schermen zijn ter beschikking gesteld door Samsung Electronics Benelux BV.

Bij *Vincent van Gogh en het Expressionisme* en *Barcelona 1900* werden audiotours geproduceerd in meerdere talen. In totaal werden 234.848 audiotours afgenomen voor zowel de vaste collectie (negen talen) als de tentoonstellingen, oftewel door 15,1% van alle bezoekers (tegenover 12,8% in 2006).

Voor *Barcelona 1900* werd een tekstboekje gemaakt, dat de bezoeker als een reisgids door de tentoonstelling leidde. Het boekje verscheen in het Nederlands en het Engels en werd gratis beschikbaar gesteld aan de bezoekers van de expositie.

Museum Plus Bus In 2007 zijn de voorbereidingen getroffen voor de Museum Plus Bus. Het betreft een gezamenlijk initiatief van zeven grote musea (Rijksmuseum, Hermitage Amsterdam, Van Gogh Museum, Cobra Museum voor Moderne Kunst, Joods Historisch Museum, Mauritshuis en Kröller-Müller Museum) waarbij senioren via verzorgingshuizen, ouderenbonden en thuiszorg vanaf 15 januari 2008 een jaar lang een volledig verzorgd cultureel arrangement krijgen aangeboden. Deelname aan het arrangement is gratis. De Museum Plus Bus kwam tot stand met financiële steun van de BankGiro Loterij.

Vrijdagavonden Met de in 2004 gestarte vrijdagavondopenstelling richt het Van Gogh Museum zich specifiek op Nederlanders tussen 20 en 35 jaar uit de Randstad (met name de bredere Amsterdamse regio).

Om hen tot een bezoek te verleiden, is er een aansprekende programmering die nadrukkelijk aansluit op de tentoonstellingen en de vaste collectie van het museum, in samenhang met hedendaagse kunst en cultuur. Drukwerk, e-mail nieuwsbrieven en media-aandacht zijn de voornaamste kanalen die worden aangewend om de doelgroep te bereiken.

Tijdens *Vincent van Gogh en het Expressionisme* stond muziek centraal. Voor *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* ging het museum een samenwerking aan met het Leidse muziektheaterensemble De Veenfabriek. Het gezelschap was elke vrijdagavond te gast met een exclusief voor het Van Gogh Museum gemaakte video-installatie en performance geïnspireerd op de tentoonstelling. Tijdens *Barcelona 1900* draaide de programmering rond Barcelona anno nu. (Zie p. 93 voor het volledige programmaoverzicht.)

De vrijdagavonden zijn een groot succes. Zo lag het gemiddelde ook in 2007 weer op ruim 1.000 bezoekers per avond. De Rabobank blijft in ieder geval tot en met 2010 sponsor van de Van Gogh Museum Vrijdagavond.

- Museumnacht** De Museumnacht (n8) vond plaats op zaterdag 3 november en er deden 42 Amsterdamse musea en culturele instellingen mee. Alle 26.000 passe-partouts voor de n8 werden verkocht. Het Van Gogh Museum werd door 6.678 personen bezocht.
- Het thema van de Museumnacht was gelijk aan de lopende tentoonstelling: *Barcelona 1900*. Er was een gevarieerd aanbod met o.a. muziek door twee dj's, een elfkoppige Cobla-band, workshops mozaïek en sieraden maken, rondleidingen door de vaste collectie, en een interview met de Catalaanse auteur Lluís-Anton Baulenas.
- Onderwijs en outreach** In 2007 bezochten 38.615 leerlingen in schoolverband het Van Gogh Museum. Ruim 25.000 leerlingen (912 schoolgroepen) maakten daarbij gebruik van de door het museum aangeboden onderwijsarrangementen.
- De succesvolle samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijs en *outreach* werden voortgezet. Het veelgeprezen vmbo-project van het Van Gogh Museum, Rijksmuseum, Amsterdams Historisch Museum en Stedelijk Museum, *G.R.A.S.*, kon in 2007 worden voortgezet met financiële steun van de sponsors van de musea: de Rabobank, de ING en de ABN AMRO. In het kader van de *Kunstkijkuren* kwamen ruim 4.500 Amsterdamse leerlingen naar het museum en met de buitenschoolse organisatie *IMC Weekendschool* werden museumbezoeken georganiseerd om kansarme Amsterdamse kinderen van 10 tot 14 jaar kennis te laten maken met het leven en werk van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten.
- Daarnaast ging het museum een samenwerkingsverband aan op stedelijk niveau met de koepelorganisaties *MOCCA (Match Onderwijs Cultuur Amsterdam)* en *Erfgoed à la Carte*, een landelijk stimuleringsproject voor erfgoededucatie in het primair onderwijs.
- Van Gogh Museumbus** In 2004 lanceerde het Van Gogh Museum de Van Gogh Museumbus. Drie jaar lang bracht een omgebouwde Amerikaanse schoolbus scholieren van 11 en 12 jaar (basisschool groep 7 en/of 8) uit heel Nederland naar het museum. Inmiddels hebben ruim 14.000 (waarvan bijna 4.000 in 2007) kinderen via dit succesvolle *outreach*-project het museum bezocht.
- Eind 2007 liep de proefperiode van dit bijzondere project af. Het succes was echter zo groot en de vraag van scholen zo overweldigend, dat het museum en hoofdsponsor Rabobank hebben besloten om het project zeker nog tot 2011 voort te zetten. Scholen die door de reisafstand geen gebruik kunnen maken van de Museumbus krijgen vanaf 2008 het modulaire lespakket *Van Gogh in de klas* aangeboden, waarmee een docent zelf aan de slag kan.

Vrije Academie In 2007 heeft het Van Gogh Museum wederom succesvol samengewerkt met de Stichting Vrije Academie voor Kunsthistorisch Onderwijs, het grootste landelijke cursusinstituut voor kunstgeschiedenis. Naast de basiscursus kunstgeschiedenis heeft de Vrije Academie bij de tentoonstellingen *Vincent van Gogh en het Expressionisme, Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* en *Barcelona 1900* cursussen georganiseerd. In 2007 bezochten in totaal 3.000 mensen deze cursussen in het museum.

Website Speciaal voor de jongere doelgroepen is in 2007 op de website een start gemaakt met audiopublicaties (*podcasts*), Google-kaarten en video's als promotionele ondersteuning van de tentoonstellingen. Ook heeft het museum op YouTube een eigen kanaal en op de fotosite Flickr.com eigen fotogroepen opgericht. Bij de tentoonstelling *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* kon een audiowandeling gedownload worden via de website.

Ter promotie van *Barcelona 1900* heeft het Van Gogh Museum samen met hoofdsponsor Rabobank een webactie ontwikkeld, waaraan bijna 9.000 keer is deelgenomen. De hoofdprijs was een reis voor twee personen naar Barcelona, aangeboden door de Rabobank. De webactie werd in samenwerking met de Rabobank multimediaal onder de aandacht gebracht met radiocommercials, banieradvertenties op diverse websites en Google-advertenties.

Andere nieuwe onderdelen op de website waren 'Woord van de directeur', een column van directeur Axel Rüger die vier keer per jaar verschijnt, en een sectie met foto's en video's van het museum. Voor het maken en vertonen van videofilms is dit jaar een samenwerking aangegaan met Cultureplayer en de AT5 Cultuurredactie.

In 2007 trok de museumwebsite 1.278.910 bezoekers, oftewel een gemiddeld aantal van 3.504 bezoekers per dag. De gemiddelde duur per bezoek was 8,7 minuten, een stijging van een minuut ten opzichte van

de gemiddelde duur in 2006. De meeste bezoekers komen uit Nederland, met de Verenigde Staten op de tweede en het Verenigd Koninkrijk op de derde plaats. In de top 10 zijn nu ook Brazilië en Japan binnengedrongen.

Persbenadering Uit publieksonderzoek is naar voren gekomen dat een artikel in krant of tijdschrift onder Nederlanders het hoogst scoort als informatiebron, met ruim een derde van de stemmen. Het Van Gogh Museum spant zich dan ook hard in om de (inter)nationale pers breed te informeren over alle tentoonstellingen.

Ten behoeve van *Vincent van Gogh en het Expressionisme en Barcelona 1900* werden persreizen voor nationale en internationale pers georganiseerd naar respectievelijk New York en Barcelona, en is de internationale pers benaderd via strategische partners als NBTC (Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen) en Sue Bond PR (Verenigd Koninkrijk). Ook werden in het museum zelf rondom de diverse openingen persactiviteiten georganiseerd. Mede dankzij deze actieve persbenadering kreeg het museum zowel nationaal als internationaal bijzonder veel persaandacht.

Marketing In augustus 2007 is Marketing formeel ondergebracht bij de sector Communicatie. De marketingdoelen zijn opnieuw vastgelegd en focusgroepen zijn herbenoemd. De nieuwe marketingstrategie heeft in 2007 onder meer geresulteerd in het benoemen van een aantal focusprojecten voor 2008. Daarnaast was er in 2007 veel aandacht voor het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden ('joint promotions') met diverse partners om extra aandacht te genereren voor de verschillende tentoonstellingen.

Financiële verslaglegging

In het (geconsolideerde) financieel jaarverslag over 2007 van de Stichting Van Gogh Museum zijn de jaarcijfers opgenomen van de tot de verslaggevende eenheid behorende entiteiten. Dit betreffen: • de Stichting Van Gogh Museum (hierna: VGM), bestaande uit het Van Gogh Museum in Amsterdam en het Museum Mesdag in Den Haag; • Van Gogh Museum Enterprises B.V. (hierna: VGME), een dochteronderneming waarin VGM een belang van 100% heeft. In deze onderneming zijn de commerciële activiteiten van VGM ondergebracht. De jaarcijfers van deze onderneming zijn geconsolideerd opgenomen; • De Stichting Van Gogh Museum Nieuwe Vleugel, waarvan de jaarcijfers geheel zijn samengevoegd.

**Gang van zaken
tijdens het verslagjaar**

Algemeen

Het verslagjaar 2007 heeft een bijzonder goed verloop gehad in termen van bezoekersaantallen en aandacht en waardering van het publiek en de pers. Ook op financieel vlak is een positief resultaat behaald van ruim € 352.000. In de begroting over 2007 werd uitgegaan van een positief resultaat van ruim € 104.000.

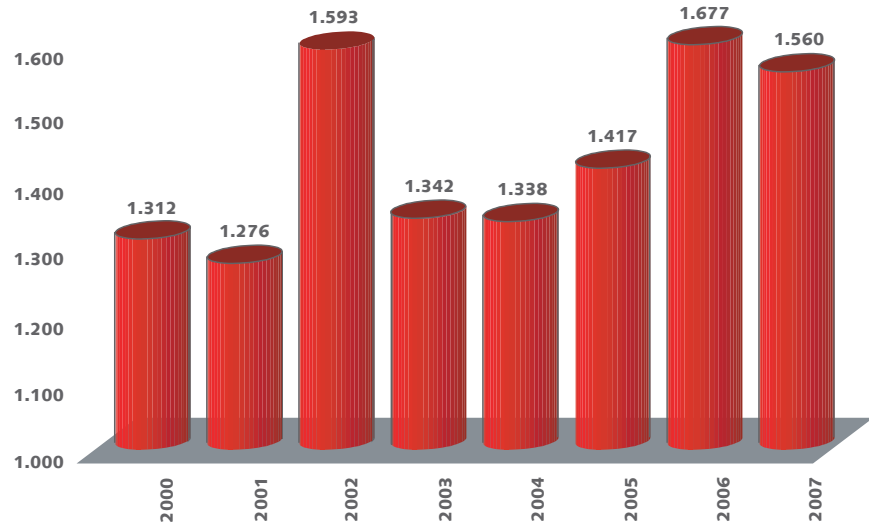
Het verslagjaar 2007 heeft voor de halverwege 2006 aangetreden directie onder andere in het teken gestaan van de verdere verkenning van de activiteiten van het museum, zijn externe omgeving en de (kwaliteit van de) interne organisatie. Daarbij hebben beide directieleden zich een beeld gevormd van de koers die het vgm naar hun mening in de toekomst dient te varen. Om deze koers vorm te geven en om het succesvolle functioneren van het vgm ook in de toekomst te kunnen continueren heeft de directie geïnvesteerd in de kwaliteit van de organisatie. In het vervolg van dit bestuursverslag wordt hierop nog nader ingegaan.

Bezoekcijfers

In 2007 werd het museum bezocht door 1.559.785 bezoekers. Alhoewel dat er minder zijn dan in 2006, toen het exceptionele aantal van 1.677.268 bezoekers werd bereikt (in belangrijke mate als gevolg van de tentoonstelling *Rembrandt-Caravaggio*), bevestigt dit aantal de grote aantrekkingskracht van het museum op het publiek.

In 2007 bezochten 15.106 bezoekers het Museum Mesdag, een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2006, toen het aantal bezoekers 10.254 was.

Bezoekersaantallen 2000 t/m 2007 (x 1.000)

Tentoonstellingen In 2007 werden in het Van Gogh Museum naast de presentatie van de vaste collectie weer een aantal belangrijke tijdelijke tentoonstellingen georganiseerd, die alle hebben bijgedragen aan het aanzienlijke bezoekersaantal in het verslagjaar.

De belangrijkste grote tentoonstellingen waren:

- *Vincent van Gogh en het Expressionisme*
(24 november 2006 t/m 4 maart 2007)
- *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*
(6 april t/m 19 augustus 2007)
- *Barcelona 1900*
(21 september 2007 t/m 20 januari 2008)

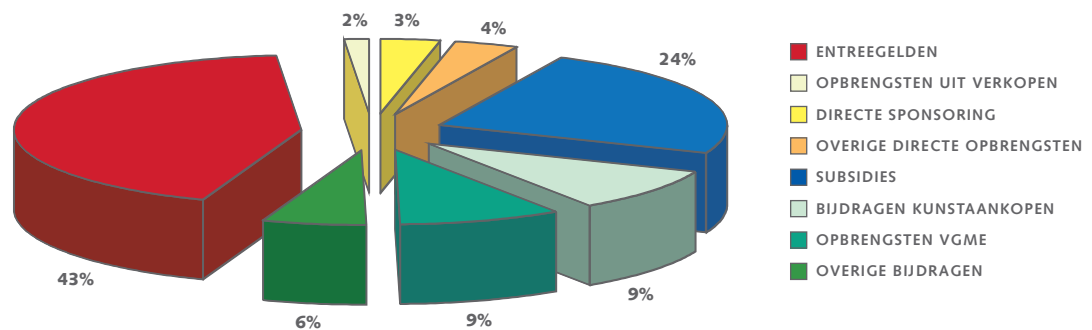
In Museum Mesdag werden in 2007 de succesvolle (tijdelijke) tentoonstellingen *Binnen de grenzen van het affiche. Kunst en commercie in het Nederlandse affiche van voor 1940* (16 december 2006 t/m 12 februari 2007), *Isaac Israëls in het Zuidwal. Schetsen uit een ziekenhuis, 1919* (25 februari t/m 27 mei 2007), *Zoeken naar harmonie. Symbolisme en theosofie in het oeuvre van Henri Verstijnen* (25 februari t/m 21 mei 2007), *Goed bekeken* (12 juli t/m 26 augustus 2007) en *Dwars door de stad* (5 oktober 2007 t/m 20 januari 2008) georganiseerd.

Voor een overzicht van de overige tentoonstellingen in 2007 verwijzen wij naar het inhoudelijke jaarverslag over 2007.

Resultaat 2007 Zoals hierboven aangegeven is het geconsolideerde resultaat over 2007 (ruim € 352.000 positief) in belangrijke mate beïnvloed door de investeringen op het gebied van kwaliteitsverbetering en organisatie-ontwikkeling. Deze investeringen zijn door de directie in de loop van 2007 geïnitieerd. Bij het opstellen van de begroting over 2007 was nog onvoldoende informatie beschikbaar over de aard en de omvang van de te nemen maatregelen. Hierdoor kon in deze begroting te weinig rekening gehouden worden met de financiële consequenties van de gewenste verbeteringen. Vanuit de doelstelling dat 2007 minimaal met een

sluitende exploitatie afgesloten diende te worden, is voor de bekostiging van de gewenste maatregelen steeds gebruik gemaakt van de financiële ruimte die gedurende 2007 binnen andere delen van de begroting ontstond. In dit perspectief stemt het behalen van een positief exploitatieresultaat over 2007 van ruim € 352.000 tot tevredenheid.

Het resultaat van VGME, de dochteronderneming van VGM, bedraagt over 2007 ongeveer € 85.000. Over 2006 bedroeg het resultaat nog € 405.000, wat voor een groot deel kan worden toegeschreven aan het succes van de tentoonstelling *Rembrandt-Caravaggio*. Dit resultaat komt, in overeenstemming met de hieromtrent gemaakte afspraken, geheel ten goede aan VGM en is als zodanig opgenomen in de geconsolideerde cijfers.

Baten De *baten uit entreegelden* zijn ruim € 700.000 hoger dan in de begroting 2007 was opgenomen, uiteraard omdat er meer bezoekers kwamen dan was verwacht (1.559.785 werkelijk versus 1.350.000 begroot). De stijging van de opbrengst blijft achter bij het aantal bezoekers. Dat kwam voor een deel omdat het aantal Nederlandse bezoekers met een museumkaart enigszins steeg.

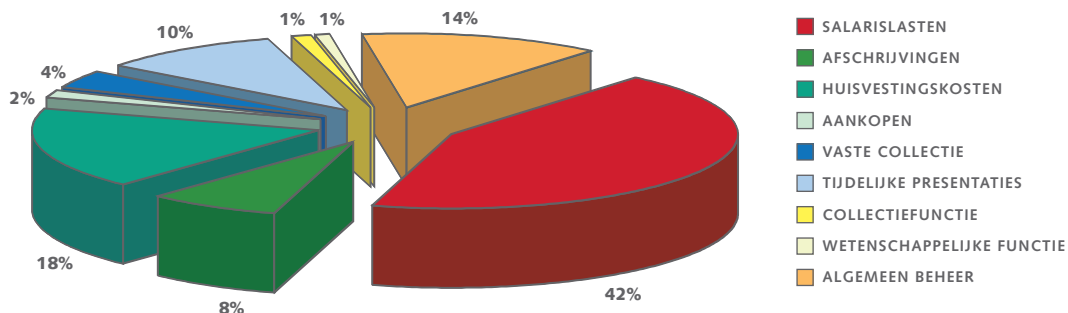
De begrotingsdoelstelling voor *baten uit directe sponsoring* is niet gehaald. De verminderde inkomsten als gevolg van de beëindiging van het sponsorcontract met de Rabobank als *promoting partner* kon niet worden gecompenseerd met sponsorships voor de afzonderlijke tentoonstellingen. Zo kon voor de tentoonstelling *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* geen sponsor worden aangetrokken en ook de sponsorbijdrage voor de tentoonstelling *Barcelona 1900* was lager dan begroot (en aanvankelijk mondeling toegezegd door de sponsor).

De positieve afwijking bij de *overige directe opbrengsten* komt vooral op conto van de *bijdragen ten behoeve van tentoonstellingen*, met op de eerste plaats de vergoeding voor de tentoonstelling in Seoul, georganiseerd door de Zuid-Koreaanse krant *Hankook Ilbo*. Verder bleek de omvang van de doorbelasting van de *shared costs* hoger dan begroot. Dit betreft de kosten die worden doorberekend aan de musea waarmee een grote tentoonstelling georganiseerd is; in 2007 waren dit de tentoonstellingen *Vincent van Gogh en het Expressionisme* en *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*.

De *baten uit subsidie OCW* zijn hoger dan begroot doordat in deze jaarrekening de projectsubsidie is opgenomen voor de realisatie van een gemeenschappelijke centrale meldkamer, samen met het Rijksmuseum. Het Rijksmuseum is namens beide musea penvoerder voor deze subsidie. Zowel de subsidiebaten als de kosten van dit project worden tussen beide musea verdeeld.

Net als in 2006 ontving VGM in 2007 als onderdeel van de *Subsidie OCW-* 69

onderdeel huren een vergoeding voor de huur van de tentoonstellingsvleugel. Bij de toekenning van deze subsidie is het ministerie uitgegaan van een overdracht van de tentoonstellingsvleugel naar de Rijksgebouwendienst in 2005. Deze overdracht zal nu in 2008 plaatsvinden. Het te veel ontvangen subsidiebedrag is in overeenstemming met het *Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Musea* toegevoegd aan het *Bestemmingsfonds OCW*'

Verder is een deel van de toegekende projectsubsidies bedoeld als compensatie van de jaarlijkse afschrijvingslasten van het Beveiligingsproject. Aangezien de activa in het kader van dit Beveiligingsproject in juni 2007 in gebruik zijn genomen, is ook hier sprake van een surplus aan ontvangen subsidie. Dit surplus is toegevoegd aan het *Bestemmingsfonds OCW-Veiligheid Musea*.

Lasten De belangrijkste overschrijdingen van de begroting voor 2007 zijn veroorzaakt door extra uitgaven voor de kwaliteitsverbetering van de bedrijfsvoering van het museum en voor de tijdelijke invulling van vacante sleutelfuncties. Dit komt tot uitdrukking in de posten *Inhuur*, *Adviseurs* en *Automatisering*.

De overschrijding van de post *Inhuur* heeft twee oorzaken.

1. De kosten voor interim-medewerkers. Zij waren nodig om ondersteuning te bieden aan het proces van kwaliteitsverbetering, of, zoals in het geval van de afdeling ICT, functies in te vullen waarvoor vanwege de krapte op de arbeidsmarkt moeilijk vast personeel kon worden geworven. De kosten voor vervanging van functies die in de formatie van het museum zijn opgenomen, werden overigens voor een deel gecompenseerd door een besparing op de reguliere salarislasten.
2. De kosten voor de inhuur van de externe bewakingsdienst. Ook deze overschrijding wordt gecompenseerd door een onderschrijding van de post *Lonen en salarissen* van de afdeling Beveiliging. Laatstgenoemde post is lager omdat het vergroten van de flexpool aan medewerkers is vertraagd. Door het verder uitbouwen van de flexpool kunnen de kosten van externe inhuur in de toekomst beperkt worden.

De overschrijding van de post *Adviseurs* is terug te voeren op het proces van kwaliteitsverbetering, met name binnen het Facilitair Bedrijf. Ook voor de ondersteuning op juridisch gebied en op het gebied van (her)huisvesting zijn in 2007 adviseurs ingezet. Ten slotte bestaan de door het Rijksmuseum doorbelaste kosten voor de gemeenschappelijke centrale meldkamer voor een belangrijk deel uit advieskosten.

De overschrijding van de post *Automatisering* is terug te voeren op de externe ondersteuning van de afdeling ICT op het gebied van systeembeheer, helpdesk en probleemoplossingen, en technisch beheer van de hardware.

Ten aanzien van de *Huisvestingskosten* zijn twee aspecten vermeldenswaard.

1. Er is in 2007 geen dotatie gedaan aan de voorziening groot onderhoud. De reden hiervoor is de vertraging die is opgetreden bij het overleg met de Rijksgebouwendienst over het meerjaren-onderhoudsplan. De incidenteel in 2007 gemaakte kosten voor groot onderhoud zijn ten laste van de exploitatie gebracht. Begin 2008 is overeenstemming bereikt over de nadere invulling van het meerjaren-onderhoudsplan en de wijze waarop de kosten hiervan worden verdeeld tussen eigenaar en gebruiker. Er zal nu op zo kort mogelijke termijn gestart worden met het planmatig onderhoud.
2. De energiekosten zijn zowel ten opzichte van de begroting als ten opzichte van 2006 ruim € 100.000 hoger. De oorzaken hiervan zijn de uitbreiding van het aantal panden en de stijging van de energiekosten als gevolg van de stijgende brandstofprijzen.

Mutaties in de diverse onderdelen van het eigen vermogen

Voor de verantwoording van de subsidie van het ministerie van ocw geldt onder andere als voorwaarde dat de jaarrekening wordt ingericht conform de bepalingen van het *Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Musea*. Het ministerie past onder meer stringente regels toe voor de rubricering van het eigen vermogen. Zo moeten bepaalde onderdelen van het eigen vermogen onderscheiden worden in bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Een subsidiebedrag dat in enig verslagjaar niet is besteed aan het doeleinde waarvoor de subsidie is verstrekt, moet worden toegevoegd aan het *Bestemmingsfonds OCW*. In het geval van een negatief resultaat valt als tegenhanger van deze bepaling een bedrag vrij uit dit fonds.

Als het exploitatieresultaat over 2007 wordt gezuiverd voor de financiële consequenties van de projectsubsidies en de te veel ontvangen subsidie voor de tentoonstellingsvleugel, ontstaat een negatieve grondslag voor de berekening van de mutatie van het *Bestemmingsfonds OCW*. Op basis van deze grondslag valt een bedrag van ruim € 40.000 vrij uit dit fonds.

In de instellingssubsidie is rekening gehouden met een huurverplichting voor de tentoonstellingsvleugel, terwijl in 2007 de overdracht naar de Rijksgebouwendienst nog niet heeft plaatsgevonden. Deze vergoeding ad € 227.271 hebben wij toegevoegd aan dit bestemmingsfonds.

Het ministerie heeft toegezegd dat een positief saldo van dit bestemmingsfonds aan het einde van de cultuurnotaperiode 2005-2008 'mag worden benut voor activiteiten die voortvloeien uit het doel waarvoor de subsidie is verstrekt'. Aan deze toezegging is de voorwaarde verbonden dat het beleidsplan over de lopende periode en de daaraan gerelateerde prestaties zijn gerealiseerd. Ook moet inzicht in de bestemming van het saldo worden gegeven.

VGM heeft over 2007 additionele projectsubsidies ontvangen, bestemd voor de dekking van afschrijvingslasten van investeringen in het kader van het Beveiligingsproject. Aangezien over deze investeringen vanaf het moment van ingebruikname is afgeschreven, konden deze subsidies slechts voor een deel

worden gerealiseerd Het niet benutte deel (€ 73.400) is toegevoegd aan de *Bestemmingsreserve OCW-Veiligheid Musea*

Op grond van de bovenstaande verplichte vermogensmutaties resulteerde uiteindelijk een bedrag van ruim € 327.000 dat kon worden toegevoegd aan andere onderdelen van het eigen vermogen. De directie heeft besloten de helft van de netto opbrengst (€ 225.000) van de tentoonstelling in Seoul toe te voegen aan de nieuw gevormde bestemmingsreserve *Bijzondere projecten*. In deze bestemmingsreserve is ook het sponsorbedrag van € 90.000 opgenomen, dat door de sponsor specifiek is bestemd voor het Brievenproject.

Tot slot resteert na de bovenstaande vermogensmutaties een bedrag van bijna € 13.000 dat wordt toegevoegd aan de *Algemene reserve*, waardoor de omvang van deze reserve licht toeneemt.

Personeel en organisatie

Per balansdatum telde de formatie van vgm 156,14 fte's (177 medewerkers), tegen 142,96 fte's (171 medewerkers) in 2006. Deze toename is met name het gevolg van de uitbreiding van de flexpool van de afdeling Beveiliging.

Bij vgmE waren er eind 2007 15,8 fte's (20 medewerkers) tegen 20,1 fte's (24 medewerkers) in 2006.

Sinds 2007 wordt gewerkt aan de invoering van kwaliteitsmanagement, gebaseerd op de uitgangspunten van het INK-managementmodel. Het accent zal in 2008 liggen op het verder verbeteren van de bedrijfsvoering. Door gerichte en weloverwogen maatregelen op velerlei gebied (zoals huisvesting, administratieve organisatie en interne beheersing, personeelsmanagement, et cetera) zal de kwaliteit van de bedrijfsvoering integraal en duurzaam verbeterd worden.

Ook wordt de verbetering van de kwaliteit van het management gestimuleerd door het aanbieden van een 'management-development'-traject aan alle leidinggevenden en een intensief traject op het gebied van projectmatig werken aan een brede groep van medewerkers.

Toekomstverwachtingen

Nieuwe missie, visie en strategie

In de afgelopen maanden hebben de directie en het Management Team hard gewerkt aan de formulering van de missie, de visie en de strategie van vgm. Door middel van discussieplatforms zijn de overige medewerkers van het museum bij het proces betrokken. In deze platforms zijn de ideeën uit de organisatie verzameld die kunnen bijdragen aan het realiseren van de strategische doelstellingen. In de komende maanden zullen deze ideeën in de diverse afdelingsplannen worden uitgewerkt tot concrete activiteiten/projecten. Deze documenten vormen een belangrijk instrument voor de richting van het beleid en de bedrijfsvoering van het museum.

Toekomstige subsidierelatie met het ministerie van OCW

In 2008 loopt de cultuurnotaperiode 2005-2008 af. Het ministerie van ocw heeft vgm in februari 2008 aangemerkt als een instelling die behoort tot de culturele basisinfrastructuur van Nederland. Voor de aangewezen instellingen gaat een langdurig subsidieperspectief gelden, en ook de aanvraagprocedure voor de subsidie is sterk vereenvoudigd. Voor de toekomstige subsidietoekenning, in eerste instantie voor de periode 2009-2012, moeten uiterlijk 1 juli 2008 een beknopt activiteitenplan, een prestatie-overzicht en een normbegroting worden ingediend. Tevens wordt voor de vrm-musea een visitatiesysteem ingevoerd, gericht op kwaliteitsmeting.

Begroting 2008 Voor 2008 staan onder andere de grote tentoonstellingen *John Everett Millais* (van 15 februari t/m 18 mei 2008) en *125 grote liefdes* (i.s.m. de Vereniging Rembrandt, van 3 oktober 2008 t/m 18 januari 2009) op het programma. Op gebied van onze publicaties zullen in 2008 onder andere *Van Gogh Studies II*, *Van Gogh en Montmartre*, *Van Gogh en de zonnebloemen* en *Van Gogh en de mythe* verschijnen. De sector Onderzoek zal zijn werkzaamheden in het kader van het Brievenproject en het atelierpraktijkonderzoek voortzetten.

BATEN	<i>Begroting 2008</i>
(x € 1.000)	
Directe opbrengsten	13.347
Indirecte opbrengsten	132
Subsidies en bijdragen	
• <i>Subsidies OCW inzake CuNo</i>	6.178
Overige subsidies en bijdragen	<u>3.638</u>
TOTALE BATEN	23.294
LASTEN	
Personeelslasten	10.233
Afschrijvingen	1.815
Huren, services en overige huisvestingskosten	4.765
Aankopen	2.000
Overige lasten	
• <i>Publieksfunctie</i>	
Vaste collectie	1.118
Tijdelijke presentaties	1.850
• <i>Collectiefunctie</i>	321
• <i>Wetenschappelijke functie</i>	325
• <i>Algemeen beheer</i>	<u>1.812</u>
TOTALE LASTEN	24.237
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	945-
Rente baten/lasten	400
Buitengewone baten/lasten	1.003
Mutatie aankoopfonds	<u>450-</u>
EXPLOITATIERESULTAAT	10

Beleggingsbeleid Eind 2007 is een herzien beleggingsbeleid geformuleerd voor vgm. Het risicomijdende beleid van de voorgaande jaren wordt daarbij gecontinueerd, maar is verder geëxpliciteerd. Er is aansluiting gezocht bij relevante regelingen die van toepassing zijn voor vergelijkbare organisaties (gesubsidieerd door de rijksoverheid). Een belangrijk referentiekader hebben wij gevonden in de *Regeling Belenen en Beleggen door Instellingen voor Onderwijs en Onderzoek* van het ministerie van ocw. Met name het in deze regeling beschreven risicomijdend kader voor prudent beleggen vormt een belangrijk aspect van ons beleggingsbeleid. Dit betekent dat wij uitsluitend zullen beleggen in staatsobligaties, obligaties uitgegeven door Europese financiële instellingen met minimaal een A-rating, of aandelenbeleggingen, waarvan de hoofdsom 100% gegarandeerd is door eveneens financiële instellingen met een A-rating.

Op basis van dit herziene beleggingsbeleid is begin 2008 de keuze gemaakt voor het operationaliseren ervan in samenwerking met Schretlen & Co. N.V., een dochteronderneming van de Rabobank.

Overname 't Lanthuys Naar verwachting zal de overname van 't Lanthuys (door vgmE) in mei 2008 afgerond worden. De financiering voor deze overname zal door vgm beschikbaar worden gesteld. De belangrijkste activiteit van het 't Lanthuys betreft het exploiteren van de winkel in het Van Gogh Museum. De overname verhoogt onder andere de synergie tussen de activiteiten van vgmE en 't Lanthuys en biedt mogelijkheden voor de versterking van de commerciële activiteiten van zowel vgmE zelf als van de toekomstige combinatie vgmE/'t Lanthuys. Voorts worden binnen deze toekomstige combinatie schaalvoordelen behaald en zal een verbeterde aansturing leiden tot een verhoging van de inkomsten.

Stichting Nieuwe Vleugel Van Gogh Museum De tentoonstellingsvleugel wordt in april 2008 overgedragen aan de Rijksgebouwendienst. De huurpenningen die aan vgm in rekening worden gebracht, worden door het ministerie van ocw gesubsidieerd.

Samenstelling directie en Raad van Toezicht

Aldus goedgekeurd d.d. 14 april 2008

E. Kist, voorzitter

P. Schnabel

J.M.M. van der Ven

J. Cuno

* Mevrouw A. van Es heeft per 19 november 2007 haar lidmaatschap van de Raad van Toezicht neergelegd.

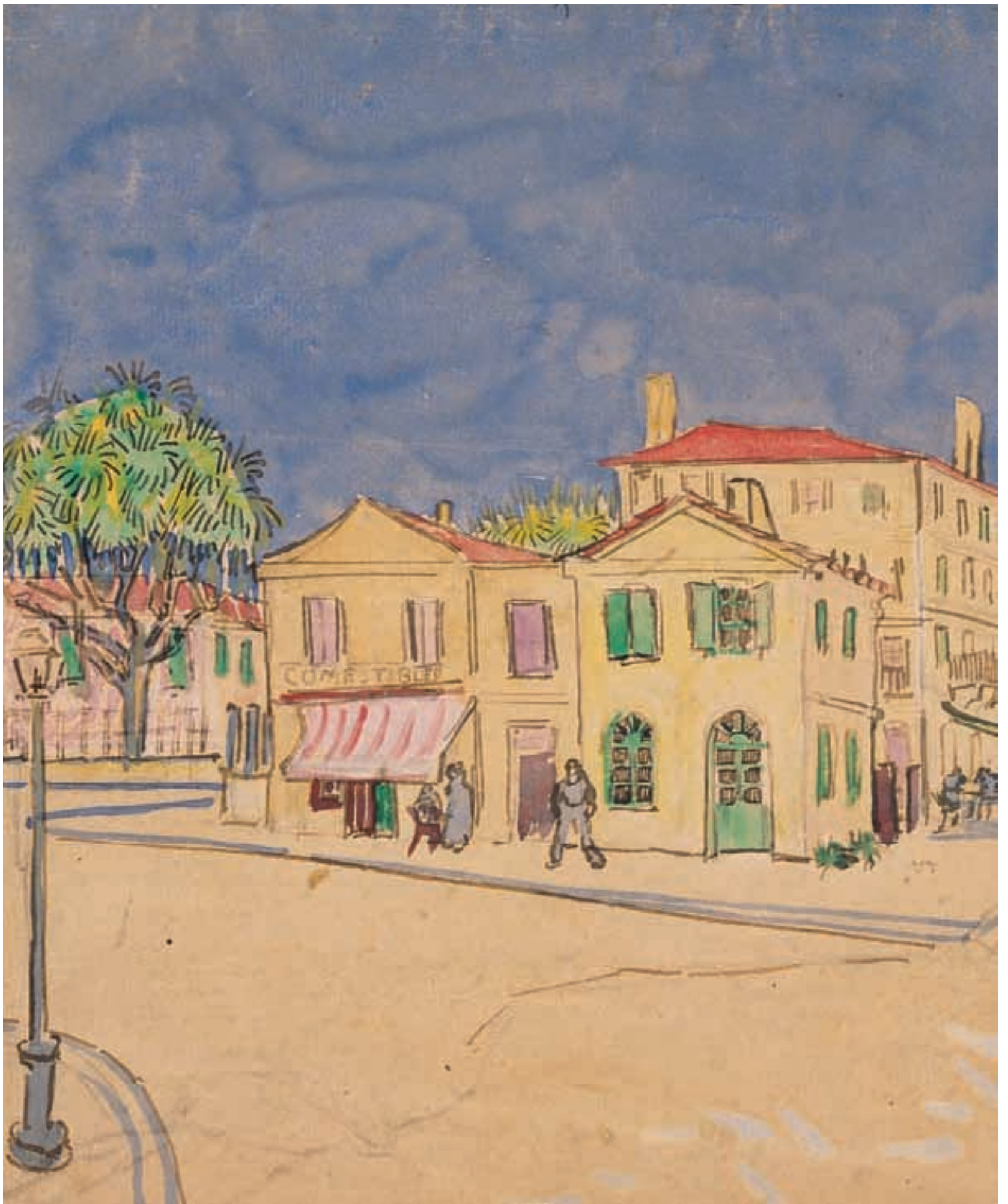
Aldus vastgesteld d.d. 14 april 2008

A.C. Rüger

Directeur

F. van Koetsveld

Zakelijk directeur

Geconsolideerde balans

per 31 december 2007 (in euro's) (na verwerking resultaat)

ACTIVA	31-12-2007	31-12-2006
VASTE ACTIVA		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Merkenrecht Van Gogh	16.549	47.217
<i>Materiële vaste activa</i>		
Gebouwen en terreinen	24.146.330	22.926.522
Inventaris en inrichting	842.281	757.690
Museale inventaris	15.816	13.509
Andere bedrijfsmiddelen	545.842	620.845
	<u>25.550.269</u>	<u>24.318.566</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorraden</i>		
Onderhanden activiteiten	706.665	499.515
Voorraden	777.161	969.010
	<u>1.483.826</u>	<u>1.468.525</u>
<i>Vorderingen</i>		
Debiteuren	1.107.762	696.068
Belastingen en premies soc. verzekeringen	944.350	1.262.129
Overige vorderingen	4.212.613	2.203.924
	<u>6.264.725</u>	<u>4.162.121</u>
<i>Effecten</i>		
Obligatielening	-	1.167.350
<i>Liquide middelen</i>		
Totaal liquide middelen	15.756.686	14.861.652
TOTAAL ACTIVA	49.072.055	46.025.431

PASSIVA	31-12-2007	31-12-2006
<i>Eigen Vermogen</i>		
Algemene reserve	14.451.835	14.439.714
Bestemmingsfonds ocw	965.107	1.015.659
Bestemmingsfonds ocw 'Veiligheid Musea'	220.200	146.800
Overige (bestemmings-) reserves	<u>16.378.475</u>	<u>17.218.066</u>
	32.015.617	32.818.219
<i>Aankoopfonds</i>		
Aankoopfonds	4.577.769	2.251.331
<i>Voorzieningen</i>		
Overige voorzieningen	2.057.535	2.061.520
<i>Langlopende schulden</i>		
Investeringsubsidie	3.239.857	3.410.376
<i>Kortlopende schulden</i>		
Schulden aan leveranciers	4.432.965	3.666.188
Belastingen en premies soc. verzekeringen	208.121	147.370
Overige schulden	658.853	582.144
Overlopende passiva	<u>1.901.358</u>	<u>1.088.285</u>
	7.181.277	5.485.985
TOTAAL PASSIVA	49.072.055	46.025.431

BATEN	2007	BEGROTING 2007	2006
Directe opbrengsten	14.928.702	13.710.644	17.237.584
Indirecte opbrengsten	2.773.373	2.747.936	3.374.835
Totale Opbrengsten	17.702.075	16.458.580	20.612.419
Subsidie ocw CuNo			
• Onderdeel huren	3.097.589	2.904.500	3.033.776
• Onderdeel exploitatiebijdragen	2.360.245	2.275.424	2.309.828
• Onderdeel projectsubsidie	1.560.800	920.000	946.800
Overige subsidies/bijdragen	4.318.605	3.880.429	8.780.346
Totale bijdragen	11.337.239	9.980.353	15.070.750
TOTALE BATEN	29.039.314	26.438.933	35.683.169
LASTEN			
Salarislasten en inhuur	11.643.636	10.482.664	10.865.608
Afschrijvingen	2.038.745	2.258.436	1.564.627
Huisvestingskosten	4.767.274	4.858.407	5.126.300
Aankopen	428.613	2.000.000	11.183.072
Overige lasten			
• Vaste Collectie	1.013.899	840.925	943.530
• Tijdelijke presentaties	2.793.679	2.706.362	3.092.483
• Collectiefunctie	297.771	223.700	215.074
• Wetenschappelijke functie	201.285	628.680	141.229
• Algemeen beheer	3.661.653	2.505.198	3.391.884
TOTALE LASTEN	26.846.555	26.504.372	36.523.807
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	2.192.759	65.439-	840.638-
Saldo rentebaten/-lasten	470.841	270.000	453.881
Saldo overige buitengewone baten en lasten	14.872	100.000-	79.664-
Mutatie aankoopfonds	2.326.438-	-	2.799.402
EXPLOITATIERESULTAAT	352.034	104.561	2.332.981
RESULTAATBESTEMMING			
Onttrokken resp. toegevoegd aan Bestemmingsfonds ocw	48.532-		398.869
Toegevoegd aan Bestemmingsfonds ocw project 'Veiligheid Musea'	73.400		126.800
Toegevoegd aan Bestemmingsreserve 'Bijzondere Projecten'	315.000		
Toegevoegd aan de algemene reserve	12.166		1.807.312
	352.034		2.332.981

Accountantsverklaring

Opdracht Wij hebben gecontroleerd of de in dit verslag opgenomen verkorte jaarrekening 2007 van Stichting Van Gogh Museum te Amsterdam op de juiste wijze is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2007 van Stichting Van Gogh Museum. Bij die jaarrekening hebben wij op 14 april 2008 een goedkeurende verklaring verstrekt. Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opstellen van de verkorte jaarrekening in overeenstemming met de grondslagen zoals gehanteerd in de jaarrekening 2007 van Stichting Van Gogh Museum. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig dienen wij onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de verkorte jaarrekening op de juiste wijze is ontleend aan de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel Naar ons oordeel is de verkorte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten op de juiste wijze ontleend aan de jaarrekening.

Toelichting Wij vestigen er de aandacht op dat voor het inzicht dat vereist is voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de stichting en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle de verkorte jaarrekening dient te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening* waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 14 april 2008 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring. Deze toelichting doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Amsterdam, 30 mei 2008

Dubois & Co. Registeraccountants

A.F.M. van Klaren

P.A.J.M. Bonants

* De volledige jaarrekening kan op verzoek aan geïnteresseerden beschikbaar worden gesteld.

Geconsolideerde staat van baten en lasten

(in euro's; categoriale en functionele indeling)

FUNCTIONEEL →	Totaal	Publieksfunctie	Tijdelijke presentatie
CATEGORIAAL ↓		Vaste presentatie	
BATEN			
Directe opbrengsten	14.928.702	10.677.082	4.107.024
Indirecte opbrengsten	2.773.373	2.218.698	554.675
Totale opbrengsten	17.702.075	12.895.780	4.661.698
Subsidie ocv CuNo			
• Onderdeel huren	3.097.589	2.756.854	-
• Onderdeel exploitatiebijdragen	2.360.245	1.061.600	318.210
• Onderdeel projectsubsidies	1.560.800	1.248.640	312.160
Overige subsidies bijdragen	4.318.605	750.461	669.076
Totaal Bijdragen	11.337.239	5.817.555	1.299.446
TOTALE BATEN	29.039.314	18.713.335	5.961.145
LASTEN			
Salarislasten en inhuur	11.645.656	4.567.107	1.361.827
Afschrijvingen	2.038.745	1.045.339	871.985
Huur en overige huisvestingskosten	4.767.274	3.986.652	126.235
Aankopen	428.613	-	-
Overige lasten			
• Vaste Collectie	1.013.899	1.013.899	-
• Tijdelijke presentaties	2.793.679	-	2.793.679
• Collectiefunctie	297.771	-	-
• Wetenschappelijke functie	201.285	-	-
• Algemeen beheer	3.661.653	1.752.742	440.643
TOTALE LASTEN	26.846.555	12.365.739	5.594.369
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	2.192.759	6.347.595	366.776
Saldo rente baten/-lasten	470.841	-	-
Saldo overige buitengewone baten en lasten	14.872	-	-
Mutatie aankoopfonds	2.326.438	-	-
SALDO UIT BEDRIJFSVOERING	352.034	6.347.595	366.776
Toerekening algemeen beheer	-	5.867.740	339.049
EXPLOITATIERESULTAAT	352.034	479.856	27.727

Onderzoek & Registratie	Collectiefunctie Conserveren & Restaureren	Verwerking & Afstoten	Wetenschappelijke functie Onderzoek & Documentatie	Algemeen Beheer
-	-	-	144.597	-
-	-	-	-	-
-	-	-	144.597	-
-	30.976	-	-	309.759
14.916	159.830	14.916	215.589	575.185
-	-	-	-	-
1.615	106.601	2.756.666	23.336	10.851
16.530	297.407	2.771.581	238.925	895.795
16.530	297.407	2.771.581	383.522	895.795
54.475	583.729	54.475	802.674	4.219.349
1.755	21.093	1.755	22.372	74.447
-	32.912	-	-	621.475
-	-	428.613	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
172.978	107.555	17.239	-	-
-	-	-	201.285	-
-	1.067	-	-	1.467.201
229.207	746.356	502.081	1.026.331	6.382.472
212.677-	448.949-	2.269.500	642.809-	5.486.677-
-	-	-	-	470.841
-	-	-	-	14.872
-	-	2.326.438-	-	-
212.677-	448.949-	56.938-	642.809-	5.000.964-
196.599	415.010	-	594.215	5.000.964
16.078-	33.939-	56.938-	48.594-	-

Museum Mesdag

Missie Het Museum Mesdag (sinds 1990 onder beheer van het Van Gogh Museum) behoort het woonhuis/museum van H.W. Mesdag, inclusief de werken, te behouden en te beheren en uitdrukking te geven aan het unieke karakter van de collectie in zijn bijzondere omgeving.

De verzameling van het museum omvat in hoofdzaak Franse en Nederlandse schilderijen uit de periode van circa 1850 tot 1900, aangevuld met een uitgelezen collectie decoratieve kunst. De werken op papier van Museum Mesdag zijn ondergebracht in het Van Gogh Museum. Het museum vervult zijn missie door de collectie te ontsluiten voor het publiek en wetenschap, en stelt zich ten doel de bekendheid van het museum te vergroten door middel van tentoonstellingen en educatieve projecten en in het verlengde daarvan meer publiek aan te trekken.

Tentoonstellingen

- *Binnen de grenzen van het affiche.*
Kunst of commercie in Nederlandse affiches van voor 1940
16 december 2006 t/m 12 februari 2007
- *Isaac Israëls in het Zuidwal.*
Schetsen uit een Haags ziekenhuis, 1919
23 februari t/m 27 mei 2007
- *Zoeken naar harmonie.*
Symbolisme en theosofie in het oeuvre van Henri Verstijnen (1882-1940)
25 februari t/m 21 mei 2007
- *Goed bekeken.*
Afscheidspresentatie van jhr. Drs. W.F. Rappard, conservator afdeling 19de eeuw Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
12 juli t/m 26 augustus 2007
- *Dwars door de stad.*
Stadsgezichten uit de 19de eeuw, Floris Arntzenius als portretteur van Den Haag
5 oktober 2007 t/m 20 januari 2008

Publicatie

- *Dwars door de stad. C. Springer, G.H. Breitner, F. Arntzenius en het negentiende-eeuwse stadsgezicht*
Maartje de Haan, Marieke van der Heijden, Arsine Nazarian.
Uitgever: d'junge Hond
120 pagina's, € 19,95

Bezoekcijfers 2007

Totaal: 15.106
Dwars door de stad: 9.149
MidZomerMesNacht 2: 670

Van Gogh Museum Enterprises BV

- Missie** Van Gogh Museum Enterprises BV:
- werft fondsen om de missie van het Van Gogh Museum te ondersteunen;
  - levert inhoudelijk en financieel een substantiële bijdrage aan het Van Gogh Museum;
  - ontwikkelt, produceert en verkoopt als groothandel producten die aan de collectie en tentoonstellingen van het Van Gogh Museum zijn gerelateerd;
  - onderhoudt en exploiteert de beeldbank van het Van Gogh Museum;
  - onderhoudt en exploiteert de merken van het Van Gogh Museum;
  - onderhoudt contacten en sluit contracten af met reisorganisaties, hotels en (inter)nationale verkeersbureaus;
  - exploiteert samen met het Rijksmuseum Amsterdam de Museumshop op het Museumplein in Amsterdam.

Nieuw assortiment 2007 stond in het teken van de ontwikkeling van een nieuw assortiment. Uitgangspunt voor de innovatieve productlijn was een hernieuwde keuze van sleutelwerken uit de collectie schilderijen, tekeningen en brieven van Van Gogh. Er werd gekozen voor de volgende productcategorieën: stationery, home accessoires, textiel- en kinderproducten.

De producten worden verkocht in de Museumshop, de museumwinkel, via internet en via winkels en andere verkoopkanalen wereldwijd.

FSC-norm De producten zijn ontwikkeld vanuit een op duurzaamheid gerichte en ecologisch verantwoorde visie. De papiersoorten die worden toegepast voor ansichtkaarten, affiches en reproducties voldoen aan de fsc-norm op het gebied van ecologisch verantwoorde papierproductie.

Dutch Design Estafette

Het interieur van de Museumshop op het Museumplein werd geheel vernieuwd. Om ook de Nederlandse bezoeker te trekken, is er een prominente plaats ingeruimd voor de verkoop van Dutch Design. De Dutch Design Estafette is een drie-maandelijks wisselende presentatie met werk van een Nederlandse ontwerper, zowel gevestigde namen als ook aanstormend talent.

Programma 2007

juli - september: Richard Hutten

oktober - januari 2008: Hester van Eeghen

Partners en sponsors

BankGiro Loterij

Het Van Gogh Museum is een van de 45 erkende doelen van de BankGiro Loterij, de loterij voor cultuur en welzijn in Nederland. Het Van Gogh Museum, het Rijksmuseum, het Mauritshuis en het Kröller-Müller Museum ontvingen van de loterij gezamenlijk € 7.191.768 uit de opbrengst van 2007. Het Van Gogh Museum werd op verschillende manieren onder de aandacht gebracht van loterijdeelnemers. In augustus 2007 ontvingen de winnaars van de Gewonnen Speelkans een voucher waarmee ze onder andere in het Van Gogh Museum een tweede entreekaartje gratis ontvingen, in oktober 2007 was het Van Gogh Museum 'Museum van de Maand' op de website van de loterij en maakten deelnemers kans op vrijkaarten. Het in 2006, met hulp van de BankGiro Loterij aangekochte werk *Route de Versailles, Rocquencourt* van Camille Pissarro stond op de cover van de BankGiro Loterij Cultuuragenda, en het Van Gogh Museum werd meermalen genoemd in de scheurkalender die de BankGiro Loterij in augustus uitbracht. De BankGiro Loterij wordt genoemd op verschillende publiciteitsuitingen van het Van Gogh Museum.

Promoting partner

Rabobank

Van 2003 tot en met 2007 was de Rabobank *promoting partner* van het Van Gogh Museum. In het laatste jaar van dit partnership was de Rabobank sponsor van de tentoonstelling *Barcelona 1900*. Als sponsor zette de bank zich op verschillende manieren in om zowel de tentoonstelling als de Van Gogh Museum Vrijdagavond onder de aandacht te brengen bij het grote publiek. Leden van de Rabobank konden gebruikmaken van een aantrekkelijk arrangement op de vrijdagavonden en kregen een hapje, drankje en een mooi aandenken. In december deelde de Rabobank aan alle vrijdagavondbezoekers van het museum Gaudí-glasjes uit als herinnering aan hun bezoek aan de tentoonstelling.

Verder kon het museum dankzij de steun van de Rabobank in 2007 een webactie realiseren tijdens *Barcelona 1900*. Deelnemers aan deze *online*-prijsvraag maakten kans op een stedentrip naar Barcelona (aangeboden door de Rabobank), en werden door middel van een filmpje attent gemaakt op de expositie en op de vrijdagavondenstellingen in het Van Gogh Museum. Multimediale inzet van banieradvertenties, radiospotjes en uitgebreide vermelding op de website van het museum en van de Rabobank zorgden voor extra publiciteit. In totaal kwamen er bijna 9.000 inzendingen binnen voor de prijsvraag.

De Rabobank blijft tot en met 2010 hoofdsponsor van de Van Gogh Museum-bus en sponsor van de Van Gogh Museum Vrijdagavond.

- Partner in Science Shell** Sinds 2005 is Shell *Partner in Science* van het Van Gogh Museum. Het project 'Vincent van Goghs atelierpraktijk in context' is een onderzoek naar de werkwijze van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten. Met behulp van de door Shell beschikbaar gestelde kennis en kunde worden nauwkeurige analyses gemaakt van de (verandering van) samenstelling van verfsoorten en grondingen. In 2007 heeft Shell herziene edities uitgebracht van de folder en de dvd over dit project. Beide middelen worden ingezet om de directe achterban van de twee organisaties en de bezoekers van het museum te informeren.
- In oktober 2007 opende de presentatie *Anton Mauve en Vincent van Gogh: de meester en zijn leerling*. Aan de hand van het eerste schilderij van Van Gogh, diverse schildersmaterialen, een röntgenopname, verfmonsters en brieffragmenten werd in deze presentatie duidelijk gemaakt hoe de invloed van Mauve op Van Gogh zich manifesteerde.
- Samsung** In 2007 stelde Samsung Electronics Benelux BV beeldschermen beschikbaar voor de vernieuwde bewegwijzering in het kassagebied van het museum. Voor *Barcelona 1900* maakte Samsung het mogelijk om een wand in te richten met digitale fotoframes waarop oude ansichtkaarten van de stad te zien waren.
- De Volkskrant** *De Volkskrant* was in 2007 Mediapartner voor de tentoonstellingen *Vincent van Gogh en het Expressionisme*, *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* en *Barcelona 1900*. Het Van Gogh Museum organiseerde speciale avonden waarop *de Volkskrant*-lezers de tentoonstelling konden bezoeken en deze avonden werden druk bezocht. Als tegenprestatie stelde *de Volkskrant* wekelijks advertentieruimte beschikbaar, in de krant en op de website, om de tentoonstellingen te promoten.
- USG People** USG People was hoofdsponsor van de tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme*. Het bedrijf bracht de tentoonstelling onder de aandacht van hun relaties door middel van onder meer affiches in alle filialen van de USG-uitzendbureaus, speciale (avond)ontvangsten in het museum en relatiegeschenken waarop afbeeldingen uit de tentoonstelling verwerkt waren.
- Institut Ramon Llull** Het Institut Ramon Llull was begunstiger van de tentoonstelling *Barcelona 1900*. Het Institut ondersteunde de Catalaanse editie van de tentoonstellingscatalogus en het begeleidende tekstboekje bij de tentoonstelling (met Catalaanse tekstfragmenten). Verder werd de tentoonstelling uitgebreid onder de aandacht van de Catalaanse media gebracht.

Bezoekcijfers

Totaal: 1.559.785

Max Beckmann: 309.219

Barcelona 1900: 260.779

Vincent van Gogh en het Expressionisme: 214.228 (bezoekcijfers hele museum, geen losse cijfers voor tentoonstelling beschikbaar)

Aanwinsten

- Tekeningen**
- Louis Anquetin (1861-1932), *Conversation intime*, 1891
Dekkende waterverf, 84 x 60,5 cm, d 1137 S/2007
  - Gustave Doré (1832-1883), *Het bos van Plombières*, 1875
Transparante waterverf, houtskool, 61,5 x 39,3 cm, d 1135 S/2007
  - Georges de Feure (1868-1945), *Elegante parisienne in een herfstachtig landschap*
Dekkende waterverf, 45 x 33,3 cm, d 1136 S/2007
  - Vincent van Gogh (1853-1890), *Vrouw op haar doodsbéd*, 1880-1881
Potlood, inkt, 25,7 x 33,8 cm, d 1132 S/2007
  - Henri Harpignies (1819-1916), *Gezicht op het Louvre en de Pont de Solférino*, 1884
Transparante waterverf, krijt, 35 x 26,6 cm, l.o.: h harpignies, d 1134 S/2007
  - Hermann-Paul (1864-1940), *De kaartspeler*, 1889
Transparante waterverf, potlood, karton, papier, 16,5 x 25,5 cm, r.o.: HP (monogram) in paarsblauwe waterverf, d 1138 S/2007
- Prenten**
- Charles Daubigny (1817-1878), *L'Aurore*, 1857
Ets, 14,4 x 11,3 cm, p 2492 S/2007
  - Remie Poppe (1969), *Affiche t.g.v. het slaan van de eerste paal voor het Van Gogh Museum*, 1969
Drukwerk, 27,8 x 21,8 cm, p 2491 S/2007
  - Charles Paul Renouard (1845-1924), *De nachtwacht van het Trocadero*, 1880-1885
Droge naald, 41,1 x 31,3 cm, p 2490 S/2007
  - József Rippl-Rónai (1861-1927), *Bloemen*, 1900
Lithografie, 12,4 x 17,8 cm, p 2486 S/2007
  - Henri de Toulouse Lautrec (1864-1901), *Album Yvette Guilbert*, 1894
Album met 16 lithografieën, 40,8 x 39,1 cm, p 2493 V/2007
- Brieven**
- Brief van H.V. van Gogh aan Arnold, 1864
Pen in inkt, 21,4 x 13,4 cm, r.o.: H. V. van Gogh, b 8413 S/2007
  - Poëziealbum van Jeannette du Quesne van Bruchem, 1904-1910
Inkt op papier, dekkende waterverf, 19,5 x 12 cm, b 8414 S/2007

Tijdelijke bruiklenen aan tentoonstellingen

- Singer Museum, Laren
Marius Bauer 1867-1932
19.1.2007-29.4.2007
Marius Bauer, *Frederik van Eeden, Aladin of de Wonderlamp*
(met 4 schetsen), b 4422c M/1992
Marius Bauer, *Frederik van Eeden, Aladin of de Wonderlamp*
(met 2 schetsen), b 4422d M/1992
Marius Bauer, *De harem garde*, hwm 17
- Schirn Kunsthalle, Frankfurt
Odilon Redon
26.1.2007-29.4.2007
Odilon Redon, *Vierge nimbée*, d 809 M/1986
Odilon Redon, *Tekening 'à la Goya' (Bij het raam)*, d 1048 V/1996
Odilon Redon, *Landschap met twee figuren*, d 1054 N/1996
Odilon Redon, *Dorpsstraat in Samoï*, s 436 M/1992
- Palazzo dei Diamanti, Ferrara
Symbolism
18.2.2007-20.5.2007
Carlos Schwabe, *Madonna met de lelies*, d 1037 M/1993
- Nationalmuseum, Stockholm
The language of flowers
22.2.2007-27.5.2007
Vincent van Gogh, *Flesje met pioenrozen en blauwe ridderspoor*,
s 182 V/1962
- Paleis aan de Blijmarkt, Zwolle
Voerman verzameld
24.2.2007-3.6.2007
Jan Voerman, *Landschap met koeien aan de IJssel bij Hattem*, d 1093 S/1999
- Kunsthalle, Krems
Wonders of Imperial Japan
25.2.2007-3.6.2007
Vincent van Gogh, *Bloeiende amandelboom*, s 35 V/1962
Vincent van Gogh, *Vlinders en klaprozen*, s 188 V/1962
- Musée d'Orsay, Parijs
La forêt de Fontainebleau
5.3.2007-13.5.2007
Camille Corot, *Verlaten steengroeve – Fontainebleau*, hwm 62
Virgilio Narcisso Diaz de la Peña, *Het bos van Fontainebleau*, hwm 116
Théodore Rousseau, *De kromme boom bij het Carrefour de l'Epine*,
hwm 292
- Wallraf-Richartz-Museum, Keulen
Tierschau. Wie unser Bild vom Tier entstand
16.3.2007-5.8.2007
Vincent van Gogh, *Een op zijn rug liggende krab*, s 124 V/1962
Vincent van Gogh, *Vleermuis*, s 136 V/1973

- Vincent van Gogh, *Nachtpauwoog*, s 189 V/1962
- Thomas Couture, *Een realist*, s 387 M/1987
- Antoine Louis Barye, *Tijger die een gaviaal verblindt*, v 101 S/1996
- Antoine Louis Barye, *Een orang-oetan op een gnoe*, v 266 S/2005
- Österreichische Galerie Belvedere, Wenen
Gartenlust. Der Garten in der Kunst
22.3.2007-24.6.2007
Vincent van Gogh, *Kreupelhout*, s 111 V/1962
  - Neue Galerie, New York
Van Gogh en het Expressionisme
23.3.2007-2.7.2007
Brief van Gustav Schiefler aan Jo Cohen Gosschalk-Bonger, b 3689 V/1984
Brief van Alexej von Jawlensky aan Jo Cohen Gosschalk-Bonger,
b 3915 V/1989
Brief van Karl Ernst Osthaus aan Jo Cohen Gosschalk-Bonger,
b 3952 V/1989
Telegram van Paul Cassirer aan Jo Cohen Gosschalk-Bonger,
b 4034 V/1989
Envelop van brief van Leo Klein-Diepold aan Paul Cassirer met opdruk
Paul Cassirer, Berlin W. 10, Victoriastrasse 35, b 7188 V/1962
Onbekend, 1906 edition of Van Gogh's letters, bvg 24T24 BVG
Julius Meier-Graefe, *Entwicklungsgeschichte der modernen Kunst*, bvg
253I-II BVG
Julius Meier-Graefe, *Vincent van Gogh*, bvg 406T 406 BVG
Onbekend, *Kunstaustellung E. Richter, Vincent van Gogh/Paul Cézanne*,
bvg 843T843 BVG
Onbekend, *Van Gogh Mappes*, bvg 1751 BVG
Onbekend, *Ein Protest Deutsche Künstler*, bvg 3199 BVG
Paul Cassirer, *Zehnte Ausstellung mai-juni 1914*, bvg 3414d BVG
Onbekend, *Vincent van Gogh - Moderne Kunsthandlung Brakl*, bvg 3421 BVG
Vincent van Gogh, *Olijfboomgaard*, d 224 V/1962
Vincent van Gogh, *Portret van Dr. Gachet*, p 470 V/1962
Vincent van Gogh, *Zelfportret als schilder*, s 22 V/1962
Vincent van Gogh, *Vissersboten op het strand van Les Saintes-Maries-de-la-Mer*, s 28 V/1962
Vincent van Gogh, *Veld met bloemen bij Arles*, s 37 V/1962
Vincent van Gogh, *Ingang van een steengroeve*, s 41 V/1962
Vincent van Gogh, *De zouaaf*, s 67 V/1962
Vincent van Gogh, *Bosgezicht*, s 78 V/1962
Vincent van Gogh, *Zelfportret*, s 163 V/1962
Vincent van Gogh, *Portret van Marcelle Roulin*, s 167 V/1962
Vincent van Gogh, *Hoek van een tuin met bloemen en vlinders* (F460),
ti 57 TI/2006
  - Sterling and Francine, Williamstown
Dutch Dialogues
3.6.2007-3.9.2007
Vincent van Gogh, *De zaaier (naar Millet)*, d 443 V/1962
Vincent van Gogh, *Zelfportret*, s 65 V/1962

- Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid
Van Gogh in Auvers
12.6.2007-16.9.2007
Vincent van Gogh, *Landschap met huizen en vrouw met schop*, d 219 V/1962
Vincent van Gogh, *Dorpsstraat*, d 221 V/1962
Vincent van Gogh, *Twee bladen met vier tekeningen*, d 331 V/1962
Vincent van Gogh, *Landschap bij avondschemering*, s 107 V/1962
Vincent van Gogh, *Boerderij*, s 108 V/1962
- Museo d'Arte moderna e contemporanea, Rovereto
Maurice Denis
21.6.2007-25.9.2007
Maurice Denis, *De twee zusters*, s 423 V/1991
- Fondation de l'Hermitage, Lausanne
Henri Fantin-Latour
29.6.2007-28.10.2007
Henri Fantin-Latour, *Vaas met bloemen*, s 219 V/1962
- Museo de Bellas Arts de Bilbao, Bilbao
Guest Work Programme
9.7.2007-30.9.2007
Vincent van Gogh, *Korenveld met patrijs*, s 197 V/1962
- J. Paul Getty Museum, Los Angeles
Conservation project Courbet & Daubigny
27.8.2007-31.7.2008
Gustave Courbet, *Portret van Hippolyte*, hwm 78
Charles Daubigny, *Rotsen bij Villerville-sur-Mer*, hwm 96
Charles Daubigny, *Rue de Valmondois*, hwm 98
- Pierpont Morgan Library, New York
Vincent van Gogh: Painted with Words
28.9.2007-6.1.2008
Emile Bernard, *In het bordeel 6. Twee prostituées aan tafel*, d 630 V/1962
Emile Bernard, *Bordeelscène*, d 636 V/1962
Emile Bernard, *Laan in Bretagne*, d 646 V/1962
Emile Bernard, *Portret van Vincent van Gogh*, p 260 V/1962
Emile Bernard, *Catalogus van de Van Gogh-tentoonstelling bij Le Barc de Boutteville in 1892*, p 802 V/1993
Vincent van Gogh, *Zelfportret*, s 65 V/1962
Vincent van Gogh, *De zouaaf*, s 67 V/1962
Vincent van Gogh, *Een oude Arlésienne*, s 145 V/1962
Emile Bernard, *Bernards grootmoeder*, s 205 V/1962
Ambroise Vollard, *Lettres de Vincent van Gogh à Emile Bernard*, ti 85 TI/2007
- Fundación Juan March, Madrid
The Romantic Landscape
4.10.2007-13.1.2008
Vincent van Gogh, *Melancholie*, d 87 V/1962
Vincent van Gogh, *De pastorietuin*, d 88 V/1962
- Haags Gemeentemuseum, Den Haag
Rozenburg. Plateel uit Haagse Kringen
6.10.2007-2.3.2008

- Theodoor Colenbrander, Randpul 'Tulp', hwm 648aa
Theodoor Colenbrander, Randkelk 'Tulp', hwm 648bb
Theodoor Colenbrander, Randpul 'Tulp', hwm 648cc
Theodoor Colenbrander, Randkelk 'Tulp', hwm 648dd
Theodoor Colenbrander, Randpul 'Tulp', hwm 648ee
- Grand Palais, Parijs
Courbet
8.10.2007-28.1.2008
Gustave Courbet, *Stilleven met appels*, hwm 73
  - Kunsthalle Bremen, Bremen
Paula Modersohn-Becker and Paris Art around 1900
14.10.2007-24.2.2008
Vincent van Gogh, *Portret van Marcelle Roulin*, s 167 V/1962
  - Museum of Modern Art, New York
George Seurat - The Drawings
16.10.2007-7.1.2008
Georges Seurat, *Zingende vrouw in een café-chantant*, d 692 V/1962
  - Philadelphia Museum of Art, Philadelphia
Antonio Mancini and the Vance Jordan Collection
20.10.2007-20.1.2008
Antonio Mancini, *De beeldenverkoper*, hwm 182
  - Kröller-Müller Museum, Otterlo
Het raadsel van 'dubbel-Ingres' - Van Goghs tekeningen in het Kröller-Müller Museum opnieuw bekeken
11.10.2007-27.1.2008
Charles Bague, *Cours de dessin - De dochter van Jacob Meyer (naar Holbein)*, bvg 8548x BVG/2005
  - Seoul Museum of Art, Seoul
Van Gogh: Voyage into the Myth
23.11.2007-16.3.2008
Vincent van Gogh, *Sorrow*, p 2 V/1962
Vincent van Gogh, *De aardappeleters*, p 479 V/1962
Vincent van Gogh, *Impasse des deux frères*, s 14 V/1962
Vincent van Gogh, *Parijse romans*, s 21 V/1962
Vincent van Gogh, *Het Gele Huis (De straat)*, s 32 V/1962
Vincent van Gogh, *Bloeiende amandelboom*, s 35 V/1962
Vincent van Gogh, *Ingang van een steengroeve*, s 41 V/1962
Vincent van Gogh, *Irissen*, s 50 V/1962
Vincent van Gogh, *Langs de Seine*, s 55 V/1962
Vincent van Gogh, *Kop van een vrouw*, s 62 V/1962
Vincent van Gogh, *Bos met hakhout*, s 66 V/1962
Vincent van Gogh, *Korenaren*, s 88 V/1962
Vincent van Gogh, *Boerderij*, s 108 V/1962
Vincent van Gogh, *Portret van een man met één oog*, s 113 V/1962
Vincent van Gogh, *Zeegezicht bij Les Saintes-Maries-de-la-Mer*, s 117 V/1962
Vincent van Gogh, *Een paar leren klompen*, s 120 V/1962
Vincent van Gogh, *Een op zijn rug liggende krab*, s 124 V/1962
Vincent van Gogh, *Achterkanten van huizen*, s 142 V/1962

Vincent van Gogh, *Vaas met tuingladiolen en Chinese asters*, s 144 V/1962
 Vincent van Gogh, *Zelfportret*, s 164 V/1962
 Vincent van Gogh, *Portret van Camille Roulin*, s 166 V/1962
 Vincent van Gogh, *Piëta (naar Delacroix)*, s 168 V/1962
 Vincent van Gogh, *Cafétafel met absint*, s 186 V/1962
 Vincent van Gogh, *Druiven*, s 194 V/1962

Tentoonstellingen

- Tentoonstellingsvleugel**
- *Vincent van Gogh en het Expressionisme*
24 november 2006 t/m 4 maart 2007
  - *Expressief! Kinderen geïnspireerd door Vincent van Gogh*
24 november 2006 t/m 4 maart 2007
  - *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*
6 april t/m 19 augustus 2007
  - *Barcelona 1900*
21 september 2007 t/m 20 januari 2008
- Rietveldgebouw**
- Prentenkabinet**
- *Jan Kruis tekent 'Woutertje Pieterse'*
25 mei t/m 26 augustus 2007
  - *Van Gogh en Bernard: een kunstenaarsvriendschap*
26 oktober 2007 t/m 27 januari 2008
  - *In dialoog III*
3 november 2006 t/m 10 juni 2007
  - *Stedelijk Museum te gast: Expressie op papier*
12 januari t/m 15 april 2007
  - *De vrienden van Van Gogh*
20 april t/m 8 juli 2007
  - *In dialoog IV*
15 juni t/m 31 december 2007
  - *Van Goghs tekeningen: nieuwe inzichten*
13 juli t/m 21 oktober 2007
  - *Rijksmuseum te gast: Japanse geïllustreerde boeken, 17de-20ste eeuw*
12 oktober 2007 t/m 6 januari 2008
- Wisselvitrine**
- *Verborgene kleuren*
29 september 2006 t/m 7 oktober 2007
  - *Anton Mauve en Vincent van Gogh: de meester en zijn leerling*
12 oktober 2007 t/m 7 september 2008

Museumpublicaties

- Collectie en onderzoek**
- *Vincent van Gogh, Tekeningen 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890* (2 dln.)
Marije Vellekoop, Roelie Zwikker
M.m.v. Monique Hageman
Uitgever: Van Gogh Museum/Waanders Uitgevers
Co-editie: Lund Humphries, Hampshire, Groot-Brittannië
Taal: Nederlands en Engels
Vormgeving: Marjo Starink
596 pagina's, € 99
  - *Vincent van Gogh: Painted with Words. The Letters to Emile Bernard*
Leo Jansen, Hans Luijten, Nienke Bakker
Uitgever: Morgan Library/Van Gogh Museum/Rizzoli
Taal: Engels
Vormgeving: Rizzoli
383 pagina's, € 40
  - *Van Gogh Studies, deel 1. Current Issues in 19th-Century Art*
Chris Stolwijk (hoofredactie)
Redactieraad: Sjraar van Heugten, Leo Jansen, Axel Rüger, (Van Gogh Museum), Rachel Esner (Universiteit van Amsterdam), Dario Gamboni (Universiteit van Genève), Susan Alyson Stein (Metropolitan Museum of Art), Richard Thomson (Universiteit van Edinburgh)
Uitgever: Van Gogh Museum/Waanders Uitgevers
Distributie: Antique Collector's Club, Londen/Easthampton (US)
Taal: Engels
Vormgeving: Frederik de Wal
160 pagina's, € 45
- Vincent van Gogh**
- *Van Gogh schilder. De meesterwerken*
Belinda Thomson
Uitgever: Van Gogh Museum/Mercatorfonds
Co-edities: Waanders Uitgevers, Zwolle; Thames & Hudson, Londen; Citadelles et Mazenod, Parijs; Hatje Cantz Verlag, Ostfildern; Blume, Barcelona; 5 Continents Editions, Milaan
Talen: Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans
Vormgeving: Griet Van Haute
216 pagina's, € 25 (paperback), € 35 (hardcover)
Tevens verkrijgbaar als set met *Van Gogh tekenaar*: twee delen, in foedraal, gebonden met stofomslag, € 69,95
  - *Van Gogh en de liefde*
Hans Luijten
In de serie *Van Gogh in focus*
Uitgever: Van Gogh Museum
Co-edities: Mercatorfonds, Brussel; Waanders Uitgevers, Zwolle
Talen: Nederlands, Engels, Frans
Vormgeving: Griet Van Haute
80 pagina's, € 15

- Tentoonstellingen**
- *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*
 Beatrice von Bormann
 Uitgever: Van Gogh Museum i.s.m. Hatje Cantz Verlag
 Distributie: Waanders Uitgevers
 Talen: Nederlands en Engels
 Vormgeving: Bureau Sieveking, München
 96 pagina's, € 19,95
 Inclusief: *In het voetspoor van Max Beckmann*, historische stadswandeling
  - *Barcelona 1900*
 Teresa-M. Sala (red.)
 Uitgever: Van Gogh Museum/Mercatorfonds
 Co-edities: Cornell University Press, Ithaca, New York; Lunwerk Editores, Madrid/Barcelona
 Sponsor van Catalaanse editie: Institut Ramon Llull, Barcelona
 Talen: Nederlands en Engels (museumeditie); Frans, Engels, Spaans en Catalaans (co-edities)
 Vormgeving: Griet Van Haute
 224 pagina's, € 29,95 (paperback), € 39,95 (hardcover)

Programma vrijdagavonden

- 5 januari: Nosferatu, Phantom der Nacht
 Film van Werner Herzog uit 1979 met Isabelle Adjani en Klaus Kinski die verwijst naar de klassieke Duitse expressionistische film van Friedrich Wilhelm Murnau. Deze avond ook DJ Wimbo.
 Bezoekers van *Vincent van Gogh en het Expressionisme* ontvingen korting voor de vertoning van de stille film *Nosferatu (1921)* van Murnau op 7 januari in het Filmmuseum. Muzikale begeleiding Charles Janko (piano) en Jan van Erp (pandemonium)
- 12 januari: Muzikaal Expressionisme in de 20ste eeuw
 Conservatoriumpodium met werken van Schönberg, Krenek, Rihm, maar ook poëzie van George en Kokoschka. Uitgevoerd door zangeres Sabine Esther Wuthrich en pianist Daniel Kramer
- 19 januari: Fay Lovsky, Laurens Joensen & band
Muziek Expressief: Een uniek optreden van Fay Lovsky & band geïnspireerd op de tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme* en op werk van o.a. Kurt Weill en Bertold Brecht.
 Deze avond ook DJ Goldfinger
- 26 januari: Han Buhrs & POW Ensemble
Muziek Expressief: Concert met stemkunstenaar Han Buhrs en Luc Houtkamps POW Ensemble geïnspireerd op de expressionisten
- 2 februari: Edward Scissorhands
 Film van Tim Burton uit 1990 met Johnny Depp en Winona Ryder, waarin Burton rechtstreeks verwijst naar Duitse expressionistische films.
 Deze avond ook DJ DaanModern

- 9 februari: Songs from the Yellow and the Blue
Conservatoriumpodium met musici en songwriters van de popafdeling die zich lieten inspireren door Vincent van Gogh
- 16 februari: DAAU
Muziek Expressief: Het Vlaamse DAAU (Die Anarchistische Abendunterhaltung) in akoestische en originele vierkoppige setting met een concert geïnspireerd op de expressionisten. Deze avond ook DJ x-0-x
- 23 februari: Expressionisten: volgelingen van Van Gogh?
Leo Jansen, conservator schilderijen (Van Gogh Museum), in gesprek met expressionistenkenner dr. Frank Whitford (Wolfson College Cambridge)
- 2 maart: Shadows and Fog
De laatste film in de reeks is van Woody Allen. Sterren als John Malkovich, Mia Farrow en Madonna schitteren in deze film uit 1992 waarvoor Allen zich liet inspireren door klassieke Duitse films. Deze avond ook DJ DaanModern
- 9 maart: Einstein on the beach
Conservatoriumpodium: Jacob Adler & musicians spelen delen uit de beruchte minimal opera van Philip Glass uit 1976. Deze avond ook DJ Dirkson
- 16 maart: Skipper Boetlek Festival
Op verschillende plekken in het museum poëzie, muziek, korte films en animaties geïnspireerd op Vincent van Gogh
- 23 maart: Verborgene kleuren
Toelichting op de presentatie *Verborgene kleuren* over Van Goghs atelierpraktijk door Devi Ormond, schilderijenrestaurator (Van Gogh Museum). Engelstalig
- 30 maart: Expressie op papier
Toelichting op zaal door Suzanna Héman (conservator Stedelijk Museum) over prenten en tekeningen van Duitse expressionisten uit de collectie van het Stedelijk Museum. Deze avond ook DJ x-0-x

Van 6 april t/m 17 augustus: De Veenfabriek

Paul Koeks Veenfabriek is tijdens de Beckmann-tentoonstelling elke vrijdagavond te gast met een video-installatie en performance geïnspireerd op de wereld van Beckmann

- 6 april: Beckmann in Amsterdam
Mayen Beckmann (kleindochter van Max Beckmann) in gesprek met Edwin Becker, hoofd Tentoonstellingen (Van Gogh Museum)
- 13 april: Begin the Beguine
Conservatoriumpodium: Jazz-zangeres Maartje Meijer en haar trio spelen een programma rond Cole Porter, de jazzliefde van Beckmann
- 20 april: Poëzie
Dichters lezen voor uit eigen werk en gaan met elkaar in gesprek over de thema's 'kunstenaar in ballingschap' en 'kunst in oorlogstijd'. In samenwerking met Perdu en met o.a. Al Galidi

- 27 april: Beckmann-wandeling
Gastconservator Beatrice von Bormann neemt bezoekers mee naar de tentoonstelling en naar verschillende plekken in Amsterdam waar Beckmann woonde, werkte en leefde
- 4 mei: geen speciaal programma i.v.m. dodenherdenking
- 11 mei: the mOving point: changing pAintings
Conservatoriumpodium: Muziektheatrale interpretatie van Beckmann door jazzmusicus Marcos Baggiani, componist-performer Daisuke Terauchi en danseres Valeria Primost
- 18 mei: Exil-literatuur
Programma in samenwerking met het Amsterdam Literary Festival (15 t/m 20 mei) rondom exil-literatuur
- 25 mei: Beckmann-wandeling / Thema-avond Jan Kruis
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook een thematisch programma i.h.k.v. de opening van de tentoonstelling *Jan Kruis tekent 'Woutertje Pieterse'*
- 1 juni: Max Beckmann en theater
Programma in samenwerking met Theater Instituut Nederland over het theaterleven in Amsterdam tussen 1937-1947. Deze avond ook DJ x-0-x
- 8 juni: Wiget-Lenski
Concert met cello en elektronica door Simon Lenski (DAAU, Antwerpen) en Bo Wiget (Berlijn). Deze avond ook DJ DaanModern
- 15 juni: Klassieke exil-literatuur
Historische benadering van Amsterdam als stad voor de literaire en filosofische ballingen, door de eeuwen heen. Programma i.s.m. Perdu. Deze avond ook DJ Dirkson
- 22 juni: Beckmann-wandeling
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook DJ x-0-x
- 29 juni: Het Duitse exil in Amsterdam
Een programma met gesprekken, beeld en geluid over het Duitse exil in Amsterdam i.s.m. het Goethe Instituut. Deze avond ook DJ Goldfinger
- 6 juli: Beckmann-wandeling
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook DJ Goldfinger.
- 13 juli: Songs for Beckmann
Conservatoriumpodium: Zangeres Sára Gutvill en pianiste Tine Deckers met een programma geïnspireerd op de muzikale voorliefdes van Beckmann. Deze avond ook DJ Dirkson
- 20 juli: Beckmann-wandeling
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook DJ DaanModern.
- 27 juli: De Veenfabriek en DJ
Alleen wekelijkse DJ en De Veenfabriek te gast, verder geen speciaal programma.
- 3 augustus: Beckmann-wandeling
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook DJ DaanModern.
- 10 augustus: Beckmann & Bach
Conservatoriumpodium: Pianorecital met preludes en fuga's van de componist die Beckmann het meest bewonderde, namelijk J.S. Bach. Deze avond ook DJ Dirkson

- 17 augustus: Beckmann-wandeling
Beckmann-wandeling, zie 27 april. Deze avond ook DJ Goldfinger
- 24 augustus: Van Goghs tekeningen: nieuwe inzichten
Toelichting op zaal door Roelie Zwikker, wetenschappelijk medewerker (Van Gogh Museum), waarbij wordt ingegaan op nieuw verworven inzichten in Van Goghs stilistische ontwikkeling, materiaalgebruik en techniek. Deze avond ook dj x-0-x
- 31 augustus: Verborgen kleuren
Toelichting op de presentatie van het atelieronderzoek *Verborgen kleuren* door Devi Ormond, schilderijenrestaurator (Van Gogh Museum).
Engelstalig
- 7 september: Liefde en seksualiteit in de 19de eeuw
Naar aanleiding van het recent verschijnen van de publicaties *Van Gogh en de liefde* van Hans Luijten (Van Gogh Museum) en *Seks!... In de negentiende eeuw* van Nop Maas gaan beide auteurs met elkaar in gesprek over dit intrigerende onderwerp. Deze avond ook DJ x-0-x
- 14 september: Conservatorium van Amsterdam
On Minimal Music: het percussieduo 4.20h speelt vroege minimalistische muziek van Steve Reich en licht aan de hand van videobeelden de oorsprong van zijn muziek toe. Deze avond ook DJ Goldfinger
- 21 september: The Pinker Tones
De sensatie van de underground scene van Barcelona. Na succesvolle optredens in Tokio, Londen en Johannesburg strijkt het Spaanse duo neer in het Van Gogh Museum met een mix van dansbare elektronica, easy tune, soul, elektro, pop en dance. Deze avond ook DJ x-0-x
- 28 september: Mr. Hubba & el Mono Inventor
Barcalonees duo dat casio-pop combineert met meer experimentele en elektronische lo-fi muziek. Ze speelden op het toonaangevende Sonar Festival in Barcelona en tourden eerder door Europa (o.a. Tate Britain, Berlijn, Dublin), Japan en de Verenigde Staten. Deze avond ook DJ DaanModern
- 5 oktober: Jaime Hayon
Tentoonstellingsconservator Benno Tempel geeft een rondleiding door de tentoonstelling *Barcelona 1900*. Deze avond ook DJ Dirkson
- 12 oktober: Dulce Memoria
Conservatoriumpodium: Royal Wind Music speelt een programma waarin de relatie tussen het Koninkrijk van Spanje en de Lage Landen in de 15de en 16de eeuw wordt belicht. Deze avond ook DJ Goldfinger
- 19 oktober: Eetontwerpstudio Proef van Marije Vogelzang presenteert een eetinstallatie geïnspireerd op *Barcelona 1900*. Deze avond ook DJ Dirkson
- 26 oktober: Skipper Boetlek & Barcelona
Skipper Boetlek laat zich inspireren door de tentoonstelling *Barcelona 1900* met op verschillende plekken in het gebouw muziek, poëzie, dans, mode, korte films en animaties. Deze avond ook DJ DaanModern
- 2 november: YDU presents Barcelona by day – Barcelona by night
Young Designers United (YDU) presenteert prêt-à-porter en haute couture geïnspireerd op *Barcelona 1900* en exclusief voor het Van Gogh Museum

- gemaakt. Met werk van Ellen Benders, Amber Rose, Heidi Long, Joy.c, Guten Appetit, Amm Couture, Jürgen Christian Hörl, Pricci en Luka, gast ontwerper uit Barcelona. Deze avond ook DJ x-0-x
- 9 november: The Sounds & the perfumes...
Conservatoriumpodium: Trio Lumaka speelt De Falla, Granados, Buendia, Salzedo: romanticisme, impressionisme, volksmuziek en avant-garde in de klassieke muziek van Barcelona rond 1900. Deze avond ook DJ Goldfinger
  - 16 november: 1080 Recipes
Culinaire avond rondom de lancering van het boek 1080 Recipes, dé culinaire kookbijbel van Spanje. Deze avond ook DJ x-0-x
  - 23 november: La Xula
La Xula brengt een mix van flamenco en pop met Arabische, klezmer en Latin invloeden. Denk aan mestizo, flamenco, Ojos de Brujo maar dan vernieuwender. La Xula tourde door heel Europa en is de lieveling van de wereldmuziekstaf bij de BBC. Deze avond ook DJ DaanModern
  - 30 november: Cabré en Baulenas
Gesprek met de Spaanse auteurs Jaume Cabré (*De stemmen van de Pamano*) en Lluís-Anton Baulenas (*Het geluk*) onder leiding van Adri Boon. Programma in samenwerking met Instituto Cervantes, Uitgeverij Signature en het Institut Ramon Llull. Deze avond ook DJ Dirkson
  - 7 december: Gaudí
Presentatie over de architectonische constructies en ontwikkelingen in het werk van Gaudí i.s.m. studenten van de TU Delft, Jan Molema en Peter Bak. Deze avond ook DJ DaanModern
  - 14 december:
Conservatoriumpodium: Studenten van de popafdeling spelen een programma geïnspireerd op *Barcelona 1900*. Deze avond ook DJ x-0-x
  - 21 december: Proef
Eetontwerpstudio Proef van Marije Vogelzang presenteert een eetinstallatie geïnspireerd op *Barcelona 1900*. Deze avond ook DJ Goldfinger
  - 28 december: DJ Dirkson

Programma zondaglezingen

- 7 januari 2007: 'Expressionisme in beeldende kunst en muziek', door Benno Tempel, conservator tentoonstellingen.
Deze lezing, met geselecteerde muziekfragmenten, gaat in op de duidelijke link tussen de expressionistische beeldende kunst en muziek aan het begin van de 20ste eeuw, zoals bijvoorbeeld blijkt uit de correspondentie tussen Wassily Kandinsky en Arnold Schönberg. Beide disciplines maken gebruik van felle contrasten en een bijna overdreven hartstocht om op indringende wijze uitdrukking te geven aan gevoelens. Een belangrijk thema is de geïsoleerde mens in de 'moderne' wereld, ten prooi aan innerlijke conflicten, spanningen, angsten en irrationele driften.

- 4 februari 2007: 'Vincent van Gogh and the Expressionists', door Jill Lloyd, samenstelster van de tentoonstelling *Vincent van Gogh en het Expressionisme*. Vincent van Gogh groeide tussen 1890 en 1914 uit van een volstrekt onbekend kunstenaar tot één van de vaders van de moderne kunst. Vooral in Duitsland was de verering groot, en al vroeg werd zijn werk aangekocht door musea en privéverzamelaars. In deze lezing wordt aandacht besteed aan Van Goghs schilderijen in Duitse en Oostenrijkse collecties en de beslissende invloed ervan op kunstenaars als Ernst Ludwig Kirchner en Oskar Kokoschka. De lezing is Engelstalig.
- 4 maart 2007: 'Van Gogh's studio practice', door Devi Ormond, restaurator. In deze lezing, die aansluit bij de vitrine-presentatie *Verborgen kleuren*, wordt een aantal recente ontdekkingen gepresenteerd uit het technisch-wetenschappelijk onderzoek naar de atelierpraktijk van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten. Centraal staan enkele schilderijen die Van Gogh aan het begin van zijn kunstenaarscarrière in Nederland maakte. Zij worden bekeken in de context van het werk van schilders van de Haagse School, van wie we weten dat Van Gogh contact met zehad. De lezing is Engels-talig.
- 1 april 2007: 'Bremmer en Van Gogh', door Hildelies Balk, auteur van het boek *De Kunstpaus-H.P. Bremmer 1871-1956*. De kunstkenner en verzamelaar H.P. Bremmer had een grote invloed op het vooroorlogse kunstklimaat in Nederland. Als leraar en kunstcriticus was hij bepalend voor de smaakontwikkeling van veel verzamelaars, zoals Helene Kröller-Müller, die hij adviseerde bij het samenstellen van haar collectie. Bremmer beschouwde Vincent van Gogh als de grootste kunstenaar aller tijden, en in deze lezing wordt ingegaan op de belangrijke rol die hij speelde bij de imagovorming van Van Gogh.
- 22 april 2007: 'Seeing Visions, Painting Visions: piety, hysteria, nationalism and avant-gardism in fin-de-siècle France', door Richard Thomson, Watson Gordon Professor of Fine Arts, University of Edinburgh. De Derde Franse Republiek (uitgeroepen in 1871) stond in het teken van het rationele denken, de wetenschappelijke vooruitgang en het streven naar een niet-kerkelijke samenleving. Des te opmerkelijker is het dat kunstenaars destijds veelvuldig kozen voor het verbeelden van dromen en visioenen. Aan de hand van werken van uiteenlopende schilders als Paul Gauguin, Edouard Detaille, Henri Martin en Emile Bernard, wordt in deze lezing de fascinatie voor de visionaire wereld onderzocht die psychologen, gelovigen, avantgardisten en gevestigde kunstenaars met elkaar deelden. De lezing is Engelstalig.
- 6 mei 2007: 'Tien jaar tussen de brieven van Van Gogh', door Hans Luijten, conservator onderzoek. Sinds 1995 wordt in het Van Gogh Museum een nieuwe uitgave van de correspondentie van Vincent van Gogh voorbereid. In totaal zijn er ruim 900 brieven overgeleverd, die een onmisbare bron vormen voor Van Goghs leven en werk. Hans Luijten, een van de onderzoekers van het Brieven-project, gaat in op het bijzondere karakter van Van Goghs correspondentie en vertelt over nieuw ontdekte brieven, het ontcijferen van doorgehaalde passages en meer mooie vondsten.

- 3 juni 2007: ‘Max Beckmann in Amsterdam’, door Beatrice von Bormann, samenstelster van *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*.
De Duitse kunstenaar Max Beckmann (1884-1950) week in 1937 uit naar Amsterdam, omdat zijn werk tot ‘entartete Kunst’ was verklaard door de nazi’s. Met werken uit de tentoonstelling als leidraad vertelt Beatrice von Bormann over de tien jaar die Max Beckmann hier in ballingschap doorbracht, een bijzonder produktieve periode waarin hij niet alleen een groot aantal krachtige en kleurrijke schilderijen maakte maar ook veel tekende en grafiek vervaardigde.
- 2 september 2007: ‘Van Goghs tekeningen’, door Marije Vellekoop, conservator prenten en tekeningen.
In het Prentenkabinet wordt een selectie van Van Goghs tekeningen getoond met het zwaartepunt op werk uit Arles, Saint-Rémy en Auvers-sur-Oise.
Daar maakte hij in de laatste twee jaar van zijn leven (1888-1890) zijn meest indrukwekkende werken op papier. Marije Vellekoop presenteert nieuwe gegevens die het onderzoek naar de tekeningen heeft opgeleverd.
- 7 oktober 2007: ‘Barcelona 1900’, door Benno Tempel, conservator tentoonstellingen.
Lezing over Barcelona in de periode tussen 1880 en 1909, toen de stad getransformeerd werd door opzienbarende architectonische vernieuwingen. Er ontstond een nieuwe schilderkunst die geworteld was in de Catalaanse cultuur maar ook beïnvloed werd door de Franse moderne kunst. Schilders als Ramon Casas en de jonge Pablo Picasso verbeeldden het stadsleven en sociale thema’s.
- 4 november 2007: ‘Vincent van Gogh en Emile Bernard’, door Nienke Bakker, wetenschappelijk medewerker.
In aansluiting op de tentoonstelling over de vriendschap tussen Vincent van Gogh en de Franse kunstenaar Emile Bernard, wordt in deze lezing aandacht besteed aan hun briefwisseling, de wijze waarop zij elkaar beïnvloedden in hun werk en de schilderijen en tekeningen die zij uitwisselden.
- 2 december 2007: ‘The master and his pupil: Van Gogh in Mauve’s studio’, door Devi Ormond, restaurator.
De vitrine-presentatie is gewijd aan technisch-wetenschappelijk onderzoek naar de atelierpraktijk van de Haagse Schoolschilder Anton Mauve en Vincent van Gogh, die in 1882 bij hem in de leer was. Devi Ormond toont de verschillen en overeenkomsten in hun werkwijze en onderzoekt de invloed van Mauve op zijn leerling. De lezing is Engelstalig.
- 16 december 2007: ‘Japanse geïllustreerde boeken, 17de-20ste eeuw’, door Menno Fitski, conservator Oost-Aziatische kunst (Rijksmuseum).
In aansluiting op de presentatie *Japanse geïllustreerde boeken*, te zien in het prentenkabinet van het Van Gogh Museum, vertelt Menno Fitski over deze bijzondere kunstvorm. Japanse kunstenaars zagen boekillustraties als een artistieke uitdaging en als een uitstekend middel om hun kunst te verspreiden. De geïllustreerde boeken bevatten veel scènes uit het dagelijks leven en geven een bijzondere inkijk in het Japanse leven van rond 1800.

Activiteiten medewerkers

- Publicaties**
- Nienke Bakker*
- (met Leo Jansen, Hans Luijten (red.)), *Vincent van Gogh: Painted with Words*, New York-Amsterdam, 2007
  - ‘Spanningen in zwartwit: de houtsneden van Vallotton’, *Kunstschrift* 51 (2007), nr. 4, pp. 27-33
- Maartje de Haan*
- (et al.), *Dwars door de stad. Stadsgezichten uit de negentiende eeuw*, Harderwijk 2007
- Ella Hendriks*
- (met Rick Johnson), website proceedings, *First International Symposium on Image Processing for Art Identification; Brushwork in Van Gogh Paintings*, Van Gogh Museum, 14 mei 2007, Museum of Modern Art (MoMA), New York, 9 november 2007
- Sraar van Heugten*
- ‘Van Gogh the draughtsman’, in: tent.cat., *Van Gogh*, Seoul (Seoul Museum of Art) 2007, pp. 167-186
- Hans Luijten*
- (met Nienke Bakker, Leo Jansen (red.)), *Vincent van Gogh: Painted with Words*, New York-Amsterdam, 2007
  - *Van Gogh en de liefde*, Amsterdam 2007 (in de serie *Van Gogh in focus*), ook vertaald in het Engels en Frans
  - ‘Van Gogh en het geld’, publicatie van de lezing in het Geldmuseum in Utrecht, 14 oktober 2007, op <http://www.geldmuseum.nl/web/show/id=51364>
  - Besprekingen van Marijn Schapelhouman: *Rembrandt en de kunst van het tekenen*, Zwolle 2006; F.J. Duparc, A. van Suchtelen, G. Seelig, *Carel Fabritius 1622-1654. Het complete oeuvre*, Zwolle 2004; A.K. Wheelock Jr. et al., *Gerard ter Borch*, Zwolle 2004, in: *De zeventiende eeuw*, 23-2 (2007), pp. 297-298, 323-324
- Leo Jansen*
- (met Nienke Bakker, Hans Luijten (red.)), *Vincent van Gogh: Painted with Words*, New York-Amsterdam, 2007
  - ‘Zoekend naar “de rust die geluk heet”. Karel van de Woestijne en de oorsprong van het vers’, in: A.M. Musschoot et al. (red.), *Al ben ik duister, 'k zet me glanzend uit. Over Karel van de Woestijne*, Groningen 2007, pp. 204-212
  - (met A.M. Musschoot (red.), K. Demoen, Y. T'Sjoen), *Karel van de Woestijne, Verzameld dichtwerk*, 2 dln., Tiel 2007
  - boekbespreking van Hans Vandevoorde, *De spiegel van Achilles. Karel van de Woestijne en de allegorie*, in: *De negentiende eeuw*, 31-3 (2007), pp. 205-206
- Axel Rüger*
- catalogusteksten in: Rudi Ekkart, Quentin Buvelot et al., tent. cat., *Dutch Portraits, The Age of Rembrandt and Frans Hals*, Londen (National Gallery), Den Haag (Mauritshuis) 2007
- Chris Stolwijk*
- (red.), *Current issues in 19th-Century Art, Van Gogh Studies, deel 1*, 2007
  - ‘Preface’, in: *Current issues in 19th-Century Art, Van Gogh Studies, deel 1*, 2007, pp. 9-11

- ‘Van Gogh’s expressionism’, in: Jill Lloyd (red.), tent. cat., *Vincent van Gogh and Expressionism*, New York (Neue Galerie) 2007
- ‘Vincent van Gogh: painter. From traditional peasant painter to avant-garde colourist’, in: tent. cat., *Van Gogh*, Seoul (Seoul Museum of Art) 2007, pp. 29-47

- Benno Tempel* • Isabella van Werkhoven, *Unleashing reality*, Rotterdam 2007

- Louis van Tilborgh* • ‘Van Gogh in Cormon’s studio: A chronological puzzle’, in: *Current Issues in 19th Century Art, Van Gogh Studies, deel 1*, 2007, pp. 53-72.
- (met Meta Chavannes), ‘A missing Van Gogh unveiled’, *The Burlington Magazine* 149 (augustus 2007), pp. 546-550

- Marije Vellekoop en Roelie Zwikker* • *Vincent van Gogh, Tekeningen 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890*, Van Gogh Museum 2007

- Lezingen** • ‘Bernard and Vollard: creating the Van Gogh legend’, symposium ter gelegenheid van de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, Morgan Library & Museum, New York, 29 september 2007
- Nienke Bakker* • ‘Van Gogh en Bernard’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 4 november 2007 (zondaglezing)

- Edwin Becker* • ‘Art Nouveau, kunst rond 1900’, Kunstkring Haaksbergen, 11 januari 2007
- ‘Art Nouveau’, Singer Museum, Laren, 22 januari 2007
- ‘Vincent van Gogh en het Expressionisme’, Amstel Club, Amsterdam, 26 februari 2007
- Lezing en rondleiding ‘Max Beckmann in Amsterdam’, Academische Reizen, Amsterdam, 18 april 2007
- ‘Art Nouveau’, Kunstkring Doorn, 28 september 2007
- Lezing en rondleiding ‘Barcelona 1900’, Academische Reizen, Amsterdam, 3 oktober 2007
- ‘Art Deco’, Kunstkring Haaksbergen, 25 oktober 2007
- ‘Barcelona 1900’, Klooster Wittem, 16 november 2007
- ‘Schilders van de Ziel’, Singer Museum, Laren, 17 december 2007

- Geeta Bruin* • ‘Vincent van Gogh en het Expressionisme’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 25 januari 2007 (*Volkskrant*)
- ‘Vincent van Gogh en het Expressionisme’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 26 januari 2007 (*United Technical Solutions*)
- ‘Vincent van Gogh en het Expressionisme’, Van Gogh Museum Amsterdam, 15 februari 2007 (*Volkskrant*)

- Dick Drent* • ‘Competentiemanagement in Security’, lezing en workshop tijdens het jaarlijkse congres voor Security Managers in Nederland, Congrescentrum, Ede, 12 april 2007

- Maartje de Haan* • ‘Kunstenaars van de Haagse School in Noorden’, HTM, Noorden, juni 2007

- ‘Dwars door de stad. Nederlandse stadsgezichten in de 19de eeuw’, Christie’s, Amsterdam, 14 oktober 2007
  - ‘Dwars door de stad. Nederlandse stadsgezichten in de 19de eeuw’, Museum Mesdag, Den Haag, 17 november en 8 december 2007
- Ella Hendriks*
- (met Shannon Hughes), ‘Van Gogh’s Brushstrokes; marks of authenticity?’, University of Glasgow, Scotland, ICON Scotland international conference *Art, Conservation and Authenticities*, 12-14 september 2007
  - ‘An introduction to visible light examination of brushwork in Van Gogh’s paintings for image processors’, Van Gogh Museum, *First International Symposium on Image Processing for Art Identification; Brushwork in Van Gogh Paintings*, 14 mei 2007
  - ‘An introduction to visible light examination of brushwork in Van Gogh’s paintings for image processors’, Museum of Modern Art (MOMA) New York, *Second International Symposium on Image Processing for Art Identification; Brushwork in Van Gogh Paintings*, 9 november 2007
- Sjraar van Heugten*
- ‘De constanten in het werk van Van Gogh, van Brabant tot in Auvers’. Noord-Brabants Museum, Den Bosch, 4 maart 2007
- Leo Jansen*
- ‘Vincent van Gogh’s letters: a self-portrait’, Nederlandse ambassade, Boedapest, 5 maart 2007
  - ‘Editing Vincent van Gogh’s correspondence’, Expert meeting, Museum voor Schone Kunsten, Boedapest, 6 maart 2007
  - ‘Vincent van Gogh: zelfportret in brieven’, Singer Museum Laren, 19 maart 2007
  - ‘“Eindelijk leesbaar!” De correspondentie van Willem Witsen getranscribeerd en geredigeerd’, studiemiddag Willem Witsen, Arti et Amicitiae, Amsterdam, 26 maart 2007
  - ‘Het Van Gogh Brievenproject’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 12 juni 2007
  - ‘Vincent van Gogh and Emile Bernard: artists, friends, writers’, Morgan Library & Museum, New York, 29 september 2007
  - ‘Vincent van Goghs correspondentie: een wetenschappelijke uitgave voor een breed publiek’, symposium *Brieven!*, Huygens Instituut, Den Haag (i.s.m de Vrije Universiteit, Amsterdam), 23 oktober 2007
- Hans Luijten*
- ‘De nieuwe uitgave van de correspondentie van Vincent van Gogh’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 6 mei 2007 (zondaglezing)
  - ‘Van Gogh en het geld’, Geldmuseum, Utrecht, 4 oktober 2007
  - ‘Nieuwe inzichten in de brieven van Vincent van Gogh’, Onderzoeksschool, Amsterdam, 21 september 2007
  - ‘New Discoveries in van Gogh’s Correspondence’, Morgan Library & Museum, New York, 29 september 2007
- Devi Ormond*
- ‘Van Gogh’s studio practice’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 4 maart 2007 (zondaglezing)
  - ‘Hidden Colours: Red, yellow and blue in the early paintings of Van Gogh’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 23 maart en 31 augustus 2007

- ‘Hidden Colours: Red, yellow and blue in the early paintings of Van Gogh’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 31 augustus 2007
- ‘The Many Faces of H. Fantin Latour’s Eva Callimachi Cartagi’, Instituut Collectie Nederland, Picture Meeting, Amsterdam
- ‘Van Gogh’s studio practice’, TU Eindhoven, 27 juni 2007
- ‘The master and his pupil: Van Gogh in Mauve’s studio’, Van Gogh Museum Amsterdam, 2 december 2007
- ‘My Experiences Restoring 19th Century Paintings’, Stichting Restauratie Atelier Limburg, september 2007

Axel Rüger

- Keynote speech ter gelegenheid van de opening van het Center for Curatorial Leadership, Morgan Library & Museum, New York, 14 mei 2007
- ‘Tussen zonnebloemen en recordprijzen – Wat is de rol van het Van Gogh Museum op de internationale kunstmarkt?’, Van Gogh Museum, Amsterdam, bezoek Nederlands-Duitse Handelskamer, 6 september 2007
- Keynote speech, MECC, Maastricht, opening congres van de Nederlandse Museumvereniging, 4 oktober 2007
- “‘Er staat altijd een rij buiten jullie deur” – Het Van Gogh Museum en zijn uitdagingen’, Vrije Universiteit, Amsterdam, opening van het academisch jaar, 4 september 2007
- ‘I want to do things that touch people – The enduring fascination of the Art of Vincent van Gogh’, Whitworth Art Gallery, Manchester, 28 november 2007

Chris Stolwijk

- ‘Willem Roelofs en de kunstmarkt’, Museum Jan Cunen, Oss, 16 februari 2007

Benno Tempel

- Openingsrede bij de tentoonstelling *Han Singels. Polder Holland*, Huis Marseille, Amsterdam, 2 juni 2007
- Interview met de schrijver Lluís-Anton Baulenas tijdens de Museumnacht, Van Gogh Museum, Amsterdam, 3 november 2007
- ‘Het DNA van de kunstenaar. Determinisme en onderwerpskeuze’, symposium *De Regels voor de Kunst*, Gemeentemuseum, Den Haag, 24 mei 2007
- ‘Zwierige lijnen en sociale onrust. Barcelona 1900’, Concertgebouw, Amsterdam, 28 oktober 2007 (concertgebouwlezing)
- ‘Barcelona 1900. Portret van een stad’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 7 en 15 november 2007 (*Volkskrant*)
- ‘Barcelona 1900. Een stad komt tot leven’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 8 november 2007 (*Rabobank*)
- ‘Organising an Exhibition, Barcelona 1900’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 16 november (IESE *Business School*)

Marije Vellekoop

- ‘Van Goghs tekeningen: nieuwe inzichten’, Van Gogh Museum, Amsterdam, 2 september, 2007 (zondaglezing)
- ‘Van Goghs tekeningen: nieuwe inzichten’, studiemiddag Van Gogh op papier in het Van Gogh Museum, Amsterdam, 21 september 2007

Nevenactiviteiten

- Suzanne Bogman* • lid van de Commissie van Beheer van het Witsenfonds
- Dick Drent* • bestuurslid van het International Committee on Museum Security (ICMS) van de ICOM
• bestuurslid van de Sectie Veiligheidszorg en Facility management van de Nederlandse Museum Vereniging
• bestuurslid van het Beveiligingsoverleg Amsterdamse Musea (BOAM)
• lid van het Genootschap voor Informatie Beveiliging
• freelance trainer bij de overheid (politie en justitie)
- Leo Jansen* • redacteur van *Van Gogh Studies*
• hoofdredacteur van *Willem Witsen, Volledige briefwisseling*, gepubliceerd in november 2007 op www.dbnl.org
• bestuurslid van de Stichting Willem Witsen
- Rik van Koetsveld* • voorzitter van het Nationaal Onderwijs Museum, Rotterdam
• bestuurslid van de Vereniging Rijksgesubsidieerde Musea
• bestuurslid van de Stichting Museumnacht, Amsterdam
- Axel Rüger* • lid van de adviescommissie van De Nieuwe Kerk, Amsterdam
• lid van de Wissenschaftlicher Beirat van het Herzog Anton Ulrich-Museum, Braunschweig
• lid van de Advisory Board van het Center for Curatorial Leadership, New York
• bestuurslid van Praemium Erasmianum, Amsterdam
• lid van de programmacommissie van CODART – International Council of Curators of Dutch and Flemish Art
• lid van de lustrumcommissie van de Vereniging Rembrandt
• lid van de adviesraad van *Kunstweek*
• lid van het bestuur van de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis
- Chris Stolwijk* • hoofdredacteur van *Van Gogh Studies*
• lid van de Onderzoekschool Kunstgeschiedenis
- Benno Tempel* • voorzitter van de Stichting De Haagsche School
• adviseur van het Amsterdam Fonds voor de Kunsten
- Louis van Tilborgh* • redactielid van *Simiolus*
• lid van de adviescommissies voor aankopen van de Mondriaan Stichting
- Heidi Vandamme* • voorzitter van de sectie PR & Marketing van de Nederlandse Museumvereniging (t/m 9 september 2007, daarna bestuurslid)
- Marthe de Vet* • lid van Programm Committee van het internationale congres Museum & Web
• lid van begeleidingscommissie Trendonderzoek Museumeducatie
• lid van Stuurgroep *G.R.A.S.*

- Overig**

  - medewerking aan de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, Morgan Library & Museum, New York, 27 september 2007 - 6 januari 2008
- Nienke Bakker*

  - medewerking aan de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, Morgan Library & Museum, New York, 27 september 2007 - 6 januari 2008
- Edwin Becker*

  - bijdrage aan de NPS-documentaire *Debussy-Jeux*, uitgezonden op 6 mei 2007
- Arda van Dam*

  - gastcollege over voorlichting & pr in een museum aan de Universiteit van Amsterdam
- Maartje de Haan*

  - organisatie van het Festival MidZomerMesNacht 2, Museum Mesdag, Den Haag, 15 juli 2007
  - organisatie van de Zomersymfonie (beeldtentoonstelling, theater, high tea en muziek), Park Merwesteijn, Dordrecht, 14 en 15 juli 2007
  - initiatiefnemer voor 30 blow-ups van schilderijen van het Dordrechts Museum aan gebouwen van woningbouwverenigingen gedurende de sluiting van het Dordrechts Museum, realisatie maart 2008
- Ella Hendriks*

  - co-supervisie post-graduate diploma project van Emily Nieder, Courtauld Institute of Art, Department of Art and Technology, London, 'The effects of wax-resin lining and varnishing on HART samples- Van Gogh Grounds', oktober-november 2007
  - begeleiding studieopdrachten studenten UvA, richting M.A. conservering en restauratie
- Leo Jansen*

  - moderator bij het symposium *De regels van de kunst*, georganiseerd door de Stichting De Haagse School, Gemeentemuseum, Den Haag, 24 mei 2007
  - medewerking aan de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, Morgan Library & Museum, New York, 27 september 2007 - 6 januari 2008
- Hans Luijten*

  - medewerking aan de tentoonstelling *Vincent van Gogh: Painted with Words*, Morgan Library & Museum, New York, 27 september 2007 - 6 januari 2008

Medewerkers

Directie	A.C. Rüger <i>algemeen directeur</i> F. van Koetsveld <i>zakelijk directeur</i> J. Swachten <i>controller a.i.</i> M.J.I. Norbart <i>hoofd Sponsorwerving</i> J.H.M. Broekmans <i>managementassistent</i> M.J. Blankman <i>coördinator Interne Communicatie</i> R.L. Manger Cats <i>directiesecretaris</i> E. Bloeme <i>directiesecretaresse (tot 31-01-07)</i> M.T. Blok <i>directiesecretaresse</i> J.F. Friedman <i>directiesecretaresse</i> S. Nijholt <i>directiesecretaresse (tot 30-06-07)</i>
Marketing & Business Development	A.C. Feiner <i>hoofd Marketing & Business Development (tot 01-03-07)</i> W.A. Amzand <i>medewerker Statistiek (tot 01-06-07)</i> F.C. van der Stelt <i>medewerker Marketing (tot 01-02-07)</i> M.R. Wolff <i>medewerker Marketing (per 01-09-07 onder Communicatie)</i>
Collecties	G.P.L. van Heugten <i>hoofd Collecties</i> M.E. Postmus <i>managementassistent</i>
Conservatoren	L.A.M. Jansen <i>conservator schilderijen</i> M. Vellekoop <i>conservator tekeningen</i> A.M. Juszczak <i>assistent-conservator (tot 01-06-07)</i> F. Roos Rosa de Carvalho <i>assistent-conservator</i>
Restauratie	E. Hendriks <i>hoofdre Restaurator</i> R.J.M.O. Boitelle <i>restaurator</i> D. Ormond <i>restaurator</i> K. Pilz <i>restaurator</i> E.S. Hoofwijk-de Jong <i>depotbeheerder/conserveringsmedewerker</i> A.P.M. Nikken <i>conserveringsmedewerker</i> S. Taal <i>conserveringsmedewerker</i> F.C. Stive <i>technisch documentalist</i>
Onderzoek	C.W.M. Stolwijk <i>hoofd Onderzoek</i> F. Haanen <i>managementassistent</i> J.L. van Tilborgh <i>conservator Van Gogh Onderzoek</i> J.C.A. Luijten <i>conservator Onderzoek</i> R.H.D.E. Zwikker <i>wetenschappelijk medewerker</i> N.K. Bakker <i>wetenschappelijk projectmedewerker</i>
Bibliotheek en documentatie	M.F.T.M. Hageman <i>documentalist</i> S.J. Pabst <i>documentalist</i> P. Schuil <i>documentalist</i> A.C.G. Vriend <i>bibliothecaris</i> I.G.M. Cael <i>medewerker Bibliotheek</i>

Communicatie	H.G.A. Vandamme <i>hoofd Communicatie</i> M.R. Wolff <i>medewerker Marketing</i> A. Jellinghaus <i>managementassistent</i> L.K. Olijslager <i>managementassistent</i> (vanaf 01-08 2007 tijdelijk assistent Voorlichting & PR)
Voorlichting & PR	P.N. Bosboom <i>hoofd Voorlichting & PR</i> S. Beukers <i>medewerker Voorlichting & PR</i> A.C. van Dam <i>medewerker Voorlichting & PR</i> D.H.H.M. Hoijng <i>medewerker Voorlichting & PR</i> L.K. Olijslager <i>assistent Voorlichting & PR</i> (tijdelijk, vanaf 01-08 2007) H.H. Hueber <i>coördinator Ontvangsten</i> N. Bos <i>persvoorlichter</i> E.K. Schreurs <i>medewerker Digitale Communicatie</i>
Educatie & Publieksservice	M.H.J. de Vet <i>hoofd Educatie & Publieksservice</i> C.G.M. Brinkman <i>secretaresse</i> (tot 01-09-07) J.V. Olthof <i>secretaresse</i> R. van Blerk <i>medewerker Onderwijs</i> J.W. van Straten <i>medewerker Onderwijs</i> (tot 01-04-07) A.C. Blokland <i>medewerker Educatie & Publieksservice</i> M.J. Uildriks <i>medewerker Educatie & Publieksservice</i> A.A. Vergeest <i>medewerker Educatie & Publieksservice</i> M.M.E. Verhoeven <i>medewerker Educatie & Publieksservice</i> (tot 01-08-07) J.M. van Schaik <i>coördinator Onderwijs & Atelier</i> M.C. van Geijn <i>programmeur/organisator</i> J.A. Goes <i>museumdocent</i> A. Houter <i>coördinator Museumbus</i> R.C. Smit <i>museumdocent</i> (tot 01-04-07) R.E. Stijntjes <i>coördinator Museumbus</i>
Informatiebalie	Y.M.S. Hovius <i>coördinator Informatiebalie</i> C. di Gazar <i>medewerker Informatiebalie</i> H.W. Hennep <i>medewerker Informatiebalie</i> Y. Kuijper <i>medewerker Informatiebalie</i> J.H. Prinsen <i>medewerker Informatiebalie</i> S.M. Speelman <i>medewerker Informatiebalie</i>
Publicaties	S.C.X. Bogman <i>hoofd Publicaties</i> G. Klazema <i>redactieassistent</i>
Tentoonstellingen	E.M.T. Becker <i>hoofd Tentoonstellingen</i> A.H. Kok <i>managementassistent</i> (tot 01-02-2007) M. Mogendorff <i>managementassistent</i> E. Tempel <i>conservator Tentoonstellingen</i> R. Bruin <i>assistent-conservator Tentoonstellingen</i>

Registratie F. Kanaan *head registrar*
A.P. Noordermeer *senior registrar* (tot 01-02-07)
M.M. Kilburn *registrar*
A.H. Kok *registrar*
S. Verboven *registrar* (tot 01-10-07)

Financiën J.B. de Ligt *hoofd Financiën*
M.A. Salarbux *eerste boekhoudkundig medewerker*
I. Binnenmarsch *boekhoudkundig medewerker*
P. van Everdink *boekhoudkundig medewerker*
R. Strippoli *boekhoudkundig medewerker*
S. Volkers *boekhoudkundig medewerker*

P&O M. Meijer *hoofd P&O*
G. Sijlbing *hoofd P&O* (tot 01-11-07)
N. Bakker *personeelsadviseur*
S. Mac-Donald *personeelsadviseur*
E. Spijkers *personeels- en salarisadministrateur*
M.J. Blankman *medewerker P&O* (tot 01-08-07)
M. van Gessel *medewerker P&O*
F. Taylan *medewerker P&O* (tot 01-07-07)

ICT C. Mennink *hoofd ICT*
M.E.C. Peereboom *projectleider*
J. Fijen *stysteembeheerder*
B. Kerkhoven *medewerker helpdesk*
B. Konijn *technisch specialist*

Beveiliging H. Drent *hoofd Beveiliging*
G.F.M. Elshoff *stafffunctionaris Beveiliging*
G.J.N. Veen *stafmedewerker Beveiliging* (tot 01-03-07)
W.B. Jaket *coördinator Beveiliging*
A.R. den Ouden *coördinator Beveiliging*
M.F. Thijm *coördinator Beveiliging*
A. Pesare *stysteembeheerder Beveiligingstechniek*

Centrale Meldkamer F.J. van den Berg *centralist*
K.A. Blinker *centralist*
M. de Boer *centralist*
H.H.F. van den Bos *centralist* (tot 01-06-07)
M. Bouanan *centralist*
L.H. ten Brink *centralist*
F.W.M. Hilgevoord *centralist*
R.E. Rozet *centralist*
C.M. Sarmaat *centralist*
L. Snijders *centralist*
P.J. Zaal *centralist*
P.A. Zeldenrust *centralist*

Receptie	H.R. van der Zwaan <i>centralist</i> W.J.H. van der Made <i>receptionist</i> F.W.N. Vos <i>receptionist</i> (tot 01-12-07) A.M.A. van Zoeren <i>receptionist</i>
Zaalbeveiliging	R. Adhin <i>beveiligingsmedewerker</i> E.F. Akiem <i>beveiligingsmedewerker</i> Y. Altun <i>beveiligingsmedewerker</i> M.P. Aramaké <i>beveiligingsmedewerker</i> W.J. van den Bedum <i>beveiligingsmedewerker</i> J.M. Bekker <i>beveiligingsmedewerker</i> T. Benali <i>beveiligingsmedewerker</i> A. Ben Salah <i>beveiligingsmedewerker</i> I.J. van Berkel <i>beveiligingsmedewerker</i> C.W. Blonk <i>beveiligingsmedewerker</i> N. de Boer <i>beveiligingsmedewerker</i> E.A. Boeren <i>beveiligingsmedewerker</i> R.R. Boschman <i>beveiligingsmedewerker</i> (tot 01-11-07) S. Brouwer-Engel <i>beveiligingsmedewerker</i> K. Daali <i>beveiligingsmedewerker</i> K.L. van Dalen <i>beveiligingsmedewerker</i> R.J. Dingen <i>beveiligingsmedewerker</i> Y. Döbelman <i>beveiligingsmedewerker</i> T.G. Doesburg <i>beveiligingsmedewerker</i> Y.N. Dursun <i>beveiligingsmedewerker</i> A.M. Ebrahim <i>beveiligingsmedewerker</i> M.J. Eiflaar <i>beveiligingsmedewerker</i> (tot 01-02-07) C. Gökçe <i>beveiligingsmedewerker</i> B. Hoebé <i>beveiligingsmedewerker</i> J.W. de Jong <i>beveiligingsmedewerker</i> M.V. Keek <i>beveiligingsmedewerker</i> A. van der Kloor <i>beveiligingsmedewerker</i> S. Koning <i>beveiligingsmedewerker</i> F.H. Labeij <i>beveiligingsmedewerker</i> U. van Leeuwen <i>beveiligingsmedewerker</i> F.E. Lemaire <i>beveiligingsmedewerker</i> M.C. Man-van den Berg <i>beveiligingsmedewerker</i> (tot 18-02-07) M.O.R. Masius <i>beveiligingsmedewerker</i> A. Missouak <i>beveiligingsmedewerker</i> A.J.A. de Ridder <i>beveiligingsmedewerker</i> D.C. Rosculet <i>beveiligingsmedewerker</i> H.B. de Ruijter <i>beveiligingsmedewerker</i> E. Schuurman <i>beveiligingsmedewerker</i> S. Tielman <i>beveiligingsmedewerker</i> J.G. Timmer <i>beveiligingsmedewerker</i> R.J.P. Veen <i>beveiligingsmedewerker</i> M. Vermeulen <i>beveiligingsmedewerker</i> T. Wallenburg <i>beveiligingsmedewerker</i>

Opleiding Beveiliging	A.F. Bulo <i>aspirant-beveiligers</i> (tot 01-12-07) B. Dogan <i>aspirant-beveiligers</i> (tot 01-12-07) M. Herfst <i>aspirant-beveiligers</i> (tot 01-03-07) R.D. Martha <i>aspirant-beveiligers</i> (tot 01-12-07) A. Mintjes <i>aspirant-beveiligers</i>
Facilitair bedrijf	R.J. Verheem <i>hoofd Facilitair Bedrijf</i> (tot 01-05-07) G. Struik <i>hoofd Facilitair Bedrijf a.i.</i> J.W.D. Samuelsz <i>hoofd Gebouw en Techniek</i> B. Arentshorst <i>hoofd Services a.i.</i> A.M. van Harmelen <i>hoofd Services a.i.</i> (tot 15-05-07)
Bureau management- ondersteuning	G. Hogendoorn <i>coördinator BMO</i> M.I. van Gelder <i>medewerker BMO</i> (tot 01-11-07) N.E. Kunikowska <i>medewerker BMO</i> B.E. van der Meulen <i>medewerker BMO</i> H.B. van Es <i>coördinator Huishoudelijke Dienst</i> (tot 01-09-07) D. Versluis <i>coördinator Huishoudelijke Dienst a.i.</i> K.S. Sener <i>telefoniste / receptioniste</i>
Facilitaire dienst	M.D. Bergwijn <i>algemeen facilitair medewerker</i> (tot 01-03-07) D. Casillo <i>algemeen facilitair medewerker</i> C.O.M. D'Haene <i>algemeen facilitair medewerker</i> E.J.J. Kolster <i>algemeen facilitair medewerker</i> N. Kuilman <i>algemeen facilitair medewerker</i> F. Zammouri <i>algemeen facilitair medewerker</i>
Garderobe	S. Boughlid <i>garderobemedewerker</i> F. van den Hanenberg <i>garderobemedewerker</i> (tot 01-07-07) S.W. de Jager <i>garderobemedewerker</i> (tot 01-12-07)
Kassa	A. da Costa Fernandes <i>coördinator Kassa</i> Y.A. de Jong-Knol <i>coördinator Kassa</i> (tot 01-09-07) L. Advokaat-van Amstel <i>kassier</i> M. Banadji <i>kassier</i> M.A. Guina-Vos <i>kassier</i> A. Kammerstetter <i>kassier</i> G.M. Rouet-Borgers <i>kassier</i> J.J.A. Slingerland <i>kassier</i> P. Timmer-de Jong <i>kassier</i>
Kantine	S.D. Dachlan <i>medewerker Personeelskantine</i> A.A.C. Pirovano-Mes <i>medewerker Personeelskantine</i> J.D. Veltkamp <i>medewerker Personeelskantine</i> G.M. Visser <i>medewerker Personeelskantine</i>

Technische dienst	J.T. Beets <i>technisch facilitair medewerker</i> R.H. Cairo <i>technisch facilitair medewerker</i>
Ondernemingsraad	L. Sniijders <i>voorzitter</i> F.W.M. Hilgevoord <i>vice-voorzitter</i> Y.M.S. Hovius <i>secretaris</i> P. Schuil <i>vice-secretaris</i> C. di Gazar <i>lid</i> E.J.J. Kolster <i>lid</i> R.H.D.E. Zwikker <i>lid</i>
Museum Mesdag	M.K. de Haan <i>conservator / manager</i> J.P. de Wilde <i>secretaresse</i> S. Wladimiroff <i>beheerder</i> W. van der Ende <i>beveiligingsmedewerker</i> R.R. Herman <i>beveiligingsmedewerker</i> N. Houwaard <i>beveiligingsmedewerker</i> A.M. Musukwa <i>beveiligingsmedewerker</i> H.A. Zuidam <i>beveiligingsmedewerker (tot 01-05-07)</i> L. Zouaoui <i>aspirant-beveiligiger (tot 01-09-07)</i>
Van Gogh Museum Enterprises BV	A.Ch. Feiner <i>directeur (tot 01-03-07)</i> C.J. Krelekamp <i>adjunct-directeur</i> M. Hasselbaink <i>managementassistent (tot 15-02-07)</i> K.Y. Luijendijk <i>secretaresse / receptionist (tot 01-09-07)</i> S.L. Masee-Bokkers <i>accountmanager</i> M. van Geem <i>coördinator Ticketing en toegang</i> J.E.A. van Gemert <i>coördinator Productontwikkeling</i> M.L. Gerritsen <i>beheerder Museumwinkel</i> M.C. Wissink <i>beheerder Beeldbank</i> F. Gutter <i>managementassistent / medewerker Beeldbank</i> E. Jansen <i>medewerker productontwikkeling</i> M. van Staveren <i>filiaalhouder Museumshop (tot 01-02-07)</i> C.M.J. van der Linde <i>beheerder Museumshop</i> N. Mansvelt <i>beheerder Museumshop</i> E.J.P. Canoy <i>medewerker Museumshop (tot 01-04-07)</i> E. van Hal <i>medewerker Museumshop</i> J.J. Hillegers <i>medewerker Museumshop</i> R.B. Huysmans <i>medewerker Museumshop</i> Y.M. Khouw-Tse <i>medewerker Museumshop</i> W.J. Sastramidjaja <i>medewerker Museumshop (tot 01-05-07)</i> R.R. Voorhaar <i>magazijnbeheerder</i> R.A. Mooij <i>magazijnmedewerker</i> M.M. Zwetsman <i>coördinator drukwerk</i> N. Pahladsingh <i>boekhoudkundig medewerker</i> P.A. Zeidenhulst <i>financieel administratief medewerker (tot 01-01-08)</i>

Annual Report 2007

Foreword from the Supervisory Board

The Van Gogh Museum and Museum Mesdag have a multiple mission: they aim not only to preserve their collections but to present the works and make them accessible to the widest possible public. Scholarly research is the basis for all these activities. Yet for today's museums the pursuit of scholarship can no longer be taken for granted, due to shortages in staff and funding. It is therefore a certain pride that we at the Van Gogh Museum look back over the year 2007 as one particularly rich both in research and scholarly publications, including the launch of a new scholarly series, *Van Gogh Studies*.

Research has also played an important role in the museums' exhibitions programme. At the Van Gogh Museum the exhibitions, as well as the collection and the flanking activities, once again attracted vast numbers of interested visitors: in 2007 the Van Gogh Museum, with an excess of 1.55 million visitors, was one of the world's 25 most-visited museums. The Museum Mesdag has also been highly successful, achieving a new record of over 15,000 visitors. In Amsterdam we have without doubt benefited from the continued growth of tourism. Yet it remains one of the museum's chief aims to appeal to its Dutch audience and to stimulate more visits from local, regional and national audiences.

Two activities are particularly important in this regard: the Van Gogh Museum Bus regularly brings groups of children to the Van Gogh Museum from all over the Netherlands so that they can become acquainted with one of the most famous of Dutch artists. The Friday night openings at the museum are now a regular feature and attract sizeable audiences from Amsterdam and its surroundings. Both activities are being made possible through the generous support of our *promoting partner* the Rabobank.

Since 2003, the Rabobank has been *promoting partner* of the Van Gogh Museum. This close and fruitful partnership came to a close at the end of 2007, but we are delighted that the bank has agreed to continue its relationship with the museum,

albeit in a modified form. From January 2008 until the end of 2010 the bank will continue to support the Museum Bus and the Friday nights. We are extremely grateful to the Rabobank for its generous support over the past five years and we are looking forward to our future collaboration.

It hardly needs saying that the Van Gogh Museum and Museum Mesdag would not be able to realize their goals without the support of their partners and sponsors. We should like to mention first the Vincent van Gogh Foundation, which owns the lion's share of the Van Gogh Museum collection; it has supported the museum's activities in many different ways and we are deeply grateful to them. Furthermore, both museums receive financial support from the Department of Education, Culture and Science. We also thank in particular the BankGiro Lottery and our Partner in Science, Shell Nederland. Without their essential contributions some of our ambitions in terms of acquisitions and research, respectively, could never be realized. And finally, we should like to express our deep gratitude to the various other funds and companies who have supported both museums in 2007 (for more details see p. 84, 85).

The Van Gogh Museum is in the fortunate position of being able to generate a considerable percentage of its income itself: through ticketing, commercial activities and fundraising. In the coming years the latter will undoubtedly grow in importance. It has become an essential requirement for any fundraising institution to have the seal of approval of the Central Office for Fundraising in the Netherlands, the CBF. This hallmark indicates that an institution meets the required standards of quality in terms of governance and financial reporting. The Van Gogh Museum was given the CBF seal of approval last year.

In 2007 one of the members of the Supervisory Board, Andrée van Es, decided to resign from the Board because of the demands of her new position in the Dutch government as Director General at the Department of Internal Affairs. During the three years of her Board membership she has not only

contributed much of her expertise but also a great deal of enthusiasm to our discussions. Furthermore, as the Board's representative on the Employees' Council she always had an open ear for the questions and concerns of the museum staff. We thank Andrée for all she has contributed and wish her the very best in her new role.

2007 has been the first complete year for the new museum directors, Axel Rüger and Rik van Koetsveld. Together with the talented and dedicated staff of the Van Gogh Museum

and Museum Mesdag they have made this year yet another very successful one for the museums. In conclusion, we should like to thank the entire staff of the Van Gogh Museum, Van Gogh Museum Enterprises and Museum Mesdag for all their effort, energy and expertise which make the two museums the unique institutions that they are.

Ewald Kist (chair), James Cuno, Paul Schnabel,
Hans van der Ven

Directors' foreword

The Van Gogh Museum in Amsterdam is an internationally known and leading art museum. Our aim is to be a dynamic, exciting and accessible centre. At the heart of all our work is the remarkable collection of the works of Vincent van Gogh and his contemporaries. The activities in our museum address a wide public, many of whom are tourists from abroad, although increasing numbers of visitors are now coming from Amsterdam and the Netherlands.

'A model volume of scholarship'. This is how the American writer John Updike described the catalogue of the exhibition *Vincent van Gogh: Painted with Words*, which was held at The Morgan Library & Museum in New York from 28 September 2007 until 6 January 2008. The exhibition focused on the correspondence between Van Gogh and his friend and fellow artist, Emile Bernard. When the concept for this exhibition was initiated a few years ago, The Morgan Library quickly approached the Van Gogh Museum and its group of researchers – who had then been working for a number of years on a new edition of Van Gogh's complete correspondence. It was to become a fruitful collaboration, resulting in an extensive exhibition catalogue. The complete and fully illustrated edition of Van Gogh's letters will be published by the Van Gogh Museum, in collaboration with the Huygens Institute of The Hague, in 2009. The Morgan's catalogue with its new transcriptions and translations of the letters, facsimiles of the letters and extensive illustrations, now offers a foretaste, a glimpse into what the full edition of the letters will present. The publication is a perfect illustration of two important facets of the Van Gogh Museum's activities: research and collaboration with international partners.

2007 has been an exceptionally active year in research terms. Beside the above-mentioned acclaimed catalogue, the museum also launched the first volume of its scholarly new annual series: *Van Gogh Studies*. In today's publishing world the launching of a scholarly series is rare. With *Van Gogh Studies* the museum underscores its commitment to scholarly research – which lies at the heart of all our activities, which aim to make the art of Van Gogh and his contemporaries accessible to the widest possible public.

Another central aim of our research activities is to enhance our understanding of the museum's permanent collection. We

reached an important milestone in 2007 with the publication of the fourth and final volume of the collection catalogue of Van Gogh's drawings. This annual report is illustrated with a few drawings from this catalogue. The publication of our collection catalogues is an ongoing project and 2009 will see the production of volume two in our paintings catalogue series.

Our commitment to the permanent collection also means that the museum pursues an active acquisitions policy, focusing both on aspects of Van Gogh's oeuvre that are under-represented in the collection, as well as on works by his contemporaries and immediate followers. The two most important acquisitions in 2007 were an early drawing by Van Gogh showing a woman on her deathbed (see p. 26), after a painting then attributed to Rembrandt, as well as a large gouache from 1891, *Conversation intime*, by Louis Anquetin (1861-1932) (see p. 22).

Naturally, the museum's highest priority is looking after the collection. It has recently become clear, however, that our depot facilities are experiencing difficulties in meeting the environmental standards required for the safe storage of our paintings. The improvement of these facilities has become an urgent necessity and will be dealt with in the coming years.

Beside caring for and displaying our permanent collection, another core activity of the museum is exhibitions. We aim to present a varied and innovative programme that explores specific aspects of Van Gogh's work and also sheds light on artists and artistic movements in Europe during the late 19th and very early 20th century. Here, collaboration with our international partners plays a crucial role. The year began with *Vincent van Gogh and Expressionism*, co-organized with New York's Neue Galerie, which also lent a considerable number of Expressionist masterpieces to the show. This was followed by *Max Beckmann in Amsterdam, 1937 – 1947*, in collaboration with Munich's Pinakothek der Moderne. This exhibition presented

the Dutch public for the first time with a comprehensive overview of works made by the famous German painter during his exile years in the Netherlands. Since Beckmann's work is otherwise largely underrepresented in Dutch collections, the exhibition had a truly eye-opening effect and received much positive attention in the media. The last major exhibition of the year was *Barcelona 1900*, a broad multi-disciplinary survey of the arts produced in this Catalan city during its heyday in the late 19th century. The exhibition is one of a series of shows held at the Van Gogh Museum, presenting the arts of major European cities at the turn of the 19th century. Previous shows in the series have in turn focused on Vienna, Glasgow and Prague. This latter exhibition received considerable attention in Barcelona and was opened by the city's mayor.

Beside these large-scale projects the museum also presented a number of smaller, more focused shows in its Print Room, exhibiting works on paper. Furthermore we have continued the series of exhibitions in which our neighbouring museums, the Rijksmuseum and the Stedelijk Museum, show works from their collections in our Print Room whilst their own museums are undergoing renovation.

These exhibitions however are only one facet of our collaboration with our neighbouring institutions on the Museum Square. We are currently exploring further ways of working together. We are particularly pleased that in 2007 it proved possible for the first time to coordinate the programming of the Van Gogh Museum and the Concertgebouw around one of our major exhibitions. Inspired by *Barcelona 1900*, the Concertgebouw organized a series of three concerts by Spanish and Catalan composers, held on Sunday evenings.

In 2007 the local governments of the city of Amsterdam and the district of Amsterdam South made known their plans to give a general facelift to the Museum Square and its facilities. In view of the presence of four world-class cultural institutions on the Museum Square, namely, the Concertgebouw, the Van Gogh Museum, the Stedelijk Museum and Rijksmuseum, this location will become a unique cultural centre. With improved accessibility and an updated infrastructure it is sure to prove a most attractive magnet for local, national and international audiences.

The powerful pull of both Van Gogh and the city of Amsterdam has made 2007 once again an extremely successful year for the museum. In our last annual report we suggested that we would probably not be able to equal the visitor numbers we had achieved in 2006 with the *Rembrandt-Caravaggio* exhibition. This has indeed proved the case; yet our visitor figures for 2007 have considerably exceeded our expectations. With over 1.55 million visitors the museum reached the third highest attendance in its history.

The worldwide appeal of Van Gogh is indeed phenomenal. For several years now it has been the aim of the Van Gogh Museum to present exhibitions together with the Kröller-

Müller Museum of Otterlo, in countries where few or no works by Van Gogh are on show in public collections. Recently, we sent an exhibition titled *Van Gogh: Voyage into the myth* to the Seoul Museum of Art, where it opened on 24 November 2007 (to run until 16 March 2008). During the first ten weeks almost half a million visitors attended the show.

When it comes to visitor numbers, we should pay special tribute this year to our colleagues at the Mesdag Museum in The Hague. While the year began somewhat slowly, by its end the museum had received 15,106 visitors, which is a new record. This success is due to the exceptional exhibition *Right across the City: City views from the 19th century, Floris Arntzenius as portraitist of The Hague*.

We have been able to complete the first phase of our new wayfinding system, which has resulted in a system of digital signage beside the museum entrance.

As always, many of the ambitious projects the Van Gogh Museum is pursuing would not be possible without the generous support of our sponsors and partners. In the first instance we would like to express our gratitude towards the Vincent van Gogh Foundation, which continues to support our activities and programmes, both through contributions for acquisitions as well as generous loans from the collection.

Over the past five years the Van Gogh Museum has enjoyed a close and thriving relationship with the Rabobank as its *promoting partner*. This contact reached its conclusion at the end of 2007, but we are extremely pleased that the Rabobank has agreed to continue sponsoring the museum. For the coming three years the bank will support specific activities: the successful Van Gogh Museum Bus which daily brings schoolchildren to the Van Gogh Museum, and our Friday nights which have now become a fixed attraction in Amsterdam's agenda of activities. Furthermore, we are continuing the collaboration with Shell as our *Partner in Science*, working towards the presentation of the results of a large-scale research project into Van Gogh's studio practice in 2011. Finally: one of the biggest challenges for museums, particularly in the present booming art market, is to acquire works of art. The continuing, most generous support of the BankGiro Lottery luckily allows us to continue buying important works of art. To these partners, as well as many other sponsors such as Samsung who have supported various aspects of our programme throughout the year, we would like to express our heartfelt gratitude.

The museum's directors decided in 2007 to organize for the first time a special dinner for sponsors and contacts, as a form of networking. The dinner, held in January, was attended by 140 guests, and reactions were unanimously positive. Thanks to its great success, it has been decided to hold this dinner annually from now on.

The Van Gogh Museum enjoys considerable success with its programmes and activities, measured both in visitor numbers and in critical acclaim. We aim to continue operating at

this level and to be a leading and innovative museum. A prerequisite for this is a solid organizational structure with high standards of professionalism and efficiency. Over the year we have continued with our initiatives to strengthen the organization. Lack of office space and resulting scattering of staff over several buildings continues to pose a problem. To provide temporary alleviation we have rented another building opposite the museum, thus raising the number of office locations to six. Such a solution is far from desirable and we must continue to search for more adequate accommodation for our workforce.

In January 2007 an internal communication coordinator was appointed on a project basis to structure internal communication. Internal newsletters and editions of the internal magazine VGMagazine are now published on a regular basis. A project to totally renew the intranet has been started that will be completed in 2008. In collaboration with the ICT depart-

ment a new, temporary, intranet has been built based on department sites and accompanied by up-to-date pictures of members of staff.

Although in 2007 the Van Gogh Museum did not perhaps achieve the exceptional visitor numbers of the previous years, achievements in various other areas combine to make it a most successful year. We would like to thank all our colleagues at the Van Gogh Museum and the Museum Mesdag for their dedicated enthusiasm, which helps make such results possible. But we should never rest on our laurels. On the contrary, it will be our task in 2008 to continue improving our organizational structure and, more importantly, to crystallize our aims and ambitions for the Van Gogh Museum and Museum Mesdag for the coming five years.

Axel Rüger
Director

Rik van Koetsveld
Managing Director

Museum collection

The core of the Van Gogh Museum's permanent collection comprises works by Vincent van Gogh and his contemporaries (from the period between 1830 and 1914), many of which are on permanent loan to the Vincent van Gogh Foundation. The museum considers its core concerns to be the management, conservation and presentation of these works, but also aims at showing a broad range of work from the 19th and the early 20th century. To this end there is an active purchasing policy aimed at acquiring prominent works to fill existing hiatuses in the collection, whilst at the same time exploring new areas.

PAINTINGS

In 2007 no new paintings were obtained. However, the restoration of Paul Gauguin's *Breton Girl Spinning*, purchased in 2006, was completed. This work, originally a mural, was in need of very meticulous, and consequently lengthy restoration, which is why it was not used as an illustration in the previous annual report. In 2008, *Breton Girl Spinning*, will enhance the small group of paintings by the masters of Pont-Aven.

DRAWINGS

One of the new ambitions in the collection plan 2006-2009 is to collect watercolour drawings. The technique proved very popular in the 19th century and was part of the repertoire of many a reputable artist. During the past year, five splendid sheets have been added to the collection. Works were acquired by artists who belong to the somewhat older generation, namely Gustave Doré (1832-1883) and Henri Harpignies (1819-1916). Doré's large watercolour *The forest of Plombières* shows this master's magisterial talent for draughtsmanship. He is an artist principally known, quite erroneously, as an illustrator, but whose drawings and paintings can nowadays boast increasing recognition. Harpignies' captivating *View of the Louvre and the Pont de Solférino, Paris* also adds to the distinguished group of Parisian cityscapes in the museum's collection of

works on paper. One of Van Gogh's avant-garde artist friends in Paris was the eight-year-younger Louis Anquetin (1861-1932). Van Gogh held his work in high esteem, and the Van Gogh Museum collection already contains two drawings by Anquetin (*Don Quichotte and Sancho Panza (2)*), as well as a painting of a farmer (*Old peasant*) and an impressive pastel of a ship at sea (*Night sail*). With the acquisition of the watercolour *Conversation intime*, one of the principal works in the artist's oeuvre will be added to this select group. His paintings and drawings are sometimes a little too much indebted to the work of other artists, but this large portrayal of two women is highly original: intimate, even somewhat mysterious, and at the same time titillating.

The two other watercolour drawings recently acquired also fit in with the ambitious plan for the collection, namely to enlarge the fairly sizable collection of graphic art covering the period 1890-1905 by adding exceptionally fine drawings from the same years. The works concerned are *Elegant Parisian in an autumnal landscape* by Georges de Feure (1868-1943) and *The card-player* by Hermann-Paul (1864-1940).

With the prior purchase of two of Van Gogh's early drawings, gaps in the collection of his drawings had already been filled: in 2004 the Vincent van Gogh Foundation acquired the *Portrait of Jozef Blok*, and in 2005 the museum purchased

together with the Kröller-Müller Museum *The daughter of Jacob Meyer (after Barge after Holbein)*. The last-mentioned sheet is one of the few remaining early copies after works by famous masters, a method used by Van Gogh as a young artist to refine his talent. In 2007 another such copy could be added to the collection: *Woman on her deathbed*, after a painting that at the time was attributed to Rembrandt, an artist much admired by Van Gogh, but which at present is ascribed to Jan Lievens's circle. *Woman on her deathbed* reveals with its un-gainliness Van Gogh's striving to master the art of drawing, but at the same time it has much of the striking angularity of the work produced in the years spent in the Netherlands. It is difficult to date the drawing with any certainty, but it probably came into being in Brussels between late November 1880 and the end of December 1881; it was in the Brussels Museum of Fine Arts that the original painting was to be found. It is doubtful whether Van Gogh copied from this work on the spot, as this was not his usual method; if he followed his common practice, it is more likely to have been copied from a reproduction print of the picture.

PRINTS

The collection of prints was extended by the addition of a small number of works, of which *Album Yvette Guilbert* acquired by the Vincent van Gogh Foundation is the acquisition most worthy of a mention. This album from 1894 with lithographs by Henri de Toulouse-Lautrec (1864-1901) and text by the critic Gustave Geffroy was a homage to the singer Yvette Guilbert, who in the period between 1880-90 caused quite a stir in Paris with her outstanding performance technique and frequent use of extremely outspoken texts. The album appeared in an edition of 100 copies, all signed by Yvette Guilbert.

LOANS

Not only has the collection been strengthened through purchases, but it has also profited from loans on a more temporary basis. Each year the Van Gogh Museum and the National Gallery in London make an annual loan exchange of a work. This year it was decided that the loan of Alfred Sisley's *The watering place at Marly-le-Roi* from 1875, received in 2006, would be prolonged for a further year.

Temporary loans and exhibitions

Together, the Van Gogh Museum and the Kröller-Müller Museum have loaned 65 works by Vincent van Gogh to the Seoul Museum of Art (SeMA) in Korea. There they mounted the exhibition *Van Gogh: Voyage into the myth* from 24 November 2007 to 16 March 2008. The Van Gogh Museum contributed 23 works to the exhibition, including top pieces such as *Iris* and *The yellow house ('The street')*. Vincent van Gogh's work is popular in Korea. With this presentation the two museums wanted to give Koreans the opportunity to become acquaint-

ed with this world-famous artist. Furthermore, the museums hoped to kindle the interest of Korean tourists travelling to Europe and encourage them to visit the two Dutch museums.

RESTORATION

Paintings

Breton Girl Spinning, by Paul Gauguin, purchased in 2006 underwent a full restoration. The work was originally a mural and was transferred to a special structure, including an underlying coat of plaster, in the early 20th century. There were breaks in the paint layer where the paint was missing and there were also patches where the paint was worn. The complex process of restoration was completed successfully.

Anthon van Rappard's *Old Drenthe woman* underwent a treatment whereby the old layer of varnish and retouching was removed and a new layer (of varnish and retouching) applied.

The Van Gogh Museum was given the opportunity to have three paintings from the Museum Mesdag collection restored in the J. Paul Getty Museum conservation studio in Los Angeles, paid for by the American museum. The works concerned were Charles-François Daubigny's *Cliffs at Villerville-sur-Mer* (restored by René Boitelle), *Rue de Valmondois* (restored by Mark Leonard), and Gustave Courbet's *Portrait of Hippolyte* (restored by Yvonne Szafran). After having undergone detailed research, the paintings were stripped of varnish and old retouchings and then re-varnished and retouched. The restoration took four months; René Boitelle was guest restorer at the Getty Museum during this period.

Drawings

In total 121 drawings and prints were treated by an external paper restorer, Nico Lingbeek. He mended old repairs, removed non-acid-resistant materials and surface dirt and repaired tears. Moreover, the drawings and a number of fragile prints were provided with a margin of Japanese paper and, where necessary, with a new acid-resistant passé-partout or protective cover. Among the sheets treated were the newly acquired Van Gogh drawings, *Woman on her deathbed*, and works by Johannes Bosboom, Odilon Redon and Emile Bernard.

DEPOT

At the end of 2007 it was decided that one of the depots was no longer able to meet the rigorous standards for the safe conservation of paintings insisted upon by the Van Gogh Museum. Therefore the works stored there were transferred to an off-site depot in expectation of a more permanent solution.

Research

Scientific research into certain aspects of the collection forms an integral part of the Van Gogh Museum management policy. The museum stimulates an active programme of research, based on the collections, aiming to provide information on the life and work of Vincent van Gogh and his contemporaries to the public and academic researchers, by means of exhibitions, publications and educational programmes.

RESEARCH PROGRAMMES

The museum has a world-wide reputation as a centre of learning in the above-mentioned field. It has developed various research activities and has a specialized library covering the field of visual arts in the period 1800-1920 and a well-equipped documentation department which compiles and administers information on the collections in the widest sense of the word – and puts this at the public's disposal.

Typical of the museum's intensive research programme is the emphasis on traditional art-historical methodology and more progressive studies of materials and techniques. To that end there is collaboration between the different sectors and between the various research programmes, working with nationally and internationally recognized research institutes and partners such as Shell Nederland, the Netherlands Institute for Cultural Heritage (Amsterdam), the University of Amsterdam, The University of Edinburgh, the Courtauld Institute (London), the Getty Research Institute (Los Angeles) and the Dutch Postgraduate School for Art History (*Onderzoekschool Kunstgeschiedenis*), Utrecht

RESEARCH PROJECTS

The Van Gogh Museum's research activities concentrate on three large-scale research projects focusing on the life and work of Van Gogh and his contemporaries: the publication of the complete correspondence of Vincent van Gogh (the so-called 'Letters Project'), the series of catalogues concerning the works of Van Gogh in the collection of the Van Gogh Museum (Vincent van Gogh Foundation), and the research into the studio practice of Van Gogh and his circle. In addition to this the research programme accommodates various less extensive studies, like those undertaken for internal and external exhibitions and presentations, and participates in studies into such areas as advanced material-technical research and digital analysis of works of art. Additional activities involve the various annual symposia and study days the museum organizes, and for a wider public, the results of our research are presented in the Sunday lectures held once a month in the museum.

Letters Project

Starting in late 1994 the Van Gogh Museum has been working with the Huygens Institute (The Hague) on the publication of the complete correspondence of Van Gogh. This project is the

most ambitious research project ever carried out in the history of the museum and is of unique value due to its scholarly, in-depth approach. After the research project was finished in 2006, a start was made in 2007 on the production of a scholarly, digital edition of the letters of Van Gogh. At the same time, together with the Mercatorfonds (Brussels), the museum is preparing the material for publication in the form of a five-volume, fully illustrated book. Both editions are due to be presented in the autumn of 2009. There will be an exhibition to mark this memorable event.

In 2007 it was learnt that the Metamorphosis Subsidy which the museum had requested for the purpose of digitalizing and making available of Vincent van Gogh's letters had been granted. This will make it possible to present this remarkable, but highly fragile collection to a wide public.

Collection catalogues

With a good 200 paintings and more than 500 drawings the Van Gogh Museum manages the largest collection of works by Van Gogh in the world. Intensive research into this celebrated collection will result in a series of three collection catalogues on the paintings and four on the drawings.

In 2007 the last section on the drawings was published in two substantial catalogues dealing with Van Gogh's period in Arles, Saint-Rémy and Auvers-sur-Oise (1888-1890). The research into Van Gogh's paintings from the period in Antwerp and Paris (1885-1888) has also been completed; in 2009 the collection catalogue *Paintings 2* will appear, based on this research.

Studio practice

In recent years the Letters Project and the Collection Catalogue Project have unmistakably increased and broadened our knowledge about the life and work of Vincent van Gogh. A more or less 'logical' continuation to these research programmes is the project 'Vincent van Gogh's Studio Practice in Context' that was started in 2005. In close collaboration with the Netherlands Institute for Cultural Heritage, Shell Nederland and the Courtauld Institute (London), in-depth research is being carried out into the working methods of Van Gogh and his contemporaries on the basis of samples from the canvases. It is also examining where the artist acquired his knowledge and ideas concerning painting practices. This comprehensive study is described in a scholarly catalogue and is to be presented to the public in an exhaustive exhibition in the autumn

of 2011. As part of this project, two *In focus* presentations were organized in 2007, *Hidden colours* and *Anton Mauve and Vincent van Gogh: the master and his pupil*.

External projects

Staff members from the sectors Research and Collections regularly work with national and international partners on the actualization of research and exhibition projects. They are also invited to give lectures and presentations. In 2007 they prepared the exhibition catalogue for *Van Gogh: Voyage into the myth*, a special exhibition of the work of Van Gogh in the Seoul Museum of Art (SeMA) in Korea.

Sunday lectures

In the autumn of 2006 a series of lectures started that are held on the first Sunday of the month and open to anyone who would like to know more about the artist Vincent van Gogh and his contemporaries. Presentations are given by researchers, curators and restorers from within the museum, and by outside speakers, on the topic of recent research being carried out into the collection. This theme is alternated with accounts of current exhibitions taking place in the museum. The lectures are free of charge to museum visitors. In 2007 these Sunday lectures were a great success: on average the museum was host to an audience of around 100 listeners per lecture.

Symposia and workshops

On 14 May 2007 the first international workshop *Brushstroke Analysis* took place. Here, scholars from the United States and Europe, chaired by Professor Rick Johnson of Cornell University presented their first findings in their search for an optimal method for analyzing digital pictures of Van Gogh's work, using the latest techniques.

Members of staff of the Van Gogh Museum research department took part in several international symposia, including Stockholm (*Museums and Research*), New York (*Brushstroke Analysis*) and Paris (three-day *Colloque XIXe siècle* on the occasion of the 20th anniversary of the Musée d'Orsay).

To mark the occasion of the publication of the collection catalogue *Drawings 4* (dealing with the period in which Van Gogh was working in Arles, Saint-Rémy and Auvers-sur-Oise) the Research Sector organized in the Van Gogh Museum a half-day workshop on 21 September 2007 – well-attended by researchers and academics – on the subject of research into

late-nineteenth century draughtsmanship and works on paper.

In the spring of 2007 Professor Richard Thomson, Watson Gordon Professor of Fine Art at the University of Edinburgh and a leading scholar in the field of late nineteenth-century European painting, led the first seminar as *Van Gogh Museum Visiting Professor of 19th-Century Art*. He described his recent work concerning the search for a 'style' in French painting in the period 1885-1900. This Sunday lecture was very well attended; it will be published in *Van Gogh Studies*. Setting up the post of *Visiting Professor* is an initiative on the part of the University of Amsterdam and the Van Gogh Museum and aims to introduce a new generation of students to the multifaceted discipline of Nineteenth-Century Art History. Museum staff members also attended the seminar.

LIBRARY AND DOCUMENTATION

The library registered 606 new acquisitions. Within the framework of the project 'Vincent van Gogh's studio practice in context' the library received many 19th-century and early 20th-century books on painting and drawing techniques from the Rijksmuseum Amsterdam.

In December 2007, to mark the 25th anniversary of the OKBN (Netherlands Art (historical) Libraries Committee) *Tien korte schetsen*, was published; this collection of short essays included an article by the museum's librarian on the creation, importance and ambitions of the museum library.

The library also provided background information used in mounting exhibitions, including *Van Gogh: Voyage into the myth* held in the Seoul Museum of Art in 2007-2008.

Members of the library and documentation staff supported several internal and external research projects and assisted in realizing publications, including the collection catalogue *Vincent van Gogh, Drawings 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890*.

An archive was purchased from Antiquariat Gietmann of Stuttgart. This archive contains correspondence from the art dealer's Galerie Matthiessen in Berlin concerning a controversial issue relating to Van Gogh forgeries, referred to as the Wacker Affair, in the period 1928-1932. The correspondence includes letters from Otto Wacker, J.B. de la Faille and the art dealer's Huinck & Scherjon. The archive also contains several newspaper articles from the period that mention the court case against Otto Wacker.

Publications

With an active and attractive books programme the Van Gogh Museum aims at providing information and inspiration to the many devotees of Vincent van Gogh and his 19th-century contemporaries, and seeks to bring alive Van Gogh's life and work. To that end the museum publishes a varied range of books on Van Gogh and 19th-century art, as well as collaborating with renowned publishers to produce scholarly publications and exhibition catalogues in several languages which are distributed internationally.

ACADEMIC PUBLICATIONS

The theme in 2007 was scholarship. The publication of a two-volume catalogue *Vincent van Gogh, Drawings 4: Arles, Saint-Rémy & Auvers-sur-Oise, 1888-1890* was a milestone in the research into Van Gogh's drawings which are in the Van Gogh Museum collection. 186 drawings dating from Van Gogh's last years in France were studied in minute detail, analyzed and set in context by Marije Vellekoop and Roelie Zwikker. This fourth edition completes the collection catalogue titled *Drawings*.

Vincent van Gogh: Painted with Words contains 22 animated letters sent by Van Gogh to his young friend and fellow-painter Emile Bernard. The letters were studied and interpreted by Leo Jansen, Hans Luijten and Nienke Bakker. For the first time they were published in a new, fully illustrated, English translation. The book was highly commended in, for instance, the prestigious *New York Review of Books* and took its place in *The New York Times*' top-ten art books of 2007. *Painted with Words*, published in collaboration with The Morgan Library & Museum in New York, is a prelude to the publication of the complete correspondence of Vincent van Gogh, due to appear in 2009.

Also the launch of the Van Gogh Museum's new scholarly series *Van Gogh Studies* did not pass unnoticed. In the first volume the article *Current Issues in 19th-Century Art* by Caroline Boyle-Turner attracted worldwide interest. From *The Art Newspaper* to *The Independent* and *Der Spiegel* mention was made of the spectacular discovery of many objects buried for years in a well behind Paul Gauguin's former house on Tahiti; there were objects which may have belonged to him such as medicine jars and perfume bottles, remains of a palette and paint, not forgetting a few teeth.

Van Gogh Studies is the successor to the *Van Gogh Museum Journal* and the series *Vincent Notebooks*, and is intended to act as a scholarly platform for recent art-historical research into late 19th-century art focusing on Van Gogh and his contemporaries. An international scholarly editorial board supervises this new series, to be published annually, as anthologies of essays alternating with monographic studies.

MUSEUM BOOKS ON VINCENT VAN GOGH

The distinguished author Belinda Thomson wrote *Van Gogh painter*, the pendant book for *Van Gogh draughtsman* that was published in 2005. The book gives an all-round picture of Van Gogh's life and work, and is illustrated with his most

famous paintings. It was published by the Mercatorfonds in Brussels and several international publishers have included it in their list of art publications – distinguished publishing houses such as Thames and Hudson (English), Hatje Cantz Verlag (German), Citadelles et Mazenod (French), Waanders Publishers (Dutch), 5 Continenti (Italian), and Blume (Spanish).

A new volume, in which Hans Luijten describes Van Gogh's unfortunate love life, is to be added to the successful series *Van Gogh in focus: Van Gogh and love*.

EXHIBITION CATALOGUES

Guest curator Beatrice von Bormann wrote the catalogue for the exhibition *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*, accompanied by an illustrated city map of Amsterdam taking in 25 prominent locations where Beckmann once lived, worked or drew inspiration.

With the catalogue *Barcelona 1900* the Van Gogh Museum published a Catalan edition for the first time, as well as co-editions in Dutch, English, French and Spanish. The translation was financially supported by the Ramon Llull Institute and published by Lunwerg Editores. *Barcelona 1900*, edited by Teresa-M. Sala, tells the story of this energetic city where in around 1900 the artistic and cultural life flourished abundantly although at the same time it was a period fraught with intense social and political agitation.

Exhibitions

The Van Gogh Museum provides an extensive and surprising programme of temporary exhibitions which, in line with the museum's mission, offer visitors a varied and high-quality selection of art from the 19th and early 20th-century. Special attention is always paid to the educative aspects and the design of the exhibitions is specially adapted to suit the subject.

EXHIBITION WING

Vincent van Gogh and Expressionism

24 November 2006 to 4 March 2007

Until 5 March 2007 the exhibition *Vincent van Gogh and Expressionism* could be admired in the new wing. This exhibition placed Van Gogh in a new context. For the first time important influences on German and Austrian Expressionists were unveiled on a grand scale. Artists such as Ernst Ludwig Kirchner and Wassily Kandinsky were particularly struck by Van Gogh's technique: a robust brushstroke combined with sensational colour contrasts. Richard Gerstl and Oskar Kokoschka were more influenced by Van Gogh's emotional approach, as seen in his psychological portraits.

The paintings on display, including approximately thirty by Van Gogh and sixty by the Expressionists, came principally from the Van Gogh Museum collection and the Neue Galerie, New York – which was the exhibition's next venue. The comments in the press were congratulatory: 'A dazzling new show' (*Newsweek*), 'A staggering exhibition about obsessive artistic calling' (*Vrij Nederland*). The public was enthusiastic too. During the exhibition the museum welcomed 348,295 visitors, an exceptionally large number of whom were Dutch.

On show at the same time as *Vincent van Gogh and Expressionism* was the presentation *Expressive!! Children inspired by Vincent van Gogh*. This involved paintings by primary-school pupils that were displayed in the museum. A poster competition was organized to select three primary-school classes that would then make work inspired by Van Gogh. The thematic layout of the exhibition – self-portrait, townscape and landscape – resulted in an adult presentation of these special paintings by young artists.

Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947

6 April to 19 August 2007

Max Beckmann (1884-1950) was one of the most important and most talked-about German artists of the 20th century. He moved to Amsterdam in 1937 after his paintings had been branded by the Nazis as *entartete Kunst* (degenerate art). He continued to live and work in that city until 1947. The exhibition *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*, organized in collaboration with the Pinakothek der Moderne in Munich, provided for the first time an overall picture of Beckmann's work from his Amsterdam period, including the four impressive triptychs *Carnival*, *Acrobats*, *Actors* and *Perseus*. For Beckmann, theatre, variety theatre and circus artists remained favourite

themes in his oeuvre, thus linking up with French Modernism in a completely idiosyncratic way. These 'masquerades' as they were called, demonstrated his conviction that life is a stage, behind which a different reality lies hidden. Other paintings showed his interest in the Dutch landscape and life in Amsterdam.

Beckmann's colourful monumental canvases stemmed from Expressionism, the movement that was the subject of the museum's preceding exhibition, *Vincent van Gogh and Expressionism*, a joint initiative with *promoting partner* Rabobank. In addition, Beckmann's choice of subject and symbolism also had links with Vincent van Gogh's work, which gave the exhibition an added dimension.

A film was made in collaboration with the AVRO television company on the basis of Beckmann's writings (diary, letters), photographs and an impression of his studio, in which the visitor is introduced to Beckmann's life led in his Amsterdam days. A novelty was the special *podwalk*: an audio-tour (that could be downloaded from the internet) taking the visitor around twelve locations in Amsterdam where Beckmann once lived, worked and gained inspiration.

At the same time as the exhibition in the Van Gogh Museum, the Bible Museum in Amsterdam showed Beckmann's major series of lithographs *The Apocalypse* and the Amsterdam's Goethe Institute showed films from the period.

Dutch art lovers were delighted that such a comprehensive overview of works produced by Max Beckmann in Amsterdam could be seen in the Netherlands, and the press rated the show as one of the major exhibitions mounted that year. It was attended by well over 300,000 visitors.

Barcelona 1900

21 September 2007 to 20 January 2008

The exhibition *Barcelona 1900* painted a picture of the Catalan capital in the years 1880-1909, when the city was undergoing an impressive architectural metamorphosis and when art and society were experiencing a Golden Age. A powerful stimulus for art was the successful World Exhibition in 1888, which brought an isolated Barcelona into contact with the modern world. Young local artists, influenced by what they saw at this exhibition, were drawn to Paris where they were introduced to Modernism. With the inspiration and know-how acquired there, they worked on their own version of Art Nouveau in Barcelona: the Catalan Modernista style.

The exhibition led the visitor, as it were, on a walk

through Barcelona, from the Ramblas by way of the Palau de la Música Catalana and the Hospital de Sant Pau to Gaudí's Park Güell and the Sagrada Família. Along this 'walking tour' the visitor learnt about the city's tumultuous and sensational development through paintings, drawings and sculptures, but also through furniture, jewelry, replicas, theatre decors, pieces of theatre scenery and tile pictures. Leading artists such as Pablo Picasso, Santiago Rusiñol and Ramon Casas, and architects such as Antoni Gaudí, Lluís Domènech i Montaner and Puig i Cadafalch were often represented by seldom-exhibited works of art and objets d'art. One of the surprises was a series of twelve portraits on paper by Pablo Picasso, which the then still youthful artist painted of himself and his artistic circle of friends. The series was once again assembled specially for this exhibition thanks to loans from the Metropolitan Museum of Art in New York and the Picasso Museum in Barcelona. Moreover the show included cityscapes by Picasso and paintings reflecting the Bohemian ambience typical of the artists' bar *Els Quatre Gats*.

Thanks to the increased success of industry and the modern expansion of the city with its wide boulevards, the moneyed class could afford spacious urban villas. To combat somewhat the stress of a hectic modern life, people felt the need to make day-to-day living more aesthetically pleasing. This is reflected in works like the brothers Masriera's arresting translucent jewelry, Alexandre de Riquer's idiosyncratic book illustrations and Lambert Escaler's dreamy busts.

The downside of Barcelona's economic dynamism was also exposed. The factory-workers' squalid living conditions were a breeding ground for the socialist and anarchist movements which attracted increasing numbers. One of the events that resulted from this was a bomb attack on the city's Opera House in 1895; the building was *the* symbol of the bourgeoisie. The political unrest erupted in the *Setmana Trágica* (the Tragic Week) in 1909, a mass rising against the government and the church. The flawed yet picturesque way of life was also illustrated in the exhibition by films of the period – some of which had only recently been tracked down in the archives.

Barcelona 1900 pulled in a wide range of visitors, from pure art lovers to those who used the exhibition as an informative and fascinating preparation for a trip to the city of Barcelona. The exhibition also appealed to children, as was underlined by the huge interest in family days and workshops organized for young visitors.

The press was very positive. The London *Times* for instance, called *Barcelona 1900* one of the ten best exhibitions on show in the world at that moment. Equally positive was the huge amount of interest in the exhibition shown by the Spanish and Catalan media. The Catalonians were particularly proud of this unique presentation of their cultural heritage in our museum.

RIETVELD BUILDING

The Van Gogh Museum has a print room on the second floor of the Rietveld building, where smaller presentations and temporary exhibitions of works on paper can be viewed.

Print Room

Over the year the Print Room offered several presentations with fascinating themes. *Van Gogh's friends* displayed fine works of art from the collection of the Van Gogh Museum including pieces by Emile Bernard and Paul Gauguin, thereby shedding light onto the tightly-knit group of artists around Van Gogh. *Van Gogh's drawings: new insights* marked the publication of the fourth and final part of the museum's collection catalogue of Van Gogh's drawings. The exhibition was a unique chance to see these sheets as they are seldom displayed due to their fragility. The new acquisition *Woman on her deathbed* (see p. 26) was also included in the selection.

The presentation *Jan Kruis illustrates 'Woutertje Pieterse'* showed the original paintings and drawings that cartoonist Jan Kruis made for the illustrated version of Dutch author Multatuli's famous book.

Having highlighted Van Gogh's artistic circle in a general way earlier on in the Print Room, the presentation *Van Gogh and Bernard: an artist's friendship* focused on the intensive exchange of ideas and works between these two artists. The self-portrait that Bernard dedicated to his friend Vincent was on show, as well as a few of Van Gogh's paintings (from which sketches had been made and sent to Bernard). The highlight of this exhibition was Van Gogh's paintings *Two lovers* from 1888 (private ownership) seen side by side with the thematically related *The Langlois bridge* (Van Gogh Museum collection, Vincent van Gogh Foundation).

In focus

In 2007 two *In focus* presentations were displayed in the showcase for temporary exhibits, based on the Research Sector's findings: *Hidden colours* and *Anton Mauve and Vincent van Gogh: the master and his pupil*. These were both organized to celebrate the partnership with Shell Nederland BV. These presentations offered the visitor a peep behind the scenes into cutting-edge technological research, and are a part of the large project titled 'Vincent van Gogh's studio practice in context' that will eventually culminate in a large exhibition.

Guest exhibitions

Two guest exhibitions were mounted in collaboration with Amsterdam's Rijksmuseum and the Stedelijk Museum, which are both still in the throes of renovation. A presentation of Expressionist masterpieces on paper was put together from the Stedelijk Museum collection, that dovetailed thematically with the exhibition *Vincent van Gogh and Expressionism*. From the collections of the Rijksmuseum and the Museum for

Volkenkunde in Leiden there was a superb collection of Japanese illustrated books to admire, an art form that Japanese artists such as Utamaro and Hokusai saw as an artistic challenge and which they considered to be pre-eminently suited to publicizing their art.

In dialogue

In 2005 the Van Gogh Museum in collaboration with the Rabobank started a series of presentations titled *In dialogue*. The formula each time is that a painting by Van Gogh is compared to a work of another artist. The public chooses from the websites of both institutions from three possible combinations; the pair that receives the most votes is subsequently displayed in the museum for six months.

In 2007 Van Gogh's *Undergrowth* was contrasted with *Autumn day* by Leo Gestel, and Van Gogh's *Bank of the Seine* placed next to Georges Seurat's *The Seine at Courbevoie*.

AICA-USA AWARD FOR THE EXHIBITION VAN GOGH DRAUGHTSMAN

The exhibition *Van Gogh draughtsman* organized by the Van Gogh Museum and the Metropolitan Museum of Art in 2005/2006 was declared the best historical exhibition of 2005/2006 in the United States. The exhibition gave an impression of Vincent van Gogh's drawn oeuvre with more than a hundred masterpieces. The museum was deeply honoured to receive this award jointly with the Metropolitan Museum of Art.

EXHIBITIONS IN THE MUSEUM MESDAG, THE HAGUE

In 2007 the Museum Mesdag organized five exhibitions. The exhibition on townscapes in the 19th century was very successful, attracting more than 9000 visitors. The Midsummer-night event (MidZomerMesNacht) was also a great success with 670 visitors.

Within the realm of the poster. Art or commerce in Dutch posters: from before 1940

16 December 2006 to 12 February 2007

Are art and commerce compatible? This question had already become an important issue by the end of the nineteenth century when Dutch artists first ventured into the new field of advertising. Well-known artists such as Jan Toorop, Jan Sluijters, Richard Roland Holst and Leo Gestel made designs for posters, but usually as a sideline. For a later generation of artists, such as Jan Wijga and Nicolaas Petrus de Koo, the emphasis was on the actual making of posters. And while some artists deliberately opted for culture-loving or social messages, others directed their attention exclusively to advertising and extolling consumption. With this exhibition the Mesdag Museum showed the sometimes strong and at times subtle differences between art and advertising.

Searching for harmony: Symbolism and theosophy in the oeuvre of Henri Verstijnen (1882-1940)

25 February to 21 May 2007

Henri Verstijnen's work is typical of the developments in art in around 1900, when the workings of the inner life started to play an important role and the subjects depicted were often assigned a deeper symbolic meaning. His interest in theosophy and Eastern spiritual ideas can be clearly seen in his reproduction of birds and flowers, and religiously-tinged images as well as in his thinking. In addition to this, Verstijnen was active for a long time as a designer of ceramics and made illustrations for the newspaper *De Groene Amsterdammer*. This was the first time the Mesdag Museum had devoted a special exhibition to his multifaceted oeuvre.

Isaac Israëls in the Zuidwal: Sketches from a Hague hospital, 1919

23 February to 27 May 2007

In 1919, after having undergone an operation on his foot, Isaac Israëls stayed in the Zuidwal Hospital in The Hague for a few weeks. In his sketch book he made drawings and watercolours of flower still-lives, his foot, his fellow patients and the nurses. The exhibition's central focus was this sketch book and other work by Israëls related to The Hague. It also featured Israëls's portrait of a nurse from the Zuidwal hospital. This work, now in a private collection, was on show to the general public for the first time.

Well Considered: A farewell presentation by Jonkheer W.F. Rappard, curator 19th century National Art-Historical Documentation Office (RKD)

12 July to 26 August 2007

After 33 years Willem Rappard took leave of the RKD in The Hague. The exhibition organized by the Museum Mesdag in honour of the occasion displayed work by an artist whom Rappard has been studying his entire life: Raden Sarief Bastaman Saleh (1811-1880). There were also a few works by Louis Apol (1850-1936) on show. Rappard will continue to play an active role in the art world and one of his future activities will be working as a guest curator for the Museum Mesdag.

MidZomerMesNacht 2

13 July

The event organized on Friday 13 July by the Museum Mesdag – MidZomerMesNacht 2 – proved a great success. Museums, galleries, theatres, businesses, hotel and catering establishments from museum's neighbourhood presented a Mediterranean programme lasting from 5 p.m. to midnight, grouped together under the motto 'Experience the Mediterranean with us'. At the Museum Mesdag the accent was on France and Spain. Guided tours were given in which special attention was paid to the French masters from the Barbizon School. Spain was the theme in the enchanting museum gar-

den, with performances by a Spanish tango orchestra, dance demonstrations and Spanish drinks and refreshments. During the tango orchestra's performance, many visitors followed their invitation to join in and dance.

Right Across the City: Cityscapes from the 19th century, Floris Arntzenius as portrayer of The Hague

5 October 2007 to 20 January 2008

This exhibition gave an impression of views of the city in the 19th century. In addition to the almost topographically exact

cityscape, the early 19th-century marked the beginning of the 19th century romantic, and hence more imaginative, depictions of Dutch cities in each season. By the end of the century George Hendrik Breitner and Isaac Israëls were representing the city's busy shopping streets and nightlife more like a background to the people on the streets. The last and largest part of the exhibition was devoted to Floris Arntzenius as portrayer of The Hague. Photographs of Hague streets taken from the Municipal Archives from the same period complemented the painted cityscapes.

Education and communication

The Communication sector developed scores of activities in support of both the permanent collection and temporary exhibitions in 2007, their prime aim being to provide more information about the content, and thus to enhance museum visits and provide the best possible service to its visitors. By approaching the international and national press, organizing publicity, and using skilled marketing campaigns, the museum was able to reach existing target groups and attract new ones.

In 2007 the museum welcomed 559,783 visitors. There was great deal of interest in the exhibitions *Vincent van Gogh and Expressionism* and *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*. The exhibition *Barcelona 1900*, which ran until early 2008, was also well attended. The Van Gogh Museum is pleased to be able to report that it is attracting a predominantly young public for both its permanent collection and for its exhibitions. More than half the visitors are younger than 30 years.

INNOVATIVE EDUCATIONAL PROJECTS

The Van Gogh Museum was the first museum in the Netherlands to set up a 'downloadable' walking tour (in Dutch and in English) on its website. This was done to accompany the exhibition *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*. Visitors to the exhibition or the website could listen to the guided tour on their iPod or mp3 player. This took them to places in Amsterdam that were important to the artist. Another first in the history of the museum were the multimedia programmes accompanying two triptychs in the exhibition. They helped the visitors to discover the hidden meanings in Beckmann's works. This innovative service was greatly appreciated by visitors and was given a mention in the Dutch daily newspaper *de Volkskrant*: 'On hitting the key for 'details', information pops up about each of the separate elements in the triptych. This is essential because the work is loaded with ideas and symbols. It makes viewing it satisfying and the exhibition lucid...'. (20 April, 2007)

EDUCATIONAL PROGRAMME, FAMILY DAYS AND YOUNG VISITOR'S WORKSHOPS

In 2007 several exhibitions had accompanying educational activities developed for schools, families with children and

unaccompanied young visitors. There was an educational programme available for sixth-formers at secondary school for *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*, including an easily reproducible teacher's manual available for downloading on the museum website.

The special family days in connection with *Barcelona 1900*, with surprising performances in the exhibition wing by Theatre Group Max, attracted hundreds of children in the autumn half-term break and the Christmas holidays. The free 'explorer pack' for children from 6 to 12 years of age (and their parents) also proved very popular.

Throughout the year children's workshops related to the themes of the different exhibitions were held on Wednesdays, Saturdays and Sundays. The workshops involving making mosaics and jewelry in connection with *Barcelona 1900* was particularly popular.

SERVICE TO THE PUBLIC

The close of 2007 marked the end of the first stage of the introduction of a new wayfinding system in the museum. New flat-screens have been installed at the entrance to the museum and the cash desk and in 2008 all the screens in and around the museum will be linked up to an advanced Content Management System. This will make it possible to give up-to-date information to visitors, and to adapt the information according to specific activities and the number of visitors thus facilitating a better flow of visitors. The screens have been provided by courtesy of Samsung Electronics Benelux BV.

Audio-tours were produced in a number of languages for *Vincent van Gogh and Expressionism* and *Barcelona 1900*. In total 234,848 audio-tours were used for both the permanent collection (a choice of nine languages) and the exhibitions.

This means 15.1% of all visitors took advantage of the service (compared to 12.8% in 2006).

A booklet was made for *Barcelona 1900* as a visitor's guide to the exhibition. The booklet was published in Dutch and English and was made available free of charge.

MUSEUM PLUS BUS

In 2007 preparations were made for the Museum Plus Bus. This is a joint initiative involving seven Dutch museums (in Amsterdam the Rijksmuseum, the Hermitage, the Van Gogh Museum and the Jewish Historical Museum, the Cobra Museum of Modern Art in Amstelveen, the Mauritshuis in The Hague and the Kröller-Müller Museum in Otterlo). It offers a completely organized cultural arrangement for senior citizens living in nursing and care homes, for members of the senior citizens' association and for those receiving homecare services. It starts on 15 January 2008 and the arrangement is free of charge. The Museum Plus Bus was set up with the financial support of the BankGiro Lottery.

FRIDAY NIGHTS

The Van Gogh Museum's Friday Night openings, which started in 2004, is an initiative aimed specifically at attracting Dutch people between the ages of 20 and 35 in the Randstad (the densely populated area between Amsterdam and Rotterdam), in particular those living in and around Amsterdam.

The programme links the museum's permanent collection to aspects of contemporary art and culture. The main channels used to reach this target group are leaflets and posters, e-mail letters and media coverage.

Music was a central feature in the programme around the exhibition *Vincent van Gogh and Expressionism. For Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947* the museum collaborated with the Leiden musical theatre company De Veenfabriek. This theatrical company was a regular guest every Friday night providing an exclusive video-installation and a performance inspired by the Van Gogh Museum exhibition. During *Barcelona 1900* the programme revolved around today's Barcelona. (See p. 95 for a complete outline of the programme.)

The Friday nights continue to be successful. In 2007 the average number of visitors per evening was again more than 1,000. The Rabobank is continuing to sponsor the Van Gogh Museum Friday Nights at least until the year 2010.

MUSEUM NIGHT

The eighth Museum Night took place on Saturday 3 November, with 42 Amsterdam museums and cultural organizations participating. The 26,000 passes issued for the night once again sold out. The Van Gogh Museum welcomed 6,678 visitors that night.

The theme for this Museum Night was inspired by the exhibition then running in the Van Gogh Museum: *Barcelona*

1900. Various attractions were on offer, including an eleven-person Cobla band, music with two DJs, workshops making mosaics and jewellery, guided tours and an interview with the Catalan writer, Lluís-Anton Baulenas.

EDUCATION AND OUTREACH PROJECTS

38,615 school students visited the Van Gogh Museum. Of these more than 25,000 pupils (912 school groups) took advantage of the educational arrangements offered by the museum.

We continued our successful collaborative education and outreach programmes. The much-praised VMBO schools (Lower Secondary Professional Education) project set up by the Van Gogh Museum, the Rijksmuseum, the Amsterdam Historical Museum and the Stedelijk Museum, known as *G.R.A.S.* was continued thanks to the financial support of its sponsors: the Rabobank, the ING Bank and the ABN/AMRO Bank. 4,500 Amsterdam pupils came to the museum for the *Kunstkijkuren* (looking-at-art lessons), and together with *IMC Weekend School* (an extracurricular organization for schools) museum visits were organized for underprivileged Amsterdam children between the ages of 10 and 14 in order to acquaint them with the life and work of Vincent van Gogh and his contemporaries.

In addition to this, the museum started a joint venture at municipal level with the umbrella organizations *MOCCA* (*Match Education Culture Amsterdam*) and *Erfgoed à la Carte* (*Heritage à la Carte*), a national project to promote knowledge about Dutch national heritage in primary schools.

VAN GOGH MUSEUM BUS

In 2004 the Van Gogh Museum launched the Van Gogh Museum Bus. For the past three years the converted American school bus has brought pupils aged 11 and 12 (last two years of primary school) to the museum from all over the Netherlands. By now more than 14,000 children (almost 4,000 in 2007) have visited the museum thanks to this successful outreach project.

At the close of 2007 the trial period for this initiative came to an end. However, it had proved so successful and the demand from schools so overwhelming that the museum and the main sponsor, the Rabobank, have decided to extend the project, in the first instance until 2010. From 2008, schools that cannot make use of the Museum Bus because they are too far away will be offered the modular teaching package *Van Gogh in the classroom*; this will allow the teacher to introduce the subject by him- or herself.

FREE ACADEMY

In 2007 the Van Gogh Museum once again collaborated successfully with the Free Academy for Art-Historical Education, a foundation which provides the largest number of courses on Art History in the country. In addition to the basic Art History course, the Free Academy organized courses to accompany the exhibitions *Vincent van Gogh and Expressionism, Max*

Beckmann in Amsterdam, 1937-1947 and *Barcelona 1900*. In 2007, a total of 3,000 people attended these courses in the Van Gogh Museum.

WEBSITE

Specially directed at the younger target groups, in 2007 the museum introduced audio publications (*podcasts*), Google maps and videos on its website as promotional support materials for the exhibitions. The museum also has its own channel on YouTube, and it established its own photo groups on the photo site Flickr.com. An audio walking tour of the city could be downloaded from the website to accompany the exhibition *Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947*.

To promote *Barcelona 1900*, the Van Gogh Museum with the main sponsor the Rabobank developed a web band competition in which almost 9,000 people participated. The first prize was a trip for two people to Barcelona, courtesy of the Rabobank. The web initiative was promoted in the media in collaboration with the Rabobank through radio commercials, advertising banners on several websites and Google advertisements.

Other new features on the website were 'a word from the director', a column by director Axel Rüger which appears four times a year, and a section with photos and videos of the museum. This year the museum started to collaborate with Cultureplayer and the television channel AT5's Culture department for the purpose of making and showing video films.

In 2007 the museum website attracted 1,278,910 visitors: that is an average of 3,504 hits a day. The average length of a visit was 8.7 minutes, an increase of a minute in comparison with the average duration in 2006. Most of the visitors came from the Netherlands, with the United States in second place and the United Kingdom in third place. Brazil and Japan have now entered the top 10.

PRESS AND PUBLIC RELATIONS

It has emerged from audience research that as far as the Dutch public goes an article in a newspaper or magazine scores highest for 'source of information' – with more than a third of the votes. The Van Gogh Museum makes every effort to inform both national and international press about all its exhibitions.

For the benefit of the exhibitions *Vincent van Gogh and Expressionism* and *Barcelona 1900*, press trips for the national and international press were organized to New York and Barcelona respectively, and the international press was approached through strategic partners like NBTC (Dutch Office for Tourism and Congresses) and Sue Bond PR (United Kingdom). In the museum itself, press activities were also organized in connection with exhibition openings. This active approach to promotional activity helped ensure that the museum received a great deal of publicity in both national and international press.

MARKETING

In August 2007 the Marketing department formally became part of the Communication sector. The marketing aims have been defined afresh, focus groups have been reappointed. One of the results of the new marketing strategy is the appointment of a number of focus projects for 2008. In addition to this, in 2007 there was a great deal of interest in the development of joint promotions with several partners in order to generate greater interest in the various exhibitions.

Van Gogh Museum
Postbus 75366
1070 AJ Amsterdam
Bezoekadres:
Paulus Potterstraat 7, Amsterdam
t +31 (0)20 570 52 00
f +31 (0)20 570 52 22
info@vangoghmuseum.nl
www.vangoghmuseum.nl

Van Gogh Museum Enterprises BV
Gabriel Metsstraat 15
1071 DZ Amsterdam
t +31 (0)20 544 58 88
f +31 (0)20 544 58 84
enterprises@vangoghmuseum.nl

Museum Mesdag
Laan van Meerdervoort 7 f
2517 AB Den Haag
t +31 (0)70 362 14 54
f +31 (0)70 361 14 26
mumesdag@xs4all.nl
www.museummesdag.nl

Het Jaarverslag 2007 van het Van Gogh Museum werd geschreven door de directie en de medewerkers van het museum. Het is mogelijk om een digitale versie van dit verslag (pdf-formaat) te raadplegen en desgewenst te downloaden op www.vangoghmuseum.nl.

Coördinatie: Riemke Manger Cats,
directiesecretaris
Tekstredactie: Aggie Langedijk
Hoofd publicaties: Suzanne Bogman
Redactie: Geri Klazema
Vertaling: Wendy Shaffer, Kate Williams
Fotografie: Luuk Kramer
Vormgeving: Griet Van Haute
Drukwerk: Die Keure, Brugge

© Van Gogh Museum, 2008

Dit jaarverslag is gedrukt op papier dat voldoet aan de fsc-norm voor ecologisch verantwoorde papierproductie.

Beeldverantwoording:
Omslag voorkant: Louis Anquetin,
Conversation intime, 1891
p. 45: Max Beckmann, *Twee toneelspelsters in de kledkamer*, 1946, Kunsthuis Zürich

Dit jaarverslag is ter gelegenheid van de verschijning van de bestandscatalogus *Vincent van Gogh. Tekeningen 4. Arles, Saint-Rémy & Auvers, 1888-1890* geïllustreerd met de volgende werken uit deze uitgave:

p. 10: Vincent van Gogh, *Trap in de tuin van de inrichting*, 1889 (detail)
p. 18: Vincent van Gogh, *Studies van figuren*, 1890 (detail)

p. 30: Vincent van Gogh, *Studies van een zaaier en een hand*, 1890 (detail)
p. 36: Vincent van Gogh, *De rots van Montmajour met pijnbomen*, 1888 (detail)
p. 40: Vincent van Gogh, *Vestibule in de inrichting*, 1889 (detail)
p. 54: Vincent van Gogh, *Bloeiende perzikbomen*, 1888 (detail)
p. 75: Vincent van Gogh, *Het Gele Huis (De Straat)*, 1888 (detail)
Omslag achterkant: Vincent van Gogh, *Kuifhyacinten*, 1889 (detail)

Bovengenoemde werken zijn eigendom van de Vincent van Gogh Stichting, evenals het Album Yvette Guilbert, afgebeeld op p. 27.

Fotoverantwoording:
p. 12, 46 (midden, rechts), p. 56 (rechts), p. 67 (midden): foto René Gerritsen
p. 57 (rechts), 62-64: foto Anna van Kooij
p. 58: Young Designers United, Valentina Lacmanovic, foto Amir Grabus
p. 61: foto Michiel Wijnbergh

